BỘ GIÁO DỤC VÀ ĐÀO TẠO

NGHỀ LÀM HOA VÀ CẮM HOA

NHÀ XUẤT BẢN GIÁO DỤC

BỘ GIÁO DỤC VÀ ĐÀO TẠO

TRẦN THỊ HÒE - ĐỖ NGUYÊN BÌNH

NGHỀ
LÀM HOA VÀ CẮM HOA

(Tái bản lần thứ hai)

NHÀ XUẤT BẢN GIÁO DỤC

LỜI NÓI ĐẦU

Hiện nay, việc dạy nghề phổ thông cho học sinh các lớp cuối cấp Trung học cơ sở và Trung học phổ thông đang phát triển và đã thu được những kết quả nhất định. Tuy nhiên, việc dạy nghề cho học sinh còn gặp nhiều khó khăn. Một trong những khó khăn là thiếu tài liệu, sách giáo khoa cho giáo viên và học sinh, từ đó hạn chế đến chất lượng đào tạo.

Để đáp ứng nhu cầu dạy nghề phổ thông cho học sinh hiện nay ngày càng tăng, Trung tâm Lao động - Hướng nghiệp Bộ giáo dục và Đào tạo phối hợp với Nhà xuất bản Giáo dục biên soạn và xuất bản sách **Nghề làm hoa và cắm hoa** *nhằm tạo điều kiện cho giáo viên, học sinh có tài liệu trong giảng dạy và học tập.*

Nội dung sách nêu lên một cách ngắn gọn những tri thức kĩ năng cơ bản cần thiết của nghề, có chú ý đến việc rèn luyện kĩ năng và thực hành tổng hợp gắn với sản phẩm cụ thể theo chương trình quy định cho trường Trung học cơ sở và Trung học phổ thông.

Trong quá trình thực hiện giáo viên có thể tham khảo các tài liệu khác, bổ sung thêm nội dung hoặc điều chỉnh thời gian cho phù hợp với thực tiễn địa phương.

Các ý kiến đóng góp của giáo viên và học sinh về tài liệu xin gửi về Trung tâm Lao động - Hướng nghiệp, 14 Lê Thánh Tông, Hà Nội hoặc Nhà xuất bản Giáo dục, 81 Trần Hưng Đạo - Hà Nội.

Trung tâm lao động - hướng nghiệp
BỘ GIÁO DỤC VÀ ĐÀO TẠO

HƯỚNG DẪN SỬ DỤNG
SÁCH NGHỀ LÀM HOA VÀ CẮM HOA

Sách "Nghề làm hoa và cắm hoa" là tài liệu dùng để giảng dạy và học tập, thực hiện chương trình dạy nghề ở bậc Trung học.

Nội dung sách cung cấp tương đối đầy đủ những kiến thức và kĩ năng tối thiểu quy định trong chương trình làm hoa và cắm hoa trường Trung học cơ sở (90 tiết) - Trung học phổ thông (180 tiết) và đưa thêm một số mẫu làm hoa và cắm hoa đơn giản nhằm gợi ý cho học sinh vận dụng kiến thức và kĩ năng đã học để làm hoa và cắm hoa theo cảm hứng tùy chọn.

Là sách dùng chung, vì vậy khi sử dụng giáo viên cần chú ý một số điểm sau :

1. Nghiên cứu kĩ chương trình và sách, sau đó căn cứ vào yêu cầu và nội dung từng chương trình mà chọn ở sách những bài dạy, nội dung thích hợp với mức độ khác nhau.

Ví dụ:

a) Bài mở đầu, trường THCS chỉ cần giới thiệu nghề làm hoa và cắm hoa và đặc điểm hoạt động của nghề (1 tiết); trường THPT, ngoài những kiến thức trên, còn cung cấp những kiến thức chung về nghề nghiệp..., góp phần giáo dục hướng nghiệp cho học sinh.

b) Kĩ thuật làm hoa

Chương trình THPT và THCS đều có bài làm hoa hồng nhưng mức độ yêu cầu khác nhau: THCS chỉ yêu cầu học sinh chọn màu sắc giống màu trong thiên nhiên, làm đúng kĩ thuật, trình bày hợp lí; THPT những yêu cầu trên phải được nâng cao hơn, nghệ thuật hơn (vào hoa tự nhiên, đài hoa có độ cong phù hợp với các thì nở, răng cưa ở mép lá sinh động...).

2. Cần tham khảo thêm sách báo làm hoa và cắm hoa..., giới thiệu thêm cho học sinh những mẫu làm hoa và cắm hoa thường gặp, hợp với thị hiếu của từng địa phương nhưng đơn giản, dễ thực hiện để không ngừng nâng cao hiểu biết, gây hứng thú học tập nghề làm hoa và cắm hoa và ứng dụng vào cuộc sống hàng ngày.

BÀI MỞ ĐẦU

GIỚI THIỆU NGHỀ LÀM HOA VÀ CẮM HOA

I - VỊ TRÍ NHIỆM VỤ CỦA NGHỀ LÀM HOA VÀ CẮM HOA

Làm hoa và cắm hoa là một nghề thủ công mĩ nghệ cổ truyền, một ngành nghệ thuật trang trí tạo hình truyền thống.

Con người khi đã đạt đến trình độ văn minh cao, yêu cầu về thẩm mĩ, về cái đẹp càng trở nên cần thiết. Hoa tiêu biểu cho cái đẹp trong thiên nhiên. Ngay từ thuở xa xưa, con người đã biết sử dụng hoa để trang trí, làm đẹp cho bản thân và ngôi nhà của họ. Dần dần, việc sử dụng được trau chuốt và đúc kết thành nghệ thuật cắm hoa. Và không chỉ có nghệ thuật cắm hoa, con người còn làm ra được những bông hoa nghệ thuật có tính thẩm mĩ cao. Nếu đứng trước những bông hoa thật, ta chỉ thưởng thức đơn thuần cái đẹp của thiên nhiên, còn đứng trước những bông hoa do con người làm ra có tính thẩm mĩ cao, ta còn được thưởng thức thêm sự tinh tế, nghệ thuật sáng tạo của những đôi tay khéo léo đã sáng tạo ra nó.

Nghề làm hoa và cắm hoa từ lâu đã trở thành môn nghệ thuật cần thiết với đời sống tinh thần của mỗi người dân. Hoa có mặt lúc ta được sinh ra. Hoa xuất hiện và cùng ta vui trong những ngày lễ hội, ngày Tết cổ truyền của dân tộc. Hoa giúp ta vơi đi nỗi buồn. Hoa đến với người ta gửi gắm, thay cho lời bộc lộ tình cảm chân thành. Hoa đưa tiễn người đến nơi an nghỉ vĩnh hằng.

Nghề làm hoa và cắm hoa được dạy trong trường phổ thông để học sinh biết được những kĩ năng cơ bản nhằm phục vụ bản thân, gia đình và làm đẹp thêm cho xã hội. Sản phẩm chính của nghề làm hoa và cắm hoa thường bao gồm:

- Một số loại hoa bằng giấy, vải ;
- Một số kiểu cắm hoa Á Đông và phương Tây ;
- Một số mẫu cắm hoa trang trí bàn ăn, phòng khách, tủ, kệ, treo tường...

Nền kinh tế xã hội càng phát triển, mức sống được nâng lên thì yêu cầu thẩm mĩ về làm hoa nghệ thuật và cắm hoa trang trí ngày càng trở nên cần thiết. Vì vậy, mỗi người trong nghề làm hoa và cắm hoa phải luôn nghiên cứu tìm tòi, sáng tạo ra nhiều mẫu mới có tính thẩm mĩ cao, phù hợp với thị hiếu của mọi người.

Ngày nay, với sự phát triển của khoa học kĩ thuật, nhiều nước trên thế giới đã sản xuất hàng loạt hoa giả nhằm đáp ứng nhu cầu của người tiêu dùng. Hoa giả sản xuất công nghiệp cũng rất giống hoa thật nhưng chúng là sản phẩm được "đúc ra từ một khuôn" nên thường gây cho ta cảm giác nhàm chán, và dĩ nhiên không phải là nghệ thuật! Chỉ với đôi bàn tay khéo léo tài hoa, kết hợp với bộ óc thông minh sáng tạo, những bông hoa làm ra mới mang lại một ấn tượng đẹp đẽ, lạ mắt cho mọi người, tạo nên những xúc động thẩm mĩ đáng quý.

II - ĐẶC ĐIỂM HOẠT ĐỘNG CỦA NGHỀ LÀM HOA VÀ CẮM HOA

1. Đối tượng lao động

a) Làm hoa

- Các loại giấy, vải các màu để làm cánh hoa;
- Các loại dây thép, sợi len, chỉ khâu, sợi cước;
- Các loại bút vẽ, phẩm màu, hồ dán.

b) Cắm hoa

- Hoa tươi, hoa khô các loại;
- Dụng cụ để cắm hoa: bình cắm hoa, lẵng, gỗ lũa...
- Bàn chông, mút xốp...

2. Mục đích lao động

Từ nguyên liệu làm hoa và cắm hoa, người thợ với đôi bàn tay khéo léo, tài hoa của mình đã tạo nên những bình hoa có giá trị nghệ thuật cao, đa dạng, phong phú, phù hợp với nơi đặt bình hoa, với nội dung và không khí các buổi gặp mặt.

Ngoài ra, trong nhà trường phổ thông, những đóa hoa xinh xắn do thầy và trò tự làm sẽ là những món quà bất ngờ, quý giá nhất bởi nó chứa đựng công sức, nét tài hoa, tinh tế và cả sự duyên dáng của tác giả.

3. Công cụ lao động

a) Đối với nghề làm hoa : dao, kéo, dùi, kim khâu to, bếp dầu, bộ đồ ủi hoa (gồm: 1 gối ủi, 1 mỏ hàn, 12 đầu ủi thông dụng).

b) Đối với nghề cắm hoa : kéo, dao, bình phun nước.

III - YÊU CẦU CỦA NGHỀ LÀM HOA VÀ CẮM HOA

1. Yêu cầu về tri thức

a) Tri thức phổ thông

Người thợ làm hoa và cắm hoa cần có trình độ văn hóa phổ thông (ít nhất là phổ thông trung học cơ sở), còn muốn trở thành người sáng tác các mẫu hoa mới thì cần có trình độ văn hóa cao hơn.

b) Tri thức chuyên môn

Cần có kiến thức về hội họa để nhuộm vải, giấy, chọn màu, bố trí hoa lá cho thích hợp.

Ngoài ra, người thợ làm hoa và cắm hoa giỏi cần có sự hiểu biết về hợp lí hóa lao động, về nghệ thuật làm hoa, cắm hoa trong nước và ngoài nước, đặc biệt là các trường phái cắm hoa trên thế giới.

2. Yêu cầu kĩ năng, kĩ xảo

Người làm hoa cần có thao tác thành thạo, đúng kĩ thuật; sản phẩm làm ra phải đạt yêu cầu về kĩ thuật và mĩ thuật; biết tổ chức và kiểm tra chất lượng sản phẩm; biết cải tiến mẫu cho

phù hợp với từng vùng và dựa trên nguyên tắc cắm hoa cơ bản để sáng tạo nên những lọ hoa đẹp mắt, duyên dáng.

3. Yêu cầu về thể lực và các phẩm chất tâm lí

Những người làm nghề làm hoa và cắm hoa phải có lòng yêu nghề, có tính kiên trì, óc thẩm mĩ và khả năng sáng tạo; luôn học hỏi nghiên cứu nhằm nâng cao trình độ chuyên môn để tạo ra sản phẩm ngày càng tốt hơn.

IV - TRIỂN VỌNG CỦA NGHỀ LÀM HOA VÀ CẮM HOA

Do nhu cầu về mặt hàng hoa giả làm bằng thủ công ngày càng tăng, nên nghề làm hoa cũng ngày càng phát triển.

Người biết nghề làm hoa và cắm hoa có thể làm việc ngay tại gia đình.

Người muốn học nghề làm hoa và cắm hoa có thể theo học những lớp ngắn hạn tại các cơ sở dạy nghề tư nhân, ở trường phổ thông, học tại gia đình, tại các trung tâm kĩ thuật tổng hợp và dạy nghề của Sở Giáo dục - Đào tạo.

Học sinh phổ thông được học những vấn đề chung, học kĩ thuật làm hoa và cắm hoa cơ bản để làm ra được những sản phẩm quy định và biết cắm được những lọ hoa đẹp mắt.

Những người yêu thích nghề làm hoa và cắm hoa nếu được nghiên cứu, học hỏi thêm sẽ có nhiều khả năng trở thành người có tay nghề cao, phục vụ tốt cho bản thân, cho gia đình và xã hội.

PHẦN I

LÀM HOA

Chương I

NHỮNG VẤN ĐỀ CHUNG

I - NGUYÊN VẬT LIỆU VÀ DỤNG CỤ LÀM HOA

1. Nguyên vật liệu

a) Vải sợi bông, sa tanh, nhung, lụa

- Có thể dùng các loại vải, lụa nhuộm sẵn có màu giống màu hoa, hoặc dùng vải, lụa trắng rồi nhuộm theo màu cần thiết.

- Nếu là sa tanh, nhung thì phải dùng màu có sẵn, vì không thể lấy phẩm thường nhuộm được nhung và sa tanh.

- Các loại vải nilon hoặc pha nhiều nilon cũng phải dùng màu có sẵn.

b) Các loại giấy

- Giấy dùng làm hoa: giấy học sinh (trắng, không kẻ), giấy nhiễu, giấy pơ luya. Giấy pơ luya còn dùng để quấn cành hoa, làm nhị hoa. Giấy làm hoa có thể chọn màu phù hợp với các cánh hoa, nếu không có màu phù hợp thì cũng có thể nhuộm màu theo ý muốn.

- Giấy làm lá:

+ Có thể dùng giấy học sinh (hoặc giấy tương tự), nhưng tốt nhất là dùng giấy dầu (thường dùng để gói hàng). Giấy dầu vừa có độ dai, độ bóng, và có độ dày thích hợp , dùng phẩm nhuộm hoặc sơn màu xanh lá cây để làm lá, trông sẽ rất đẹp.

+ Có thể dùng giấy xi măng để làm những loại lá dày.

c) Các loại cành khô

Dùng cành đào, cành mai có thế đẹp để gắn hoa đào, hoa mai giả, tạo vẻ đẹp tự nhiên. Mỗi cành có thể dùng hai đến ba năm.

d) Các loại lá khô

Lá lay ơn, lá dương xỉ và những loại lá khô không bị nát vụn, còn giữ nguyên được hình dạng đều có thể sơn nhuộm cho tươi màu, dùng thay cho lá giả làm bằng giấy.

e) Các loại bột để hồ và keo dán

- Bột tẻ, bột nếp, bột sắn (mì)... đều có thể hòa với nước, đun chín làm hồ dán.

- Keo sữa có màu trắng (khi khô không có màu).

- Keo trong không màu, mùi hắc.

- Keo đường (hạt PVA).

g) Các loại dây sợi

- Chỉ khâu: dùng làm nhị hoa, dùng để buộc cánh hoa, buộc nhị vào cành.

- Len, cước: làm nhị hoa.

- Dây đồng (hoặc dây thép) các cỡ: để làm cành, xương lá, xương cánh hoa.

h) Ống giang : được chẻ nhỏ làm cành hoặc độn cành.

i) Phẩm nhuộm các màu, thuốc vẽ, bút lông

- Phẩm nhuộm dùng để nhuộm vải, lụa; nếu là giấy, có thể thay bằng bột goát.

- Ở một số loại hoa, cánh hoa nhiều màu sắc, cần có thuốc vẽ và bút lông để vẽ gân từng cánh.

k) Các loại sơn

Dùng sơn màu xanh lá cây, sơn vàng, một ít sơn đen và dầu bóng (có bán ở các cửa hàng sơn).

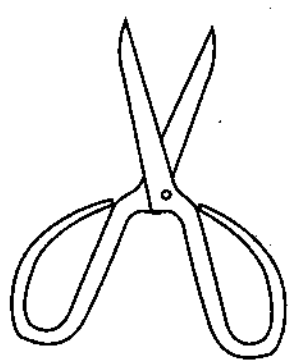
l) Nến tinh khiết

Dùng để nhúng cánh hoa, làm cho cánh hoa đẹp hơn.

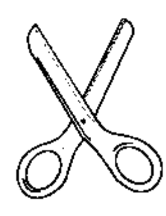
2. Dụng cụ

- Kéo cắt vải rất sắc, lưỡi thuôn và nhọn (h.1)

- Kéo cắt dây thép nhỏ (h.2)

Hình 1

Hình 2

- Kìm cắt dây thép to (h.3)

- Thước kẻ (h.4)

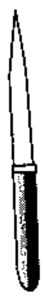

Hình 3

Hình 4

- Dao bài mũi nhọn (h.5)
- Dùi mũi sắc (h.6)
- Kim móc tai (h.7)
- Chổi sơn (h.8)

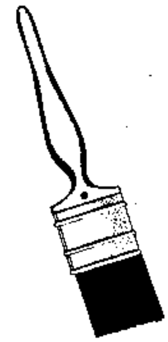
Hình 5

Hình 6

Hình 7

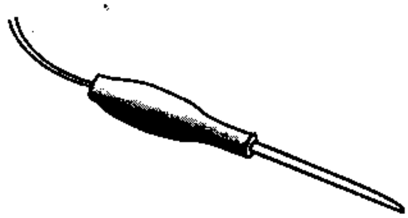
Hình 8

Hình 9

- Gối ủi bằng mút có bọc vải, kích thước trung bình khoảng 8cm x 12cm (cũng có thể là 15cm x 20cm) (h.9)

- Mỏ hàn (h. 10)

Hình 10

Hình 11

- Đầu ủi thông dụng (h.11)

II - KĨ THUẬT CƠ BẢN

1. Kĩ thuật nhuộm giấy, vải

a) Màu sắc tự nhiên của lá và hoa

Trước khi nhuộm giấy, vải, cần tìm hiểu kĩ màu sắc tự nhiên của lá và hoa.

- Màu sắc tự nhiên của lá ở các giai đoạn phát triển: Lá trong tự nhiên trải qua các giai đoạn phát triển: lá búp, lá non, lá bánh tẻ, lá già. Màu sắc của lá qua mỗi giai đoạn phát triển đậm dần lên. Đa số các loài hoa có màu lá giống nhau, tuy nhiên một số loài màu lá nhạt hơn hoặc đậm hơn bình thường.

- Màu sắc tự nhiên của hoa ở các giai đoạn phát triển:

+ Nụ non: Thường là nụ còn được bao kín bởi đài hoa, đa số có màu xanh lá cây hoặc xanh non tùy từng loại hoa cụ thể;

+ Nụ bộp (nụ sắp nở) : đài nụ bọc ngoài, để lộ màu của hoa (thường đậm hơn màu của hoa) bên trong;

+ Hoa có các thời kì (thì) khác nhau: hoa sơ khai, hoa hàm tiếu, hoa thịnh khai, hoa mãn khai, hoa tạ khai. Màu sắc của hoa qua mỗi thời kì thường nhạt dần.

Trong thực tế mỗi loài hoa sắc độ của lá có khác nhau, tùy mẫu hoa cụ thể mà chọn màu lá cho phù hợp. Khi làm lá nếu nhuộm được ba sắc độ lá khác nhau thì rất sinh động, tự nhiên. Cũng có khi búp cây không có màu xanh lá cây non, ví dụ: búp lá hoa hồng, búp lá hoa mai vàng...

Khi làm hoa, thường chỉ làm hoa nở ở các thời kì sơ khai, hàm tiếu, thịnh khai, màu sắc của chúng trong thực tế không khác nhau nhiều nên chỉ cần nhuộm cùng một màu.

b) Nguyên tắc pha màu cơ bản

Từ các màu trên hình 12 và màu đen pha với màu trắng, ta được các màu sau:

Tím + Trắng → Tím hoa cà

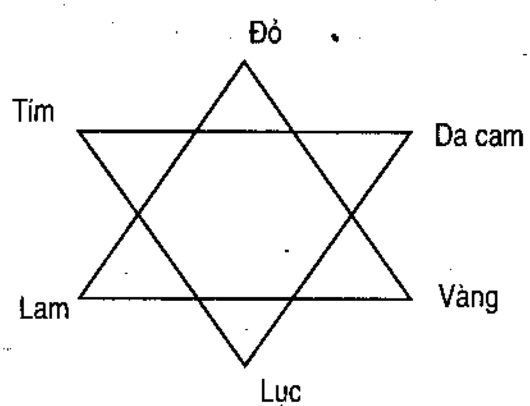
Đỏ + Trắng → Hồng

Vàng + Trắng → Hoàng yến

Lục + Trắng → Cẩm thạch

Lam + Trắng → Da trời

Đen + Trắng → Ghi

Hình 12

c) Kĩ thuật nhuộm lá

Nguyên liệu để làm lá có thể là vải, lụa, hoặc giấy dầu, giấy vỏ bao xi măng. Cách nhuộm nguyên liệu làm lá như sau:

- Nhuộm bằng sơn:

+ Rót sơn màu xanh lá cây ra một cái bát, pha thêm một ít xăng rồi khuấy đều. Nếu lượng xăng ít quá, sẽ tốn sơn và khó quét; ngược lại nếu lượng xăng nhiều quá, sơn sẽ bám ít vào vải, lụa hoặc giấy nền, do đó sơn bị trôi và lộ nền (thông thường, pha với tỉ lệ 1 thể tích sơn - 4 thể tích xăng).

+ Dùng chổi quét sơn quét thử một chút vào mảnh vải, lụa hoặc giấy, nếu thấy đúng sắc độ yêu cầu là được; nếu thấy màu xanh quá, cần phải thêm sơn vàng và một chút sơn đen.

+ Trải vải, lụa hoặc giấy lên một mảnh tôn hoặc mi ca thật nhẵn, dùng chổi sơn quét cho đều. Vải, lụa chỉ cần quét sơn một mặt, sơn sẽ ngấm sang mặt kia; giấy cần phải quét sơn cả hai mặt.

- Nhuộm bằng bột goát:

+ Trộn bột màu xanh lá cây với bột màu vàng trong một bát nước (nếu nhuộm nhiều, cần pha bột trong chậu). Lá già cần ít bột màu vàng, lá non thêm nhiều bột màu vàng hơn; hoặc trộn với bột màu vàng chanh sẽ được màu lá non, còn trộn với bột màu vàng thư (màu giữa vàng cam và vàng) sẽ được màu lá già. Quấy tan đều.

+ Nếu nhuộm nhiều, chao tờ giấy trắng qua chậu màu, cặp 2 đầu tờ giấy, phơi cho khô.

+ Nếu nhuộm ít, dùng chổi quét sơn loại nhỏ hoặc dùng que tre quấn mút hay bông ở đầu, quét đều cả 2 mặt giấy (đặt trên một miếng mi ca), sau đó phơi cho khô như trên.

Các loại lá thật dùng làm lá một số loại hoa hoặc cắm cùng với hoa giả cũng cần nhuộm màu vì khi khô lá cây đều mất gần hết màu xanh. Cách xử lí các loại lá như sau:

+ Phơi lá khô vừa phải. Nếu khô quá, lá sẽ bị quăn và giòn nát, không sơn được; nếu lá còn tươi đã sơn, thì khi khô lá cũng bị teo lại, không dùng được.

+ Dùng sơn hoặc bột goát màu lá cây (cách pha màu giống như trên) quét đều cả hai mặt lá.

Chú ý :

Tất cả các loại lá giấy, lá thật khi đã sơn màu, cắt và dán thành lá; muốn cho đẹp, nên quét lên mặt phải của lá một lớp mỏng dầu bóng để lá có độ bóng. Lá bằng vải không nên quét dầu bóng vì chất vải hút hết dầu mà không để lại chút bóng nào trên mặt vải.

d) Kĩ thuật nhuộm giấy quấn cành

- Pha sơn hoặc bột goát giống cách nhuộm lá nhưng loãng hơn.

- Quét sơn hoặc bột goát vừa pha khắp mặt tờ pơ luya sao cho thật đều. Dùng giấy pơ luya loại dai là tốt nhất vì sẽ không bị rách hoặc đứt trong khi quấn cành.

- Phơi khô (giống phơi giấy làm lá).

e) Kĩ thuật nhuộm cánh hoa

- Từ các màu cơ bản, pha màu giống màu hoa thật, sau đó nhuộm giống nhuộm lá.

- Nếu nhuộm một cánh hoa có nhiều màu, cần nhuộm màu nhạt trước, đợi cho khô sẽ quét tiếp màu đậm lên. Hoặc, lấy một miếng mút nhúng nước, lau cho cánh hoa hơi ẩm, dùng phẩm màu tô phần cánh hoa cần có màu đậm nhất, nước phẩm sẽ lan dần ra xung quanh mang theo màu phẩm, càng lan xa thì màu càng nhạt dần, cánh hoa có màu rất tự nhiên.

- Nếu một cánh hoa có nhiều màu và có tia, cần lấy bút vẽ đánh tia, điểm màu giống cánh hoa mẫu.

2. Kĩ thuật chế biến và sử dụng hồ dán

a) Keo sữa, keo trong

Keo sữa ngoài bao bì có ghi ATM và DYNOKOLL có màu trắng như sữa, khi khô không có màu; keo trong ngoài bao bì có ghi SPECIAL-BUGJO không có màu, mùi hắc. Các loại keo này đều sử dụng được ngay, không phải chế biến.

b) Keo đường

Hạt PVA trông giống đường kính. Đun nóng nước, cho hạt PVA vào, hòa tan cho đến khi thành keo dính quánh.

c) Bột nếp, bột sắn tàu (mì)

Có thể dùng bột nếp, bột sắn để quấy hồ dán. Khi quấy hồ, cần cho thêm một chút vôi hoặc đồng sun fát ($CuSO_4$) có tác dụng chống chuột, gián nhấm hồ phết ở cánh hoa, đồng thời làm cho hồ lâu thiu hơn. Nếu không có bột nếp hoặc bột sắn, có thể dùng bột tẻ, bột mì, bột đao... để quấy hồ.

3. Kĩ thuật hồ, là (ủi)

Tất cả các loại vải, lụa, nhung, sa tanh, phi bóng... sau khi nhuộm màu thích hợp, đều phải hồ rồi mới làm hoa được.

a) Kĩ thuật hồ vải, lụa

- Hồ bằng keo trong, keo sữa: các loại keo trong, keo sữa (bao bì có ghi ATM) hòa thêm nước lã dùng để hồ vải, nhúng vải vào dung dịch đã pha loãng vừa phải, phơi khô là được.

- Hồ bằng keo đường: đun nóng nước để hòa tan hạt PVA giống như tạo ra hồ dán PVA nhưng loãng hơn; cách hồ cũng giống như trên.

- Hồ bằng bột: dùng nước cơm hay nước cháo đặc hoặc dùng bột tẻ, bột mì, bột nếp... quấy giống như quấy hồ dán ở trên nhưng loãng như nước cháo đặc, phết lên mặt trái của vải, phơi gần khô, dùng bàn là nóng là mặt phải của vải.

b) Kĩ thuật hồ sa tanh

- Hồ bằng keo trong, keo sữa, keo đường giống như hồ vải lụa.

- Hồ bằng bột: cũng dùng hồ như trên, nhưng khác ở chỗ phải căng sa tanh thật thẳng như căng khung thêu. Dùng chổi sơn đã nhúng hồ quét nhẹ vào mặt trái, chú ý không để hồ ngấm sang mặt phải, chỗ nào ở mặt phải bị ngấm hồ sang sẽ bị mất độ bóng sáng. Sau đó phơi và là giống như phơi và là vải lụa.

c) Kĩ thuật hồ nhung: giống như hồ sa tanh nhưng không phải là; vì nếu là, nhung sẽ mất độ bóng.

4. Kĩ thuật quấn cành, độn cành, lên cành

a) Quấn cành

Quấn thân cây, hoặc cành hoa, cành lá tương đối to gọi là quấn cành. Cách quấn cành như sau:

- Cắt giấy pơ luya quấn cành thành những băng dài, chiều rộng 5 đến 10mm, tùy cành to nhỏ;

- Phết một chút keo dán vào đầu băng giấy, dính đầu băng giấy vào một đầu cành (h.13).

- Vê băng giấy quấn chặt 1 ÷ 2 vòng quanh cành, đầu còn lại của băng giấy đặt chếch xuống phía dưới cành (khoảng 45^0).

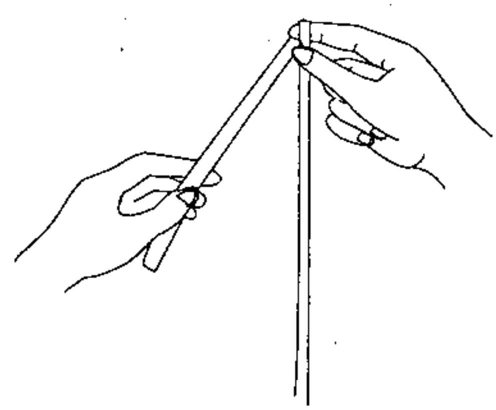
- Tay phải cầm cành (ngón trỏ đặt ở vị trí đang quấn giấy vào cành, ngón cái đặt ở phía trên đối diện ngón trỏ), vê dần bằng cách ngón trỏ miết chặt cành từ đầu ngón cái vào đến giữa ngón cái;

- Tay trái cầm đầu còn dài của giấy quấn cành và điều chỉnh độ chếch của băng giấy cho phù hợp, sao cho lớp quấn sau lấn một chút lên lớp quấn trước, giấy quấn mịn, không quá dày hoặc quá thưa (h.14).

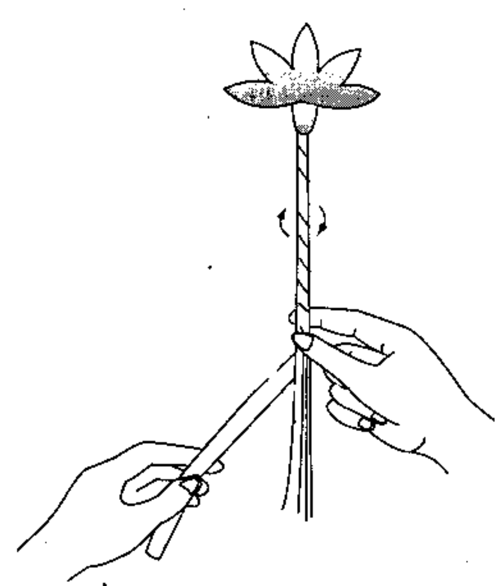
Cứ làm như vậy cho đến khi quấn bọc kín hết cành.

Cành xoay theo chiều kim đồng hồ (hướng mũi tên h.14).

Quấn cành là một khâu chính trong nghề làm hoa, cần phải luyện tập kĩ. Khi mới tập làm nên dùng cuộn giấy quấn cành có bán sẵn đã có hồ, làm sẽ dễ hơn.

Hình 13

Hình 14

b) Độn cành

Khi gặp loại hoa có cành to hơn dây thép làm cành, trước khi quấn cành phải độn cành. Có thể độn cành bằng nhiều cách khác nhau:

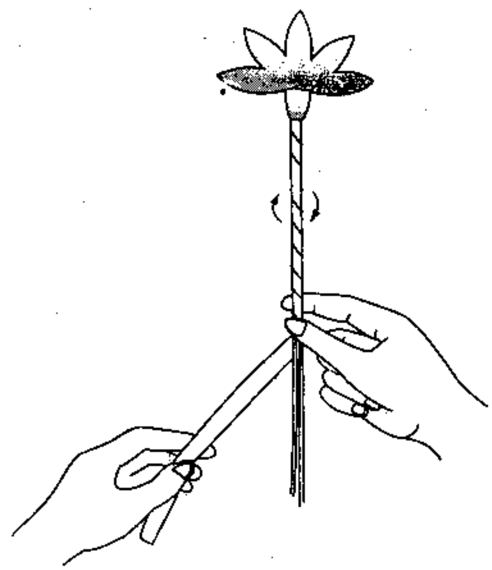
- Cắt giấy báo hoặc giấy mềm (giấy ăn) thành băng rộng chừng 1cm, quấn quanh dây thép như quấn cành từ một đến hai lần, sau đó dùng giấy quấn cành màu xanh lá cây quấn ra ngoài.

- Nếu cành mẫu to quá, phải độn nhiều, nên dùng thanh giang để độn. Cách làm như sau:

+ Chập một thanh giang nhỏ vào đầu cuống dây thép;

+ Lấy giấy báo vo cho mềm (hoặc giấy mềm), cắt thành băng dài, rộng chừng 1cm, quấn quanh dây thép đã ghép thanh giang cho to bằng mẫu;

+ Cuối cùng, quấn băng giấy pơ luya màu xanh lá cây ra ngoài.

Hình 15

- Nếu muốn cành to dần, cách làm như sau:

+ Chẻ nhỏ thanh giang như nan chổi tre;

+ Dùng một đoạn dây thép làm cốt, chấp dần thanh giang đã chẻ nhỏ vào;

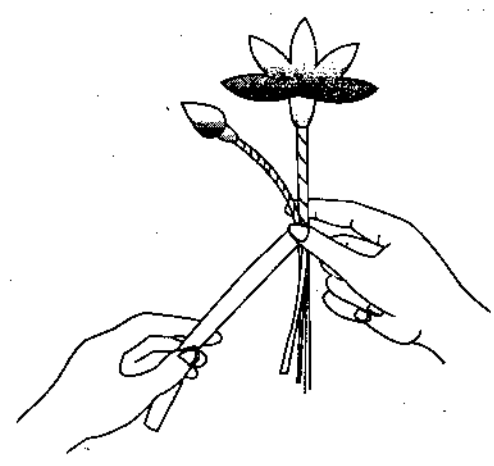
+ Lấy giấy báo quấn quanh như trên;

+ Cuối cùng quấn băng giấy pơ luya màu xanh lá cây ra ngoài (h.15).

c) Ghép cành nhỏ vào cành chính

- Quấn cành nhỏ bình thường đến chỗ cần ghép với cành chính thì dừng lại, cắt giấy quấn cành và dán cho giấy không bị bung ra.

- Cành chính cũng quấn đến chỗ muốn ghép với cành nhỏ, ghép chỗ chưa quấn của cành nhỏ vào cành chính rồi quấn tiếp thành một cành duy nhất (h.16).

Hình 16

5. Kĩ thuật quấn xương lá, xương cánh hoa, cuống nhị

Giống như kĩ thuật quấn cành, nhưng xương lá, xương cánh hoa và cuống nhị làm bằng dây thép nhỏ hơn nên băng giấy để quấn cần cắt nhỏ hơn, rộng chừng 2-3mm.

Lưu ý : Giấy quấn xương cánh hoa đồng màu với hoa, giấy quấn cuống nhị phải đồng màu với nhị.

6. Kĩ thuật làm nhị

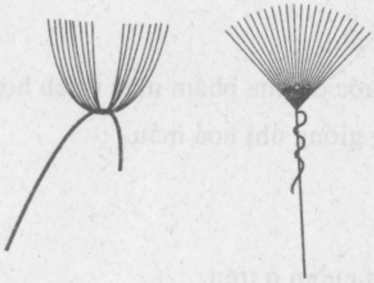
Mỗi loài hoa có một loại nhị khác nhau nhưng nhìn chung chúng được chia làm hai dạng nhị chính, đó là nhị tua và nhị hạt. Các loài hoa cúc thúy, mai vàng, đào... có dạng nhị tua; các loài hoa cẩm tú cầu, dã lan, lan hoàng thảo... có dạng nhị hạt. Một số nhị hoa vừa có dạng tua, vừa có dạng hạt, ví dụ hoa trạng nguyên. Tùy loại hoa thuộc dạng nhị nào mà làm theo các cách sau đây:

a) Làm nhị dạng tua

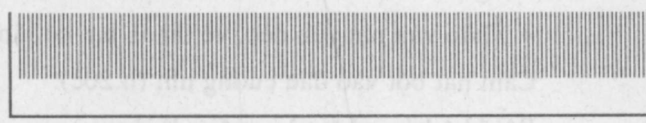
- Nhị tua được làm bằng chỉ, sợi len, sợi cước.

+ Cắt chỉ hoặc len thành một túm,xếp bằng cả hai đầu. Số lượng sợi chỉ (hoặc len), độ dài của túm chỉ (hoặc len) tùy hoa mẫu.

+ Lấy cuống nhị (làm bằng dây thép) đặt ngang một đầu vào giữa túm chỉ (hoặc len). Xoắn chặt đầu cuống vào thân cuống để giữ cho cuống chỉ xòe ra thành một chùm nhị tua tròn (h.17).

Hình 17

Hình 18

- Nhị có thể làm bằng giấy.

+ Lấy một băng giấy pơ luya (màu sắc đã nhuộm theo nhị hoa mẫu), dài 10cm rộng 2cm.

+ Cắt bấm 2/3 băng giấy thành tua, 1/3 còn lại vẫn liền nhau (h.18).

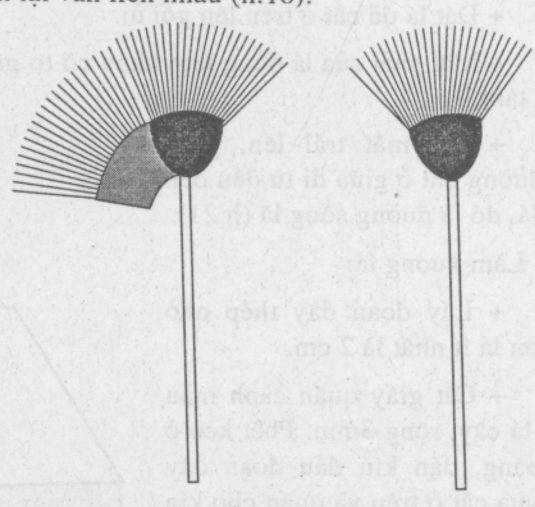
+ Dính đầu băng giấy vào đầu cuống nhị, tua quay lên phía trên (h.19a).

+ Quấn tròn băng tua quanh đầu cuống nhị thành một chùm nhị tròn, tua phía trên xòe ra, dưới bóp lại (khi quấn, lấy hai ngón tay vê chặt phía dưới của nhị cho phía dưới bóp lại) (h.19b).

b) Nhị dạng hạt

Nhị dạng hạt thường dùng các loại hạt cườm, hạt trai giả, hạt nhựa hoặc nhào bột dẻo vê thành hạt to, nhỏ, màu sắc theo mẫu.

- Làm nhị hạt bằng hạt cườm, hạt trai giả, hạt nhựa:

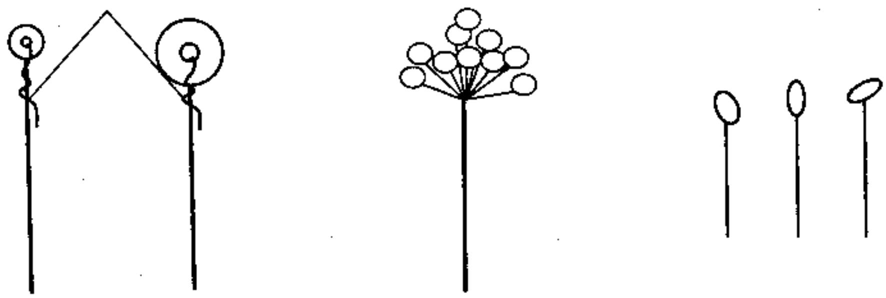

Hình 19

+ Lấy cuống nhị, xâu đầu cuống vào lỗ hạt rồi xoắn chặt (h.20a).

+ Dùng giấy quấn cành có màu giống màu cánh hoa, quấn dây thép bắt đầu từ hạt nhị.

+ Nếu nhị có nhiều hạt thì chập nhiều cuống nhị thành một chùm nhị (h. 20b).

a) b) c)

Hình 20

- Làm hạt nhị bằng bột:

Khi hạt nhị không tròn, có thể dùng bột nặn theo mẫu nhị.

+ Nghiền thạch cao thành bột thật nhỏ, nhào với nước đã pha phẩm màu thích hợp.

+ Nhào vừa nhuyễn dẻo, vê thành hạt có hình dạng giống nhị hoa mẫu.

Cắm hạt bột vào đầu cuống nhị (h.20c).

Bột khô bám chặt vào cuống là được.

+ Các bước tiếp theo tương tự như làm nhị bằng hạt cườm ở trên.

7. Kĩ thuật làm lá

Cắt lá: dùng giấy hoặc vải lụa đã nhuộm màu lá, cắt theo hình lá mẫu.

Nếu dùng vải lụa để làm lá cần chú ý cắt hình lá chéo sợi vải, lá trông sẽ mềm và mép không bị xơ.

- Đánh gân lá:

+ Đặt lá đã cắt ở trên lên gối ủi.

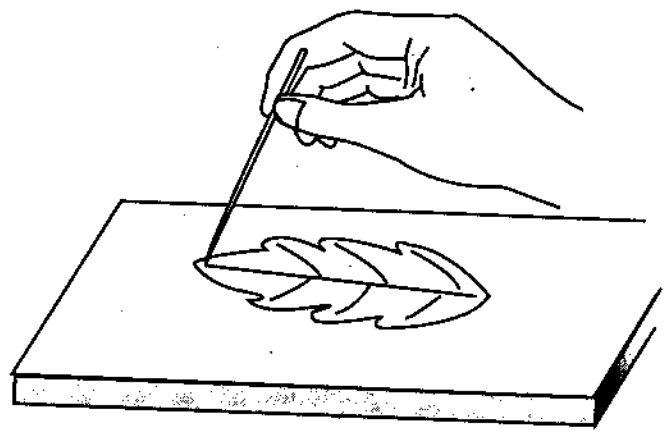
+ Mặt phải của lá dùng kim khâu cỡ to gạch các đường gân lá đi từ hai bên mép lá vào trung tâm.

+ Lật mặt trái lên, gạch một đường dài ở giữa đi từ đầu đến cuối lá, đó là đường sống lá (h.21).

- Làm xương lá:

+ Lấy đoạn dây thép nhỏ dài hơn lá ít nhất là 2 cm.

+ Cắt giấy quấn cành màu xanh lá cây, rộng 3mm. Phết keo ở đầu băng, dán kín đầu đoạn dây thép vừa cắt ở trên và quấn cho kín hết đoạn dây thép.

Hình 21

+ Phết hồ vào một đầu xương lá sao cho đoạn có hồ bằng chiều dài của lá. Đặt xương lá lọt ngay vào đường hằn của sống lá, dán xương lá vào mặt trái của lá, suốt từ ngọn đến cuối lá. Dùng tay miết kĩ xương lá cho dính chặt vào lá, đoạn còn lại là cuống lá và ghép vào cành (h.22).

Hình 22

8. Kĩ thuật làm cánh hoa

Cánh hoa trong thiên nhiên rất đa dạng và phong phú, tùy loài hoa khác nhau mà hình dạng, màu sắc, độ dày mỏng của nó cũng khác nhau. Ngay trong cùng một loài hoa, tùy vùng, tùy mùa, tùy hạt (cây) giống được chọn, cánh hoa cũng có kích thước khác nhau. Dưới đây giới thiệu cách cắt cánh hoa và các kiểu làm quăn cánh hoa giống như hoa trong thiên nhiên.

- Cắt cánh hoa: cắt theo mẫu, nếu dùng nguyên liệu vải phải đặt mẫu cánh hoa chéo sợi vải, cánh hoa trông sẽ mềm và không bị xơ mép.

Muốn cắt được cánh hoa đẹp, có thể dùng cánh hoa thật làm mẫu, nhưng phía chân cánh hoa cần cắt dư ra để sau này buộc vào cuống hoa (h.23).

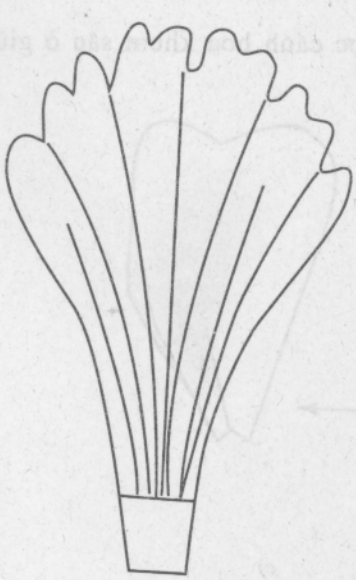
- Đánh gân cánh hoa (đối với những cánh hoa nhìn thấy có đường gân nổi lên như hoa dã lan, cúc đại đóa...).

+ Đặt cánh hoa lên gối ủi;

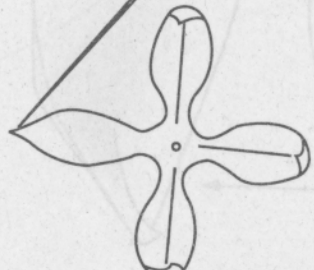
+ Lấy kim khâu cỡ to gạch một đường từ mép cánh hoa vào trung tâm (h.24).

- Làm quăn cánh hoa: đối với cánh hoa có mép cánh quăn ra ngoài, cánh không có gân, ví dụ: hoa hồng, hoa huệ tím...

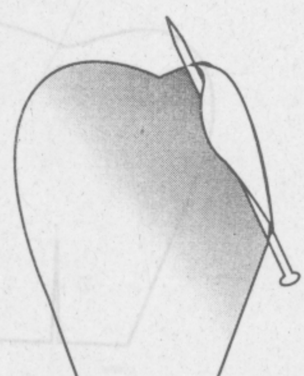
+ Cách thứ nhất: cuộn cánh hoa vào bút chì tròn, sau đó vuốt cho các cánh cong xòe ra phía ngoài. Nếu muốn cánh hoa quăn nhiều thì cần cuộn cánh hoa vào vật có đường kính nhỏ (kim đan) rồi vê chặt cánh hoa (h.25).

Hình 23

Hình 24

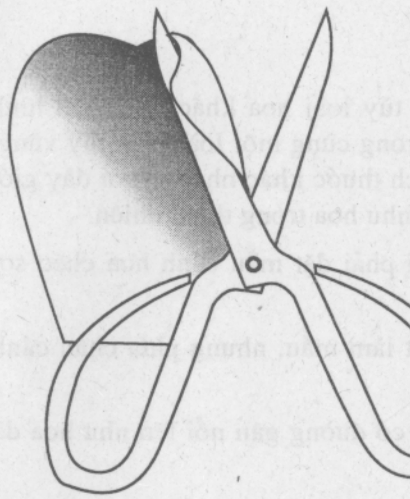

Hình 25

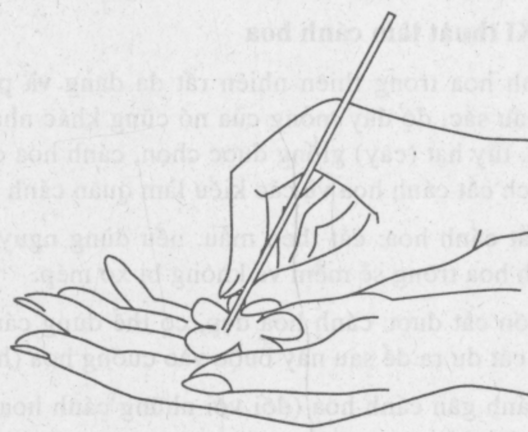
+ Cách thứ hai: dùng lưỡi kéo vuốt mạnh cánh hoa, mép cánh hoa sẽ quăn về phía lưỡi kéo vừa vuốt (h.26).

- Làm cánh hoa khum, mép hoa cụp vào, không có gân:

+ Đặt cánh hoa lên lòng bàn tay;

Hình 26

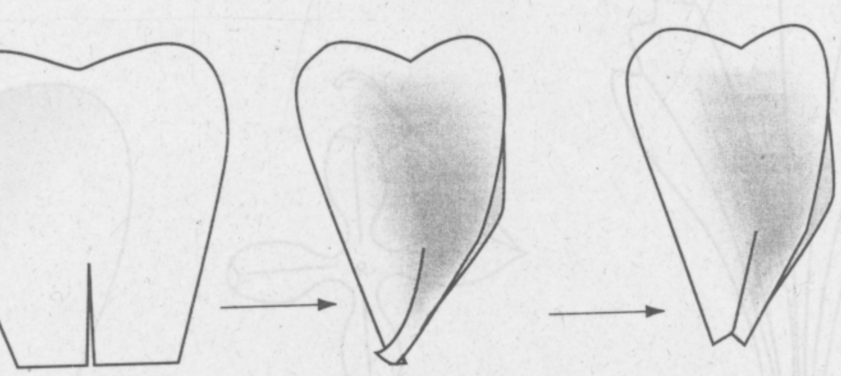
Hình 27

+ Dùng đuôi bút bi ấn mạnh, kéo từ đầu cánh vào trung tâm tạo ra các cánh hoa khum lại, đầu cánh hoa cong lên phía trên (h.27).

- Với cánh hoa to, có thể làm khum cánh hoa bằng cách:

+ Xẻ một đường chia đôi phía chân cánh hoa dài khoảng 1/3 cánh hoa, tạo thành 2 đuôi cánh hoa (h.28a).

+ Bẻ 2 đuôi cánh chồng lên nhau (h.28b). Kết quả sẽ được cánh hoa khum sâu ở giữa cánh (h.28c).

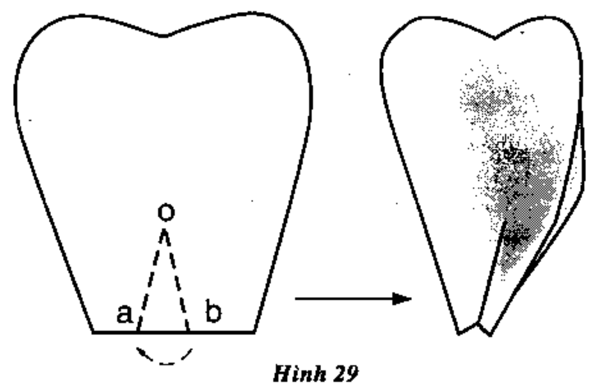

a) *b)* *c)*

Hình 28

+ Có thể không xẻ đôi chân cánh hoa mà chỉ cần gấp chân cánh chồng lên nhau có hình chữ V sao cho đoạn bO trùng với đoạn aO, kết quả cũng như trên (h.29).

9. Kĩ thuật bảo quản hoa giả làm bằng giấy và vải

Hình 29

Hoa giả là hoa giấy hoặc vải, lụa, nhung, sa tanh làm theo phương pháp thủ công thuần túy. Khi đạt đến trình độ nghệ thuật nhất định, nó sẽ được người am hiểu mĩ thuật rất ưa chuộng vì mỗi bông hoa mang một sắc thái riêng rất sống động. Vậy muốn bảo quản loại hoa này, ta phải làm thế nào ?

Hoa giả không làm sạch bằng nước được nên trước tiên phải hết sức tránh gió, bụi vì gió làm hoa bị biến dạng, cánh hoa và lá bắt bụi sẽ bị mất hết màu sắc.

Người ta thường để hoa trong lồng kính hoặc để trong tủ li, do đó tránh được gió bụi và có thể bảo quản hoa trong vòng 10 năm. Tuy nhiên, để hoa trong tủ kính sẽ làm mất vẻ tự nhiên của hoa. Thực tế nên bày hoa giả ở mặt tủ và những nơi thích hợp giống như bày hoa tươi, dễ tạo được những ấn tượng tốt đẹp. Khi bày ở ngoài như vậy, hoa cũng giữ được khoảng một năm. Hoa thật sớm nở tối tàn, hoa giả đầu năm nở cuối năm mới tàn, nếu biết giữ gìn còn được lâu hơn nữa.

Khi thấy hoa hơi bắt bụi, chỉ nên búng nhẹ vào cánh hoa và thổi khẽ cho bay bụi. Nhẹ nhàng hơn nữa là dùng các bàn chải nhỏ, mềm mại (giống bút chải của các bà các cô dùng để chải mày, tô môi) chải nhẹ lên cánh hoa đã bắt bụi; khéo léo dùng bàn chải này lách vào giữa các cánh hoa, kẽ lá chải hết bụi bám trên cành hoa.

Theo thói quen, có người khi thấy bông hoa giả đẹp, lấy ngón tay vê vê các cánh hoa, nhị hoa, xem chúng được làm bằng chất gì. Nhiều khi lại còn nắn bóp xem hoa giả có độ đàn hồi như thế nào. Như vậy họ đã vô tình làm hỏng bông hoa đẹp mà tác giả đã tốn biết bao công sức để tạo ra nó.

Có người đã bảo quản hoa bằng cách làm một cái chụp bằng giấy dầu úp bọc lên chậu hoa giả cất vào trong tủ. Khi cần lấy ra trưng bày thì hoa còn giữ nguyên vẹn màu sắc nhưng vì bị chụp chặt quá nên các bông hoa bị bó sát vào nhau lâu ngày đã biến dạng.

Làm hoa công phu, nhưng chơi hoa giả cũng công phu không kém, khi xê dịch bình hoa hoặc chải bụi cũng phải hết sức nhẹ tay, đúng như câu thành ngữ: "Nâng như nâng trứng, hứng như hứng hoa".

THỰC HÀNH

QUẤN CÀNH, XƯƠNG LÁ, LÀM NHỊ, LÁ, CÁNH HOA

1. Tập quấn cành, xương lá

a) Tập quấn cành

Hướng dẫn học sinh cắt băng giấy quấn cành có chiều rộng 5mm để quấn dây thép có đường kính 1mm.

b) Tập quấn xương lá

Sau khi học sinh đã nắm vững kĩ thuật quấn cành, giáo viên hướng dẫn học sinh cắt băng giấy quấn cành có chiều rộng khoảng 2-3mm để quấn dây thép có đường kính 0,5mm.

Yêu cầu kĩ thuật : cành hoặc xương lá phải mịn, các vòng giấy cách đều nhau, bám chắc vào lõi dây thép.

2. Tập làm nhị, lá, cánh hoa

a) Tập làm nhị

Tập làm nhị tua :

+ Giáo viên hướng dẫn học sinh tập làm nhị tua bằng len hoặc chỉ; ứng dụng làm nhị hoa cúc thúy hoặc nhị hoa đào.

+ Giáo viên hướng dẫn học sinh tập làm nhị tua bằng giấy, kích thước như lí thuyết đã nêu.

b) Tập làm lá

Hướng dẫn học sinh cắt lá, đánh gân lá, đánh sống lá, dán xương lá (ứng dụng làm lá hoa hồng).

c) Tập làm cánh hoa

- Hướng dẫn học sinh cắt cánh hoa, đánh gân cánh hoa. Ứng dụng làm cánh hoa cúc.

- Hướng dẫn học sinh cắt cánh hoa, làm quăn cánh hoa. Ứng dụng làm cánh hoa hồng.

- Hướng dẫn học sinh cắt cánh hoa, làm khum cánh hoa. Ứng dụng làm cánh hoa đào.

CÂU HỎI

1. Trình bày đặc điểm, tính chất, cách sử dụng và bảo quản các loại nguyên liệu làm hoa.

2. Trình bày nguyên tắc pha màu cơ bản, cách nhuộm lá, giấy quấn cành.

3. Nêu cách chế biến và sử dụng các loại keo dán.

4. Trình bày kĩ thuật hồ, là các loại vải dùng để làm hoa.

5. Nêu cách quấn cành, độn cành, lên cành.

6. Hoa thường có các dạng nhị nào ? Nêu cách làm từng dạng nhị đó.

7. Nêu phương pháp làm lá, làm cánh hoa.

8. Trình bày cách bảo quản hoa giấy và hoa vải.

Chương II

KĨ THUẬT LÀM HOA BẰNG GIẤY

HOA ĐÀO

Hoa đào thường có ở miền Bắc, nở đúng vào dịp Tết, nên khi đào nở biết mùa xuân đã đến. Người ta thường cắm cành đào trong lọ lục bình hoặc trồng cả cây trong chậu.

1. Nguyên liệu

- Giấy can nhuộm màu hồng;
- Giấy pơ luya màu hồng;
- Giấy màu xanh non;
- Giấy pơ luya màu nâu;
- Giấy pơ luya màu ghi;
- Chỉ dứa hay chỉ khâu trắng;
- Bột goát vàng;
- Bông;
- Dây thép nhỏ đường kính 0,2mm;
- Cành đào khô (hoặc dùng cành cây giống cành đào);
- Hồ dán.

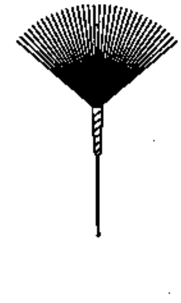
2. Dụng cụ

- Kéo;
- Búi bi có đuôi tròn;
- Dùi.

3. Cách làm hoa

a) Làm nhị

- Vuốt sợi chỉ qua cục sáp ong hoặc hồ dán (nếu là hồ dán phải phơi khô);
- Cắt từ 6-10 đoạn chỉ dài khoảng 2,5cm, xếp bằng hai đầu;
- Dùng dây thép loại nhỏ nhất, dài 3 ÷ 4cm buộc ở giữa.
- Lấy giấy quấn cành màu nâu quấn quanh dây thép một đoạn dài khoảng từ 5mm đến 1cm (lưu ý quấn lấn lên chỉ khoảng 2mm) (h.1).
- Nhúng đầu các tua nhị vào nước keo hoặc hồ ngập chừng 1mm rồi chấm đầu các tua nhị đã nhúng keo vào bột goát vàng.
- Dùng đầu nhọn của kim khâu cỡ to tách các tua nhị cho xòe ra. Như vậy đã hoàn thành chùm nhị của một bông hoa.

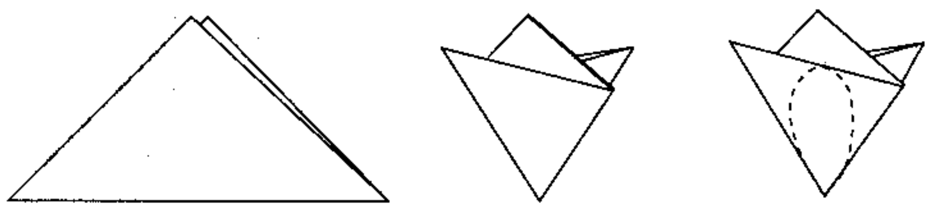
Hình 1

- Dự định làm bao nhiêu bông hoa đào sẽ làm bấy nhiêu chùm nhị. Gác các chùm nhị vào một chiếc thước kẻ hoặc bẻ cong dây thép thành móc rồi treo lên, giữ cho các tua không chạm vào nhau tránh rụng mất phấn vàng.

Nếu là chỉ dứa, cắt chỉ theo kích thước đã định, buộc ở giữa bằng dây thép nhỏ, dùng đầu kim tước nhỏ chỉ dứa, sau đó làm tương tự như trên.

b) Làm cánh hoa

- Cắt giấy can màu hồng, kích thước 5cm x 5cm;
- Gấp đôi lại (h.2a).
- Gấp làm 6 hoặc 8 (h.2b).
- Cắt tròn đầu cánh, cách tâm từ 0,7 đến 1cm (h.2c).

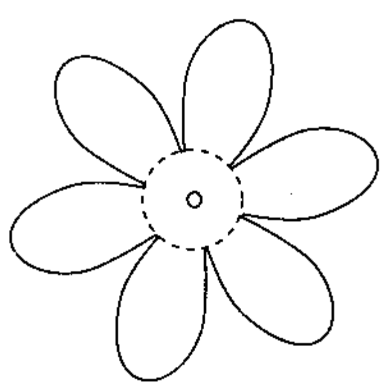
a) *b)* *c)*

Hình 2

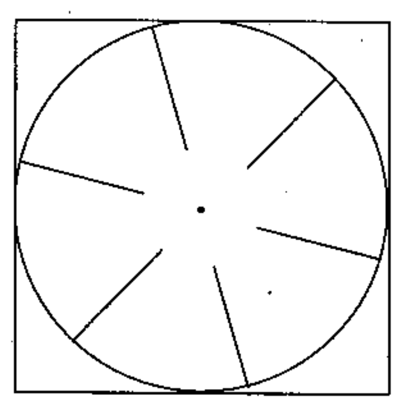
- Dùi một lỗ nhỏ ở giữa để lồng dây thép qua (h.3).

Có thể cắt cánh hoa theo cách sau:

- Cắt bớt 4 góc giấy để tạo hình tròn.
- Chia làm 6 hoặc 8 phần bằng nhau (lưu ý bấm cách tâm 0,5 ÷ 0,7cm) (h.4).
- Sau đó cắt tròn đầu cánh hoa.

Hình 3

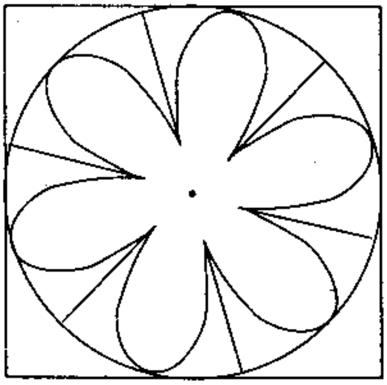

Hình 4

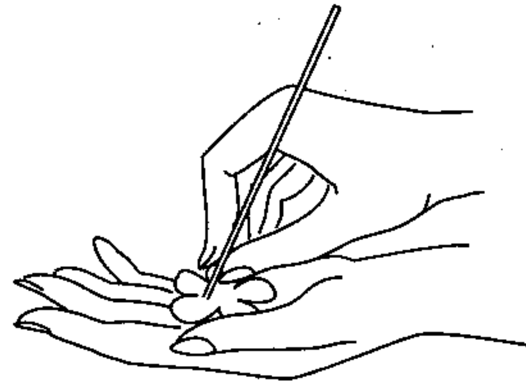
- Dùi 1 lỗ nhỏ ở giữa để sau này xâu cuống nhị qua (h.5).

Như vậy 6 hoặc 8 cánh rời nhau ở phía ngoài, liền nhau nơi vòng nhỏ ở trung tâm có đường kính khoảng 1 ÷ 1,4cm. Kết quả cũng tương tự như cách ở trên.

- Đặt cánh hoa trên lòng bàn tay, dùng đuôi bút bi ấn mạnh, kéo từ đầu cánh vào trung tâm tạo ra các cánh hoa khum lại, đầu cánh hoa cong lên phía trên (h.6).

Hình 5

Hình 6

c) Làm đài hoa

- Dùng giấy pơ luya màu nâu.

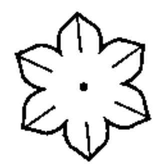
- Cắt giấy cỡ 1,5 x 1,5cm, gấp làm 5 hoặc 6 và cắt tương tự như cắt cánh hoa nhưng đầu hơi nhọn (h.7).

a) b) c)

Hình 7

- Dùi 1 lỗ nhỏ ở giữa để sau này xâu cuống hoa qua. Lấy đầu kim khâu cỡ to gạch một đường từ đầu nhọn vào trung tâm cho 5 hoặc 6 cánh đài cong lên phía trên (h.8).

Hình 8

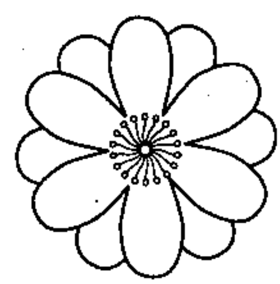
d) Lên hoa

- Lồng 2 hay 3 lớp cánh so le với nhau (h.9).

- Phết một chút hồ vào trung tâm, xâu nhị vào.

- Dùng đầu nhọn của bút bi ấn 3 ÷ 5 sợi nhị lớp dưới dính vào lòng hoa.

- Xâu cuống hoa qua đài hoa rồi dán cho đài ôm sát phía dưới cánh hoa.

Hình 9

e) Làm nụ đào

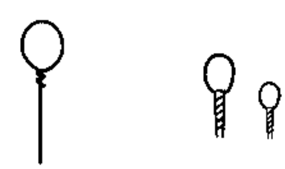
- Cắt giấy pơ luya màu hồng kích thước 2 x 2cm.

- Buộc dây thép loại nhỏ nhất ở giữa cục bông, vo những cục bông tròn to nhỏ nhiều cỡ, cỡ to nhất đường kính khoảng 7mm, cỡ nhỏ nhất đường kính khoảng 4mm.

- Bọc miếng giấy pơ luya hồng vừa cắt ở trên túm chặt phía dưới vê quanh cuống nhỏ (h.10a).

- Lấy băng giấy pơ luya màu nâu quấn bọc kín hết cuống dài khoảng 0,5 ÷ 0,7cm (h.10b).

- Xâu cuống nụ qua đài hoa, dán đài hoa ôm lấy nụ.

a) b)

Hình 10

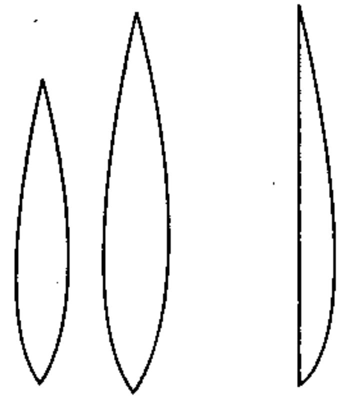
g) Làm lá đào

- Dùng giấy mỏng nhuộm màu xanh lá cây nhạt làm lá non.

- Cắt giấy theo kích thước 4x1cm và 5x1,2cm.

- Cắt thuôn nhọn cả hai đầu (h.11a).

- Gấp đôi theo chiều dài lá, vuốt mạnh dọc theo nếp gấp (nếu làm bằng vải thì phải dùng bàn là hoặc dùng móng tay vuốt kĩ) (h.11b).

a) b)

Hình 11

h) Lên cành

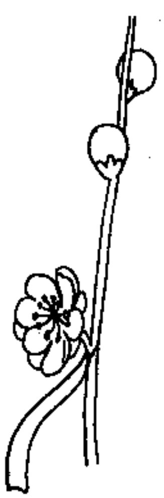
Cành đào có 2 loại :

Loại cành thế trông tự nhiên, rất đẹp, có tính mĩ thuật. Loại cành thứ hai như hình cái nơm do người làm vườn có kĩ thuật tạo nên. Dù là loại cành nào, lá trên cành hoa đào đang nở cũng chỉ lác đác đôi ba búp lá non ở đầu cành.

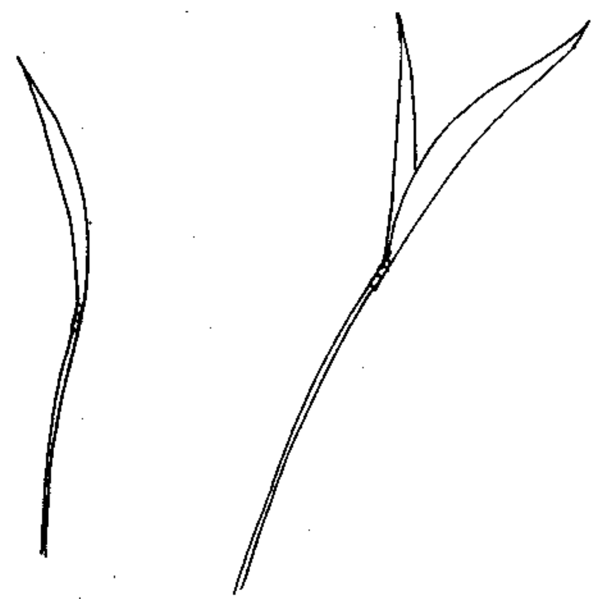
Cách lên cành như sau:

- Đặt áp cuống hoa vào cành sao cho hoa hơi ngả ra phía ngoài một chút là được.

- Lấy một băng giấy quấn cành màu ghi (dùng giấy màu nâu, nếu cành đào chưa khô kĩ) cắt thành băng rộng 0,5cm quấn quanh cành để cuống hoa bám chắc vào cành và không để lộ dây thép (h.12).

Hình 12

a) b)

Hình 13

- Trên mỗi nhánh đào, hoa mọc so le nhau, quay đều cả 4 hướng; càng lên phía ngọn, nụ càng nhỏ dần.

- Dán lá vào cành:

+ Ốp lá nhỏ vào ngọn cành (h.13a).

+ Ốp lá to ra ngoài, đối diện với lá nhỏ (nếu làm lá bằng vải có thể lấy chỉ khâu buộc ở cuống lá) (h.13b).

+ Dùng giấy màu ghi cắt thành băng rộng 0,5cm quấn kín chỉ buộc.

Lưu ý : Tùy cành đào to nhỏ khác nhau mà hoa đào có kích thước khác nhau. Vì vậy có thể cắt giấy can hồng kích thước 4 × 4 cm đến 5 × 5 cm ; độ dài của nhị, đài hoa... cũng giảm theo tỉ lệ giảm của cánh hoa.

THỰC HÀNH

Giáo viên hướng dẫn học sinh làm khoảng 4÷6 bông hoa; 3÷5 nụ; 2÷4 lá; tất cả được bố trí trên một cành đào hoặc giống cành đào một cách hợp lí.

HOA CÚC THÚY

Hoa có nhiều loại màu sắc khác nhau: trắng, hồng nhạt, hồng đậm, tím, cánh sen... Hoa thường được cắm trong bát, đĩa, giỏ mây tre để bày ở phòng khách hay phòng ăn.

1. Nguyên liệu

Giấy pơ luya hoặc giấy can, giấy trắng tốt không dòng kẻ, nhuộm cả hai mặt bằng các màu đã nói ở trên (có thể lựa chọn làm 1 hay nhiều màu).

- Giấy làm lá màu xanh lá cây;
- Giấy quấn cành;
- Dây thép đường kính 0,5mm và 1mm;
- Len màu vàng;
- Bông;
- Hồ dán.

2. Dụng cụ

- Gối ủi;
- Kim móc tai hoặc kim khâu cỡ to;
- Kéo.

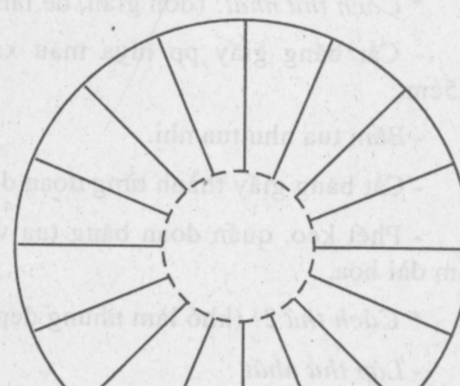
3. Cách làm hoa

a) Làm nhị

- Gấp nhiều lần len vàng, cắt dài khoảng 2,5cm;
- Lấy dây thép đường kính 1mm buộc chắc ở giữa;
- Dùng lược đánh bông các sợi len tạo ra hình bán cầu;
- Dùng giấy quấn cành màu xanh rộng 0,5cm quấn quanh cuống nhị khoảng 2cm. (Có thể xem hình vẽ làm nhị tua ở chương I).

b) Làm cánh hoa

- Cắt giấy hình tròn có đường kính 6cm chia thành 12 hoặc 16 cánh liền nhau ở vòng tròn trung tâm, đường kính 2cm, tạo thành 1 lớp cánh (chia 16 cánh sẽ đẹp hơn vì hoa thật cánh rất nhỏ) (h.1).

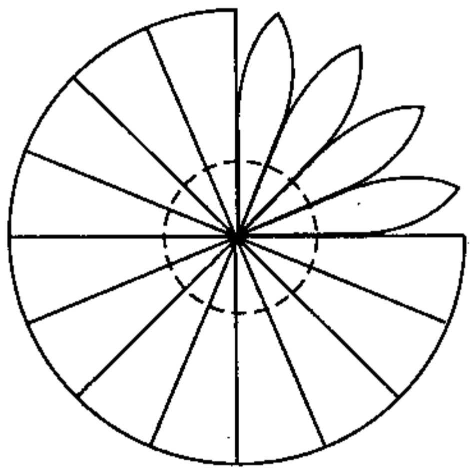
Hình 1

- Bấm 1 lỗ nhỏ ở giữa để sau này xâu cuống nhị qua.

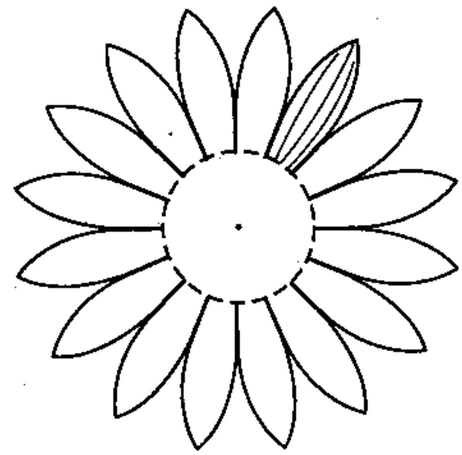
- Cắt lượn đầu cánh và đánh gân theo các kiểu dưới đây:

• *Kiểu cánh thứ nhất :*

Đầu cánh hơi nhọn (h.2).

Hình 2

Hình 3

Đặt cánh hoa lên gối ủi, dùng đầu nhọn của kim khâu cỡ to gạch 3 đường gân từ đầu cánh vào vòng tròn trung tâm (h.3).

• *Kiểu cánh thứ hai:*

Đầu cánh lõm ở giữa (hình chữ V).

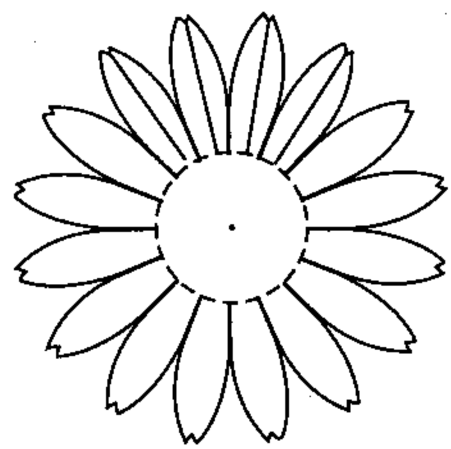
Đặt cánh hoa lên gối ủi, gạch 1 đường gân ở giữa cánh từ đầu cánh vào vòng tròn trung tâm.

c) Làm đài hoa

* *Cách thứ nhất:* (đơn giản, dễ làm)

- Cắt băng giấy pơ luya màu xanh, rộng 2,5cm.

- Bấm tua như tua nhị.

Hình 4

- Cắt băng giấy thành từng đoạn dài 1,5cm;

- Phết keo, quấn đoạn băng tua vào lớp cánh cuối cùng để làm đài hoa.

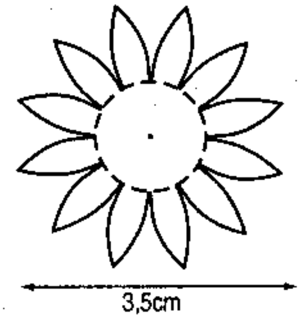
* *Cách thứ 2:* (khó làm nhưng đẹp hơn)

- *Lớp thứ nhất :*

+ Cắt giấy màu xanh có đường kính 3,5cm;

+ Chia thành 12 cánh đài (cắt tương tự cắt cánh hoa kiểu cánh thứ nhất) (h. 5);

+ Bấm 1 lỗ nhỏ ở giữa, để sau này lồng cuống hoa qua.

Hình 5

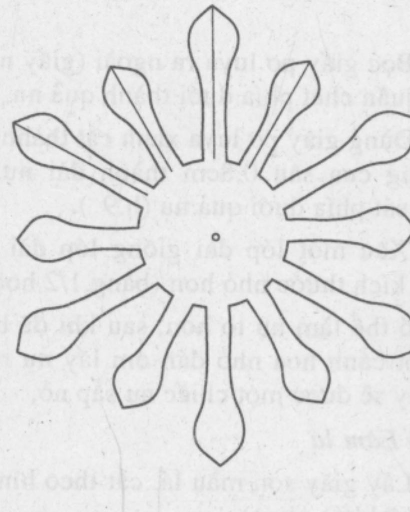
- Lớp thứ hai:

+ Cắt giấy màu xanh có đường kính 6cm;

+ Cắt thành 12 cánh đài, trong đó chia làm 2 loại, 6 cánh ngắn, 6 cánh dài (cắt tương tự như cắt cánh hoa, nhưng 1/3 phía chân cánh đài hơi bé lại).

Cách một cánh đài ngắn lại đến một cánh đài dài, cánh đài dài cắt hết kích thước giấy (2R = 6 cm), cánh đài ngắn cắt ngắn vào 0,5 ÷ 1 cm (2R = 5 ÷ 5,5 cm).

+ Gạch một đường gân giữa mỗi cánh đài từ đầu cánh đài vào vòng tròn trung tâm sao cho các cánh đài ngắn cong lên còn các cánh đài dài xòe ra hoặc hơi cụp xuống (h.6).

Hình 6

+ Bấm 1 lỗ nhỏ ở giữa, để sau này lồng cuống hoa qua.

d) Lên hoa

- Úp một lớp cánh cong xuống dưới, phết một chút keo dán vào trung tâm của lớp cánh này;

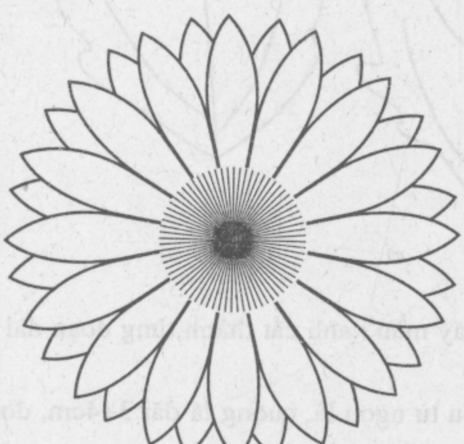
- Xâu nhị vào, dùng dùi mũi nhọn ấn một số tua nhị phía dưới cho dính chặt vào lớp cánh còn toàn bộ nhị bồng lên hình bán cầu;

- Tương tự phết keo dán vào vòng trung tâm của lớp cánh thứ 2;

- Xâu lớp cánh thứ 2 vào cuống nhị và dán chặt với lớp cánh thứ nhất sao cho các cánh của hai lớp so le với nhau;

- Xâu lớp cánh thứ 3 tương tự như trên (các cánh của lớp thứ 3 cũng so le với các cánh của lớp thứ 2);

- Phết keo dán vào trung tâm đài hoa, xâu lớp đài thứ nhất vào cuống hoa, dán đài hoa sát dưới các cánh hoa;

Hình 7

Hình 8

- Xâu lớp đài thứ 2 vào cuống hoa sao cho các cánh đài ngắn cúp sát cánh, các cánh đài dài xòe ra hoặc hơi rủ xuống (h.8).

e) Làm nụ

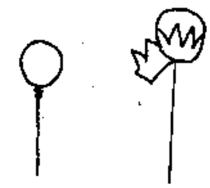
- Lấy một túm bông vê tròn bằng hạt ngô buộc vào đầu đoạn dây thép có đường kính 1mm.

- Bọc giấy pơ luya ra ngoài (giấy này cùng màu với hoa), quấn chặt phía dưới thành quả nụ.

- Dùng giấy pơ luya xanh cắt thành băng rộng 2 cm, cắt răng cưa sâu 0,8cm thành đài nụ, quấn đài xung quanh sát phía dưới quả nụ (h.9).

- Xâu một lớp đài giống lớp đài thứ hai của hoa nhưng kích thước nhỏ hơn (bằng 1/2 hoặc 1/3 đài hoa).

Có thể làm nụ to hơn, sau khi đã bọc giấy pơ luya, cắt một cánh hoa nhỏ dán ôm lấy nụ rồi mới quấn đài, như vậy sẽ được một chiếc nụ sắp nở.

Hình 9

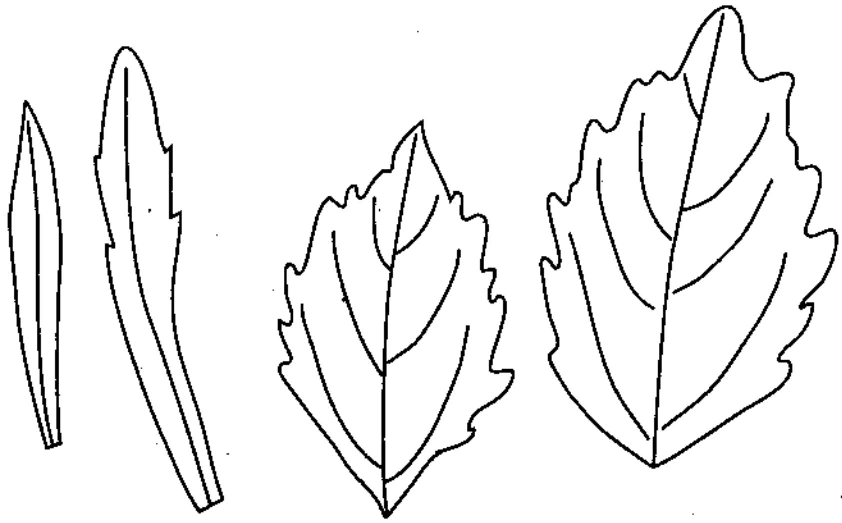
g) Làm lá

- Lấy giấy sơn màu lá, cắt theo hình dáng và kích thước như hình vẽ (lá có thể cắt to, nhỏ nhiều cỡ khác nhau).

- Đánh gân lá:

+ Lá nhỏ: đặt lá lên gối ủi, gạch một đường sống lá ở giữa lá (h.10a,b).

+ Lá to: đặt lá lên gối ủi, gạch các gân lá, gạch sống lá (h.10c,d).

a) *b)* *c)* *d)*

Hình 10

+ Dây thép đường kính 0,5mm đã quấn giấy màu xanh cắt thành từng đoạn dài hơn lá khoảng 5÷6cm, tạo thành xương lá;

+ Dán xương lá vào mặt trái của lá, bắt đầu từ ngọn lá, cuống lá dài 3÷4cm, đoạn còn thừa sẽ để chắp lá vào cành.

h) Lên cành

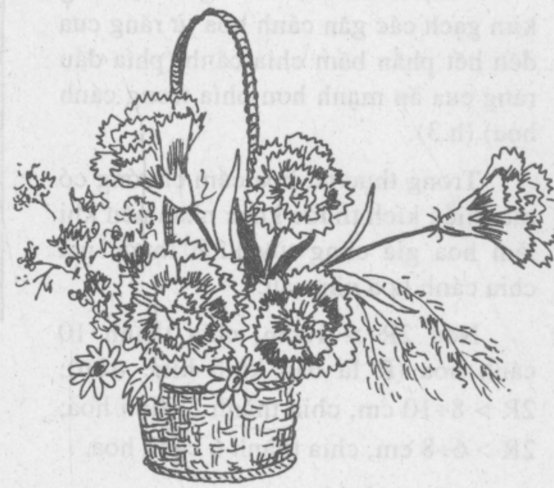
Khi quấn cành hoa, cành nụ thì đồng thời chắp lá ở phía dưới, mỗi cành khoảng 4 hoặc 5 lá, lá nhỏ ở trên lá to ở dưới. Khoảng cách giữa hai lá là 2÷3 cm.

THỰC HÀNH

Giáo viên hướng dẫn cho học sinh làm 2÷3 bông hoa, 2÷3 chiếc nụ, từ 6 ÷ 9 lá, lên cành rồi cắm vào lẵng.

HOA CẨM CHƯỚNG

Hoa cẩm chướng thường được cắm trong lọ hay cắm trong giỏ, bát, đĩa. Hoa có nhiều kích thước khác nhau tùy thuộc vào giống hoa, vùng đất trồng hoa, đồng thời màu sắc của hoa cũng rất đa dạng: trắng, hồng, đỏ, vàng...

1. Nguyên liệu

- Giấy pơ luya nhuộm các màu của hoa (có thể làm bằng giấy học sinh nhưng kém vẻ thanh thoát);

- Chỉ to màu trắng làm nhị hoa (chỉ làm ren móc, chỉ khâu trắng);

- Giấy màu xanh làm lá;

- Giấy quấn cành;

- Dây thép to hoặc thanh giang tươi để làm cành;

- Hồ dán.

2. Dụng cụ

- Kéo;

- Gối ủi;

- Kim móc tai hoặc kim khâu cỡ to.

3. Cách làm hoa

a) Làm nhị

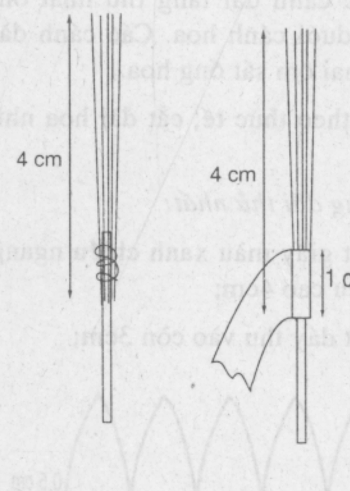
- Chỉ trắng sau khi đã hồ (xem cách làm nhị tua ở chương I), gấp lại 6 lần, dài khoảng 4cm;

- Một đầu buộc vào cành bởi sợi chỉ khác hoặc giấy trắng;

- Đầu còn lại cắt bằng, đặt lên gối ủi, dùng kim gạch ngang qua các sợi chỉ, cách đầu chỉ khoảng 2-3 mm (h.1a).

- Cắt một băng giấy học sinh không dòng kẻ rộng 1cm, sau đó quấn 2 hoặc 3 vòng quanh vị trí buộc nhị vào cành, tạo thành chân nhị (h.1b).

Lưu ý: Cành là đoạn dây thép có đường kính 0,2cm hoặc thanh giang được chẻ vuông 0,3cm x 0,3cm, sau đó chuốt tròn bốn góc dài khoảng 30cm.

Hình 1

b) Làm cánh hoa

- Giấy cặt thành hình vuông mỗi cạnh 8cm;

- Sau đó cắt thành hình tròn rồi chia làm 6 cánh. Để lại vòng tròn trung tâm có đường kính khoảng 2cm đến 2,5cm;

- Bấm hình chữ thập nhỏ hoặc một lỗ ở giữa lớp cánh để sau này xâu cuống nhị qua;

- Cắt lượn hai bên cánh (h.2);

- Bấm răng cưa ở mép cánh hoa, chia răng cưa không đều cho tự nhiên.

- Đặt cánh hoa trên gối ủi, dùng kim gạch các gân cánh hoa từ răng cưa đến hết phần bấm chia cánh (phía đầu răng cưa ấn mạnh hơn phía trong cánh hoa) (h.3).

Trong thực tế, hoa cẩm chướng có rất nhiều kích thước khác nhau nên khi làm hoa giả cũng tùy kích thước mà chia cánh hoa như sau:

Nếu 2R > 10cm, chia thành 10 cánh hoa (R là bán kính hình tròn); 2R > 8÷10 cm, chia thành 8 cánh hoa; 2R > 6÷8 cm, chia thành 6 cánh hoa.

c) Làm đài hoa

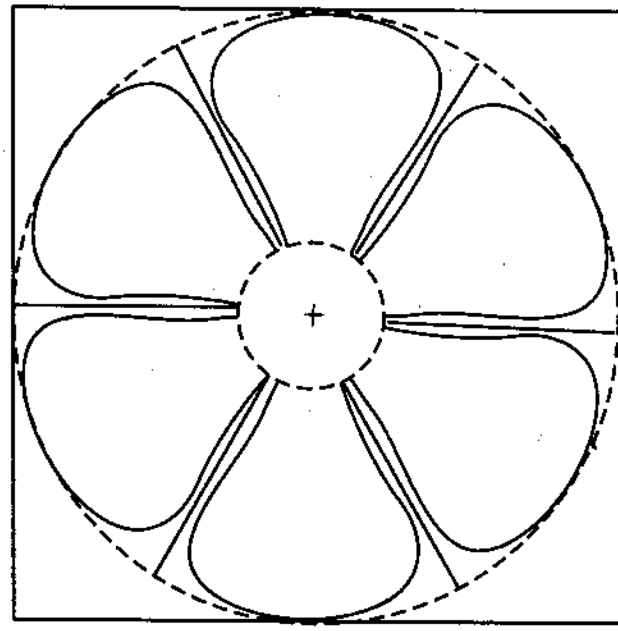
Cẩm chướng có hai tầng đài, tầng thứ nhất có 5 cánh, tầng thứ hai có 4 cánh. Các cánh đài tầng thứ nhất ôm sát phần dưới cánh hoa. Các cánh đài tầng thứ hai ôm sát ống hoa.

Dựa theo thực tế, cắt đài hoa như sau:

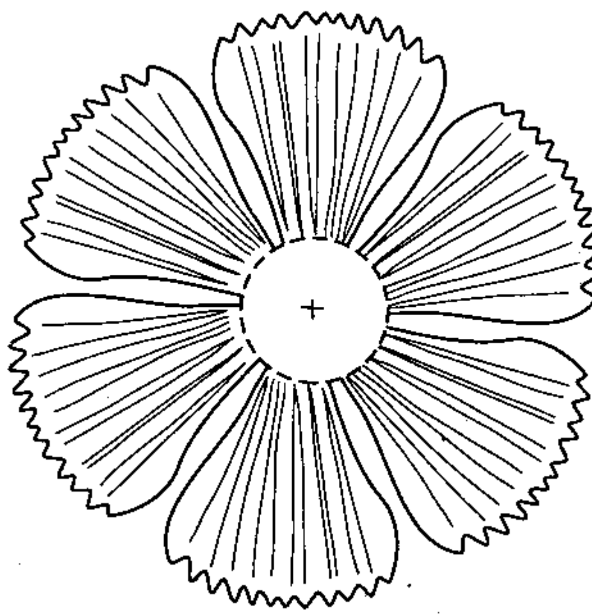
- Tầng đài thứ nhất:

+ Cắt giấy màu xanh chiều ngang 5cm, chiều cao 4cm;

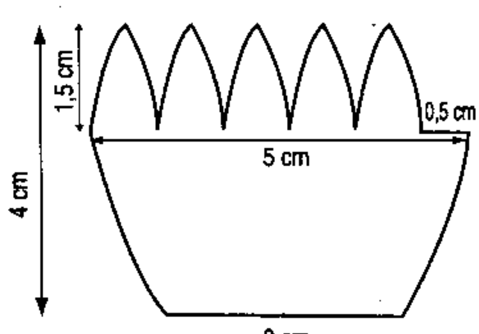
+ Cắt đáy thu vào còn 3cm;

Hình 2

Hình 3

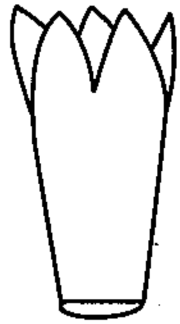
Hình 4

+ Chừa lại 5mm để dán còn lại chia làm 5 cánh đài sâu 1,5cm; (h.4).

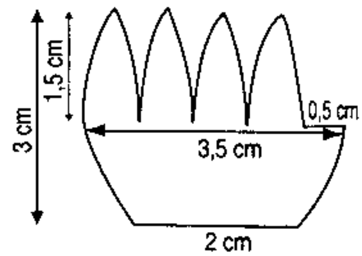
Dán hai mép đài lên nhau thành hình ống (h.5);

Tầng đài thứ hai :

+ Cắt giấy màu xanh chiều ngang 3,5cm, chiều cao 2cm;

Hình 5

Hình 6

Hình 7

+ Cắt đáy thu vào còn 2cm;

+ Chừa lại 5mm để dán,còn lại chia làm 4-5 cánh đài sâu 1,5cm (h.6);

+ Dán hai mép đài lên nhau thành hình ống (h.7).

d) Làm lá cẩm chướng

Lá nhỏ, dài thuôn cả hai đầu, tuy nhiên đầu lá nhọn hơn cuống lá.

Lá nhỏ nhất dài 2,5cm, rộng 0,3cm.

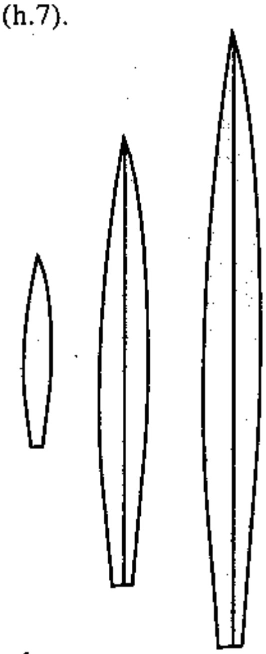
Lá trung bình dài 6 ÷ 8cm, rộng 0,6 ÷ 0,8cm (h.8).

Sau khi cắt giấy màu xanh theo hình mẫu lá, gạch một đường gân ở giữa sống lá.

Vì lá cẩm chướng mọc đối nhau, nên có thể cắt 2 lá liền nhau, khi lên cành sẽ nhanh hơn, cách cắt như sau:

- Cắt một tờ giấy có chiều dài bằng chiều dài lá định cắt, chiều rộng bằng hai lần chiều rộng lá định cắt cộng thêm 0,5cm;

- Gấp đôi tờ giấy theo chiều dài, để lại 1cm giấy liền nhau, còn lại cắt lượn theo hình lá (h.9).

Hình 8

Hình 9

e) Lên hoa, lên cành

- Phết hồ kín phần giấy ở vòng trung tâm của một lớp cánh hoa;

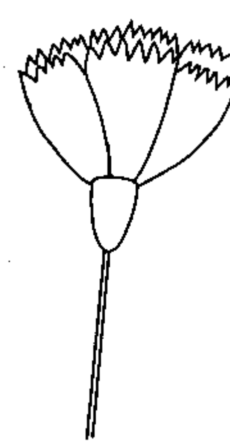
- Xâu cành đã buộc nhị ở trên qua vị trí bấm chữ thập;

- Đẩy lớp cánh hoa lên sát chân nhị;

- Gấp đôi lớp cánh lại rồi túm dần chỗ đã được phết keo dính vào chân nhị sẽ tạo thành chân hoa đồng thời tạo cho các cánh dựng lên quây quanh tua nhị (h.10) ;

- Tương tự như vậy, vào tiếp lớp cánh thứ hai và lớp cánh thứ ba.

- Quấn giấy màu trắng (hoặc giấy cùng màu với cánh hoa) quanh chân hoa cho tương xứng với ống dài.

Hình 10

- Lồng đài hoa thứ nhất vào, sao cho cánh đài ôm sát cánh hoa, túm phía dưới đài bám chặt cuống hoa.

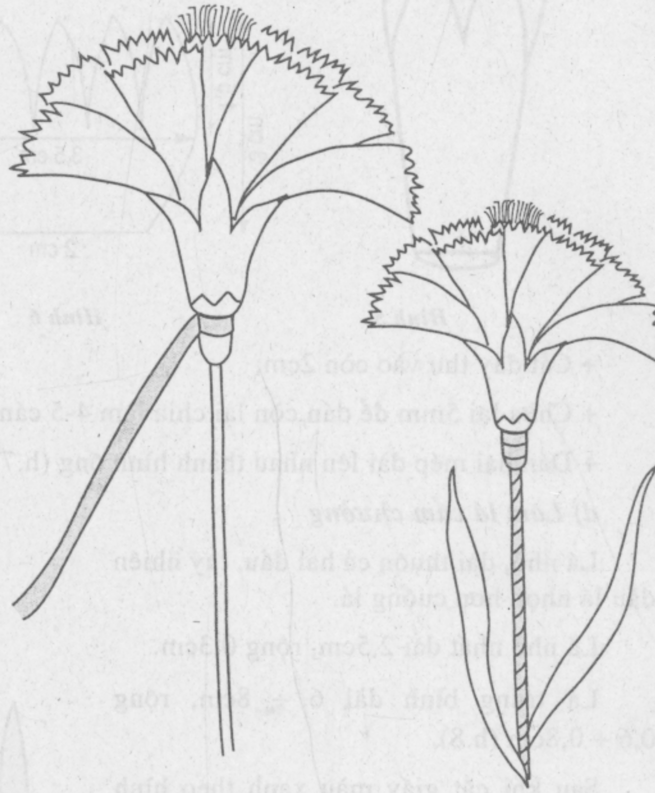
- Lồng đài hoa thứ hai vào, sao cho cánh đài ôm sát ống đài, túm chặt phía dưới và dùng giấy quấn cành quấn bắt đầu từ chỗ đài đã túm chặt này (h.11).

- Nếu cành làm bằng dây thép nhỏ cần dùng giấy báo hoặc giấy mềm quấn độn thêm.

- Quấn cành được khoảng 2cm bắt đầu chắp hai lá nhỏ nhất, đối xứng nhau;

- Từ 2 lá nhỏ nhất, quấn cành được khoảng 5 ÷ 7cm, lại chắp hai lá bằng nhau và đối xứng nhau sao cho hướng của hai lá này vuông góc với hướng của hai lá trước đó; lá nhỏ ở trên, lá to ở dưới.

Lưu ý: Khi lên hoa được một hoặc hai lớp cánh hoa, cũng có thể quấn độn rồi lồng đài vào ngay, như vậy sẽ được những bông cẩm chướng nở ở các thì khác nhau.

Hình 11

THỰC HÀNH

Giáo viên hướng dẫn học sinh làm từ 3 ÷ 5 bông hoa nở ở các thì khác nhau (1÷ 2 bông hoa có 3 lớp cánh; 1÷2 bông hoa có 2 lớp cánh; 1 bông hoa có 1 lớp cánh) và số lá thích hợp.

Sau khi học sinh hoàn thành số hoa nêu trên, giáo viên hướng dẫn học sinh bó hoa làm quà tặng hoặc cắm vào lọ hoa, lẵng hoa.

HOA HỒNG

Hoa hồng là loài hoa được nhiều người yêu thích, hoa có rất nhiều màu: đỏ thẫm, đỏ son, hồng, vàng, trắng... Hoa được cắm vào lọ, bát đĩa, giỏ, đặc biệt là các lọ bằng pha lê.

1. Nguyên liệu

- Giấy nhuộm các màu như màu hoa thật (tốt nhất là giấy nhiễu);
- Giấy sơn màu lá;
- Giấy quấn cành màu xanh lá cây;
- Dây thép các cỡ đường kính 0,5mm và 1mm;
- Hồ dán.

2. Dụng cụ

- Kéo;

- Kim khâu cỡ to;

- Kim đan len;

- Gối ủi.

3. Cách làm hoa

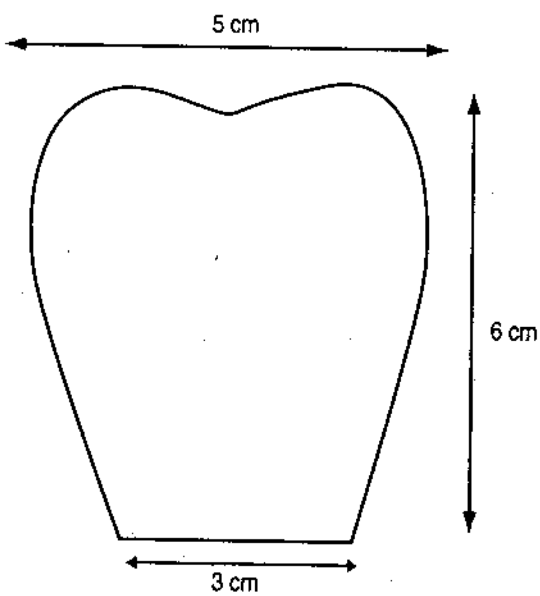
a) Làm cánh hoa

Cách cắt cánh hoa như sau:

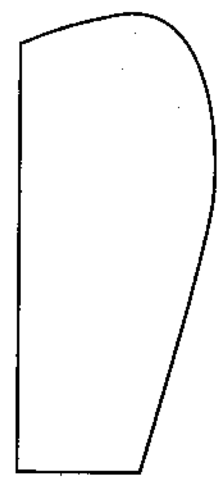
* *Loại cánh thứ nhất :*

+ Cắt giấy đã được nhuộm màu theo ý muốn, có chiều cao 6cm, chiều ngang 5,5cm.

+ Lượn cánh hình tim, chân cánh còn 3cm (h.1).

Hình 1

Hình 2

* *Loại cánh thứ hai :* Cắt giấy giống cách cắt loại cánh thứ nhất, nhưng chiều cao là 6,5 ÷ 6,8cm.

Số lượng cánh hoa tùy vào hoa nở. Hoa có thể nở từ 1 đến 3 tầng:

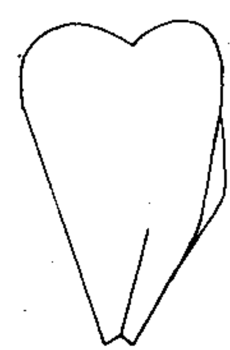
- Tầng 1 gồm 1 cánh nguyên loại thứ nhất và 2 cánh nửa (h.2);

- Tầng 2 gồm 3 cánh nguyên loại thứ nhất;

- Tầng 3 gồm 5 cánh hoa nguyên loại thứ hai.

Uốn cánh bằng mũi kéo hoặc một chiếc kim đan (xem *Kĩ thuật uốn cánh* - Chương I).

- Để cánh hồng khum vào, xẻ chân cánh hoa nguyên khoảng 1,5÷2cm hoặc gấp xếp nếp hình chữ V ở chân cánh hoa (xem cách làm khum cánh hoa - Chương I) (h.3).

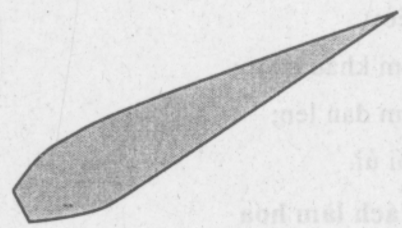

Hình 3

b) Làm đài hoa

Cắt vải màu xanh kích thước 1cm x 5cm, sau đó cắt đầu cánh đài hơi nhọn (h. 4).

Mỗi hoa cắt 5 cánh đài.

Hình 4

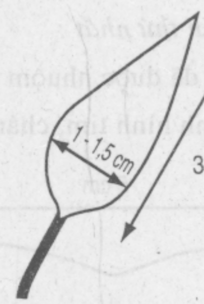
c) Lên hoa

** Làm lõi hoa :*

- Giấy mềm quấn vào đầu một đoạn dây thép có đường kính 1mm, dài khoảng 30-40cm.

- Vê giấy cho có hình giống nụ non của hoa, rồi lấy chỉ buộc lại cho giấy cố định (h.5).

- Kích thước của lõi hoa (phần bằng giấy) dài khoảng 3cm, bề ngang chỗ rộng nhất khoảng 1÷1,5cm. Phần dây thép sẽ thành cuống hoa.

Hình 5

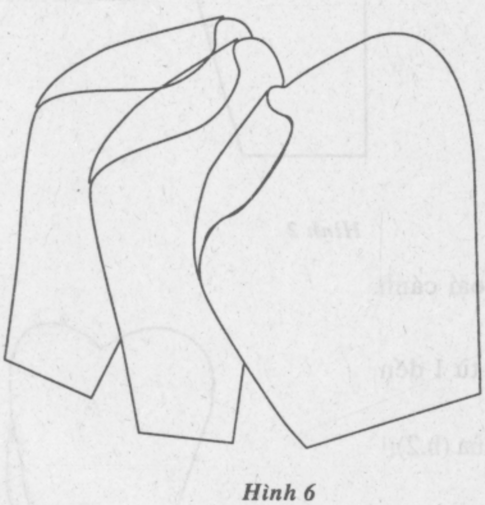
- Tầng cánh hoa thứ nhất:

+ Làm quăn mép 2 cánh nửa và một bên mép cánh nguyên ;

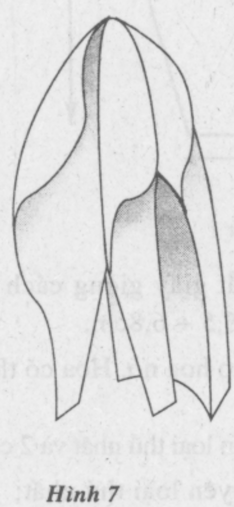
+ Lật cánh hoa nguyên lên, dán 2 cánh nửa vào ;

+ Úp các cánh hoa vừa dán ở trên, phết hồ vào phía mép cánh chưa làm quăn (h.6).

+ Dán 3 cánh với nhau sao cho có hình bồ đài, các đầu cánh kín khít với nhau, 3 mép cánh quăn ra ngoài cách đều nhau (h.7).

Hình 6

Hình 7

Hình 8

+ Lồng lõi hoa vào giữa 3 cánh hoa vừa được dán ở trên;

+ Làm khum các cánh hoa, túm các đuôi cánh hoa vào cuống hoa (h.8);

+ Dùng chỉ khâu cùng màu với cánh hoa buộc lại cho chắc (có thể dùng chỉ trắng cũng được).

- Tầng cánh hoa thứ hai: 3 cánh hoa nguyên.

+ Làm quăn 2 mép của cả 3 cánh hoa;

+ Dán 3 cánh với nhau thành một vòng tròn, sao cho một mép bên của mỗi cánh hoa ở trên cánh hoa khác và một mép kia ở dưới mép cánh hoa bên cạnh (h.9);

+ Lồng tầng cánh thứ 2 ra ngoài tầng thứ nhất, cánh của 2 tầng so le với nhau;

+ Làm khum cánh hoa tầng 2, túm chân cánh hoa buộc vào cuống hoa sao cho lớp cánh thứ hai cao bằng hoặc thấp hơn lớp cánh thứ nhất không đáng kể (h. 10).

- *Tầng cánh hoa thứ 3:* gồm 5 cánh hoa nguyên.

+ Làm quăn cả 2 mép của 5 cánh hoa.

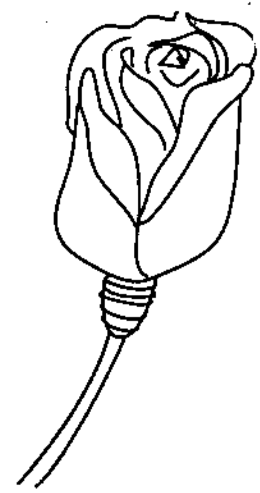
+ Làm khum từng cánh hoa, đặt ra ngoài tầng cánh hoa thứ 2;

Hình 9

Hình 10

Hình 11

+ Dùng chỉ khâu buộc chân cánh hoa vào cuống hoa, sao cho 5 cánh này xếp đều và so le với 3 cánh của lớp 2, đồng thời lớp cánh thứ ba cao bằng hoặc thấp hơn lớp cánh thứ hai không đáng kể (h.11).

* *Lên đài hoa :*

+ Quấn lót đài (quả đài) : dùng giấy mềm hoặc bông quấn quanh chân cánh hoa;

+ Dùng giấy xanh quấn kín quả đài (h.12);

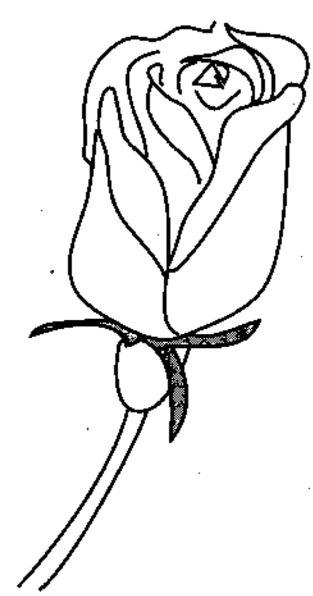
+ Dùng mũi kéo đánh cong đài hoa theo mẫu hoa tự nhiên;

+ Dán mỗi bông hoa từ 3 ÷ 5 cánh đài, sao cho đài kín hết phần quả đài, cách đều nhau tự nhiên;

- Dùng giấy mềm quấn quanh dây thép cho cành to lên;

- Lấy giấy quấn cành cắt thành băng rộng 0,5cm, quấn quanh dây thép vừa được độn cho to.

Lưu ý: Có thể quấn tạo quả đài khi làm xong 1, 2 hoặc 3 tầng cánh hoa, sau đó dán đài, sẽ tạo ra hoa nở ở các thì khác nhau.

Hình 12

d) Làm nụ

- Làm lõi nụ giống như làm lõi hoa;

- Dùng giấy cùng màu với màu của hoa bọc ra ngoài lõi nụ;

- Quấn lót đài (tạo quả đài của nụ), dùng giấy xanh bọc kín quả đài, dán 3÷4 cánh đài ôm ngoài giấy bọc lõi nụ;

- Dùng giấy quấn cành quấn kín chân đài;

- Sửa các cánh đài quanh quả đài và nụ một cách tự nhiên.

e) Làm lá

Lá hoa hồng thường mọc theo chùm 3 hoặc 5 lá.

- Cắt vải màu xanh lá cây theo các cỡ khác nhau đúng mẫu hình 13 hoặc mẫu lá thật;

- Cắt răng cưa ngoài mép lá;

- Đặt lá lên gối ủi, đánh gân lá (xem kĩ thuật đánh gân lá - Chương I).

** Làm xương lá:*

- Dùng giấy quấn cành màu xanh quấn quanh dây thép có đường kính 0,3mm để tạo xương lá.

- Tạo xương có hình dạng cố định 3 lá hoặc 5 lá bằng cách như sau:

+ Lấy một đoạn xương lá màu xanh dài khoảng 12cm (nếu làm chùm ba lá hoặc 15cm (nếu là chùm năm lá) làm sống lá chính;

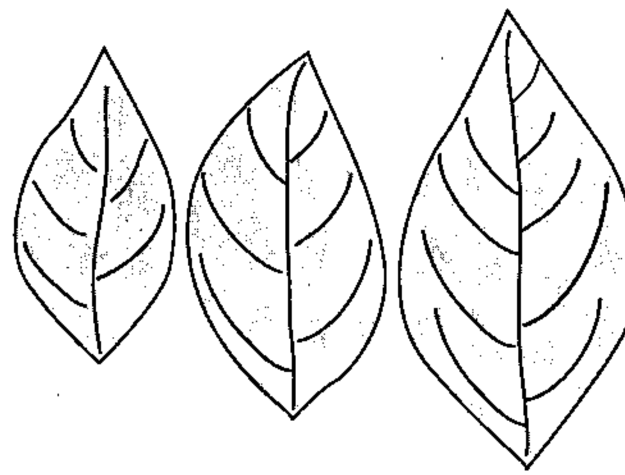
+ Lấy một đoạn xương lá khác dài khoảng 9cm, tại điểm giữa của nó quấn 2 vòng quanh sống lá chính, cách một đầu sống lá chính khoảng 7cm (h.14).

- Nếu làm chùm năm lá, cách giao điểm của 2 đoạn xương lá trên khoảng 3cm lại làm tương tự như vậy một lần nữa.

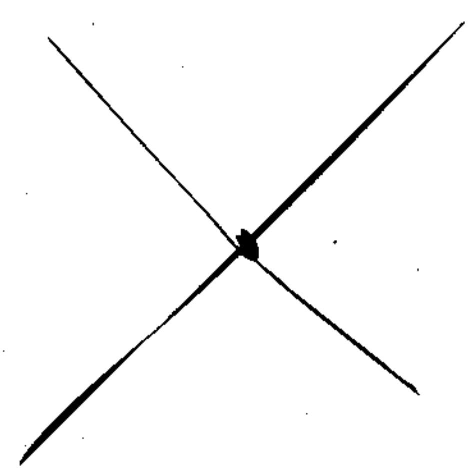
- Dán lá đã đánh gân vào xương lá vừa tạo thành chùm:

+ Lá to ở đầu ngọn;

+ Tiếp theo là 2 lá nhỡ nằm đối xứng nhau;

Hình 13

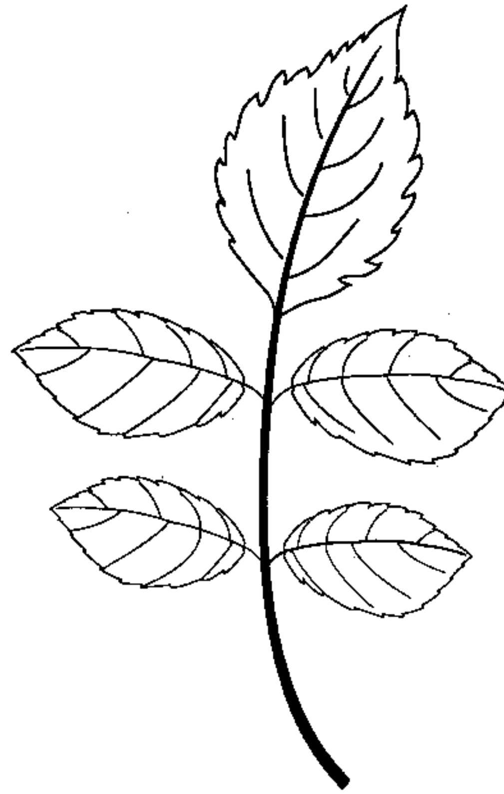
Hình 14

+ Dưới cùng là 2 lá nhỏ cũng nằm đối xứng nhau (h.15).

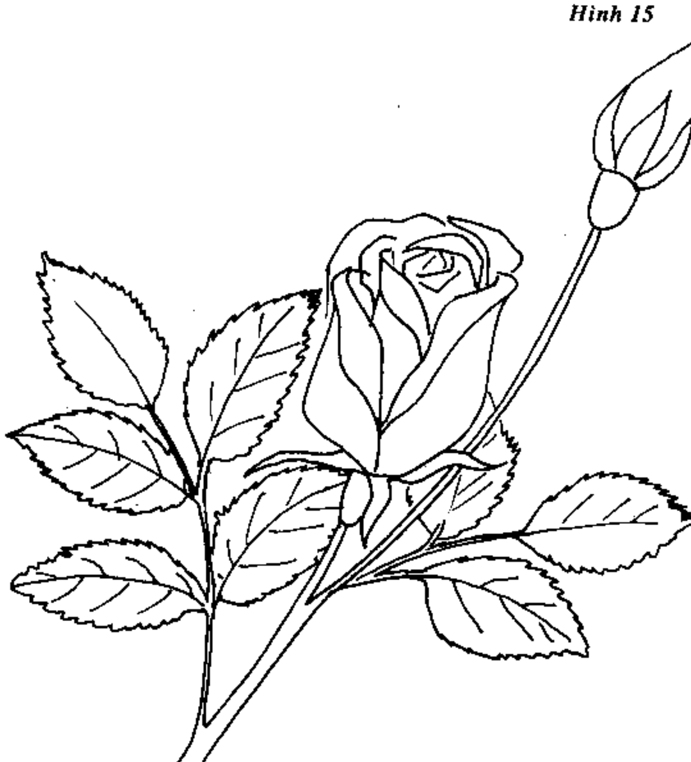
Sau khi vào hoa, tiếp tục quấn cành, cứ khoảng 5÷7cm kết vào cành một chùm có 3 hoặc 5 lá.

Có thể kết thêm nụ vào cành, sao cho nụ vươn cao hơn hoa (h.16).

Ghi chú: Hoa hồng có thể làm bằng vải cũng rất đẹp. Cách làm cũng giống như trên nhưng cánh hoa cắt bằng vải các loại có màu giống màu của hoa hồng.

Hình 15

Hình 16

THỰC HÀNH

Giáo viên hướng dẫn học sinh làm từ 3÷5 bông hoa hồng nở ở các thì khác nhau (1÷2 bông hoa có 3 lớp cánh; 1÷2 bông hoa có 2 lớp cánh; 1 bông hoa có 1 lớp cánh), 2÷3 nụ và số lá thích hợp.

Sau khi học sinh hoàn thành số hoa nêu trên, giáo viên hướng dẫn học sinh bó hoa làm quà tặng hoặc cắm vào lọ hoa, lẵng hoa.

HOA CÚC ĐẠI ĐÓA

Hoa cúc đại đóa có các màu vàng, tím phớt, trắng, hoàng yến.

1. Nguyên liệu

- Giấy nhuộm màu vàng (tốt nhất là giấy pơ luya và giấy can);

- Giấy màu xanh lá cây;

- Giấy pơ luya màu xanh lá cây;

- Dây thép có đường kính 0,5 và 1mm;

- Bông;

- Keo dán.

2. Dụng cụ

- Kéo;

- Kim đan len (hoặc có thể dùng cặp tóc mai);

- Gối ủi;

- Thước kẻ.

3. Cách làm hoa

a) Làm nhị hoa

* *Cách thứ nhất :*

- Dùng dây thép có đường kính 1mm buộc một ít bông, vê tròn lại;

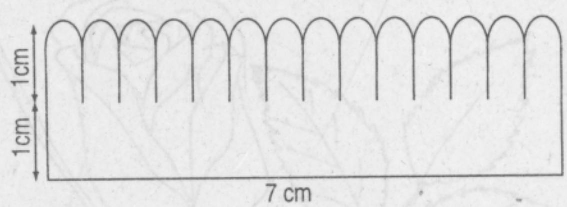
- Lấy giấy pơ luya màu vàng bọc kín quả bông, ấn cho quả bông hơi dẹt;

- Độn cuống nhị cho to có đường kính khoảng 4mm.

* *Cách thứ hai :*

- Cắt một băng giấy có kích thước 5 ÷ 7cm x 2cm;

- Chia chiều dài băng giấy thành 10÷14 phần, đầu lượn hơi tròn (chỉ cắt 1cm, nửa còn lại vẫn liền với nhau) (h.1);

Hình 1

- Dùng kim đan len gạch một đường gân ở giữa mỗi phần, làm cho chúng hơi khum lên.

- Quấn băng giấy quanh đầu đoạn dây thép có đường kính 1mm, sao cho 10÷14 cánh khum vào với nhau (h.2);

+ Dùng chỉ khâu buộc băng giấy cuộn chặt với dây thép;

+ Cũng tương tự như trên, độn cuống nhị to khoảng 4mm.

Hình 2

b) Làm cánh hoa

* *Kiểu thứ nhất*

- *Lớp cánh loại 1:* (Cắt 2 lớp)

+ Cắt giấy pơ luya màu vàng có đường kính 4cm;

+ Chia làm 12 cánh (để lại vòng tròn trung tâm có đường kính 1cm);

+ Lượn đầu cánh thuôn tròn (h.3);

+ Bấm một lỗ ở giữa để sau này xâu cuống hoa qua;

- *Lớp cánh loại 2:* (Cắt 2 lớp)

+ Cắt giấy pơ luya màu vàng có đường kính 5cm;

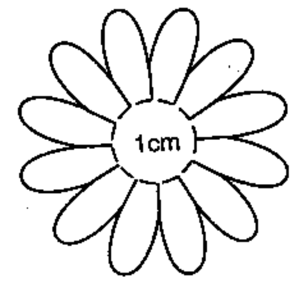
+ Các bước tiếp theo giống cách cắt lớp cánh loại 1, chỉ khác là để lại vòng tròn trung tâm có đường kính là 1,5cm (h.4);

- *Lớp cánh loại 3:* (Cắt 2 lớp)

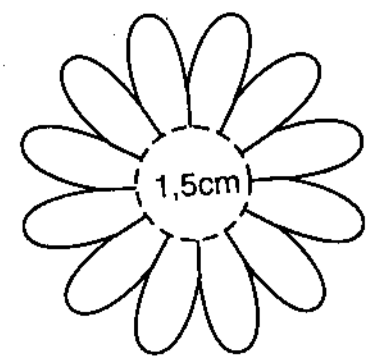
+ Cắt giấy pơ luya màu vàng có kích thước 5x7cm;

+ Xác định tâm của vòng tròn trung tâm để bấm chân cánh đến cách điểm đó 1,5cm thì dừng lại;

+ Chia lớp này thành 14 cánh (cắt 2 cánh dài nhất trước vì khi gấp đôi 2 cánh này theo chiều dài, đường chia đôi mỗi cánh sẽ là đường nối từ góc giấy vào tâm của vòng tròn trung tâm, mỗi phần còn lại sẽ chia 4 cánh; khi đã cắt quen có thể cắt bắt đầu từ cánh nào cũng được);

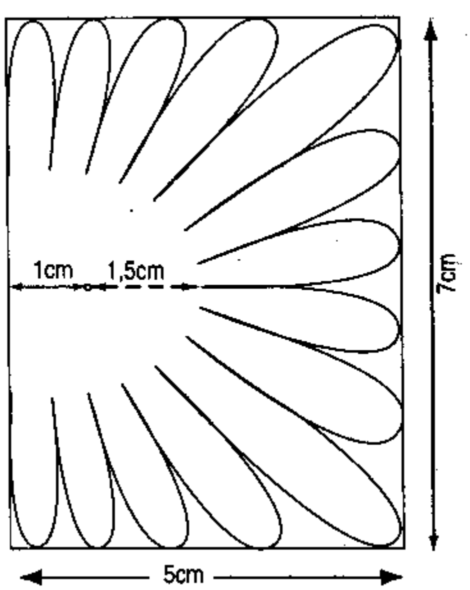

Hình 3

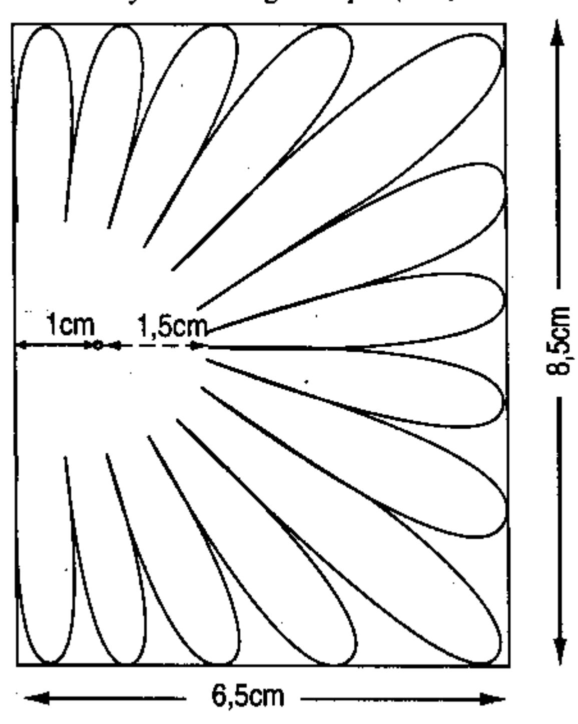

Hình 4

+ Bấm một lỗ ở tâm của vòng tròn trung tâm để sau này xâu cuống hoa qua (h. 5).

Hình 5

Hình 6

- Lớp cánh loại 4: (Cắt 4 lớp)

+ Cắt giấy pơ luya màu vàng có kích thước 6,5 x 8,5cm;

+ Xác định tâm của vòng tròn trung tâm để bấm chân cánh đến cách điểm đó 1,5cm thì dừng lại.

- Chia lớp này thành 16 cánh, tương tự ở trên, cắt 2 cánh dài nhất trước, phần cạnh dài 8,5cm chia 6 cánh, 2 phần của 2 cạnh dài 6,5cm, mỗi phần chia 4 cánh (h.6);

** Kiểu thứ hai*

- Lớp thứ nhất

+ Cắt giấy pơ luya màu vàng có đường kính 5cm;

+ Chia làm 12 cánh (để lại vòng tròn trung tâm đường kính 1,5cm);

+ Lượn đầu cánh thuôn tròn (h.7);

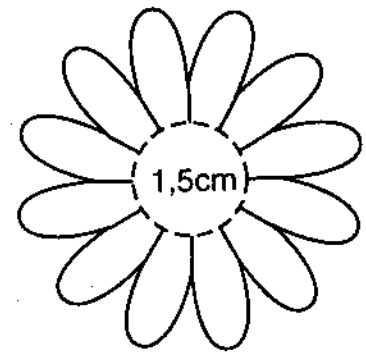
+ Bấm một lỗ ở giữa để sau này xâu cuống hoa qua;

- Lớp thứ hai, ba, tư:

Cắt giấy pơ luya màu vàng có đường kính 6, 7, 8cm, cách cắt tương tự cắt lớp cánh thứ nhất;

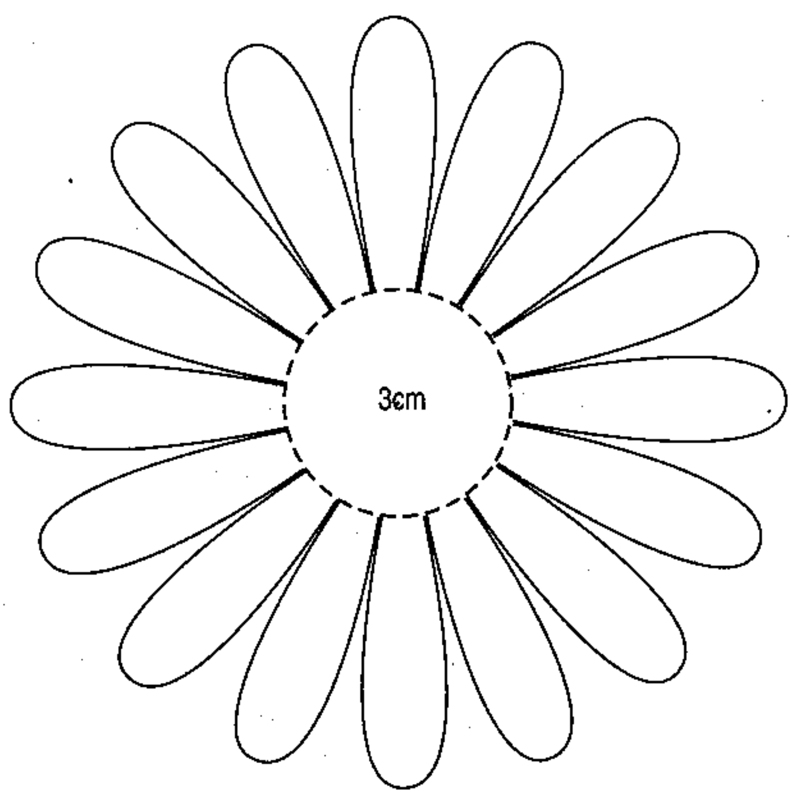
- Lớp thứ năm, thứ sáu:

+ Cắt giấy pơ luya màu vàng có đường kính 10÷12cm;

Hình 7

+ Chia làm 16 cánh (để lại vòng tròn trung tâm có đường kính 3 ÷ 3,5cm) (h. 8);

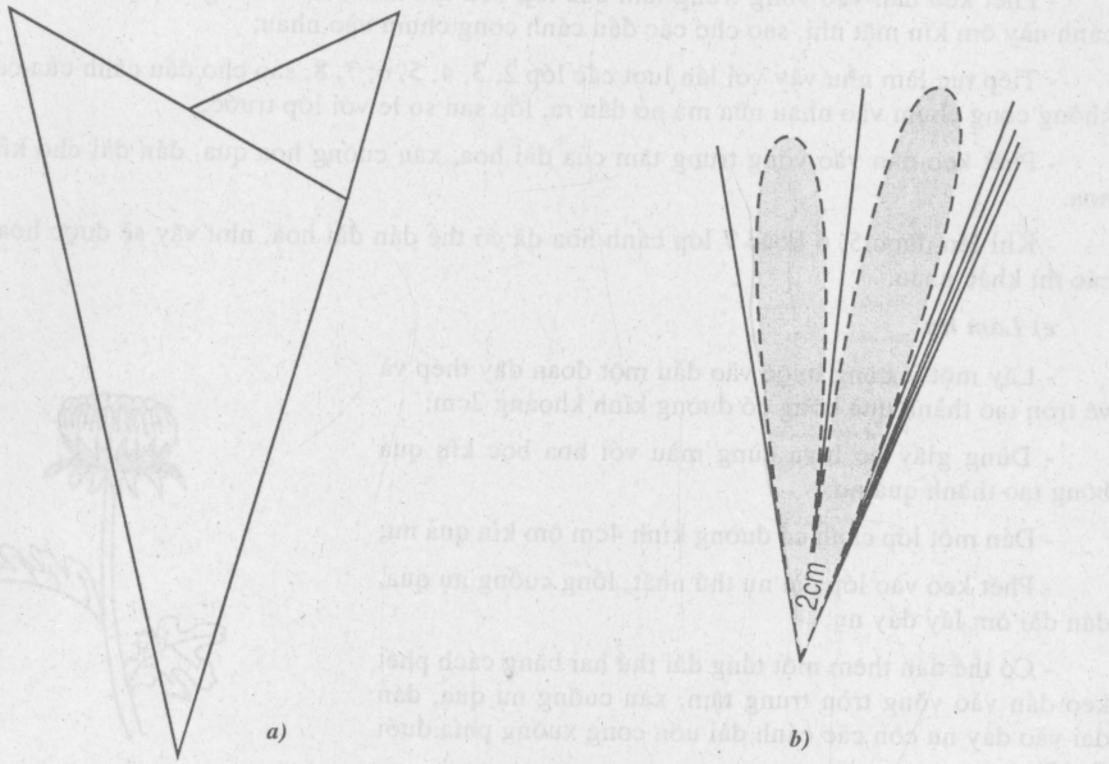
Hình 8

+ Bấm một lỗ ở giữa để sau này xâu cuống hoa qua;

- *Lớp thứ bảy, thứ tám:*

+ Cắt giấy pơ luya màu vàng có kích thước 14 x 14cm; 16 x 16cm;

+ Gấp thành 12 lớp giấy (h.9a) ; mỗi lớp cắt 2 cánh,trong đó một cánh dài hết giấy, một cánh ngắn hơn 5mm (vòng tròn trung tâm có đường kính 3,5 ÷ 4cm) (h.9b).

a) *b)*

Hình 9

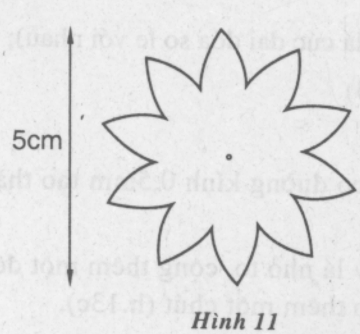
+ Đặt cánh hoa lên gối ủi;

+ Dùng cặp tóc mai gạch một đường từ đầu cánh hoa vào trung tâm đồng thời làm cho cánh quăn lại (h.10).

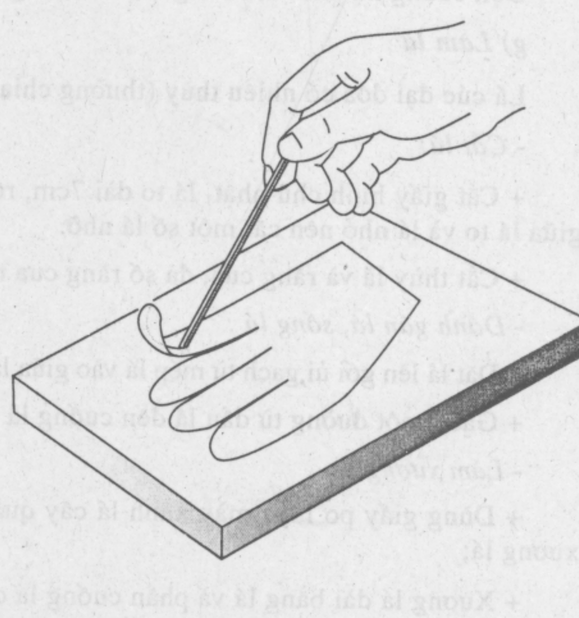
c) Làm đài hoa, đài nụ

* *Đài hoa :*

- Cắt giấy màu xanh lá cây có đường kính 4,5 ÷ 5cm;

Hình 11

Hình 10

- Cắt răng cưa xung quanh mép ngoài hình tròn, sâu 0,5 ÷ 1cm;

- Bấm một lỗ ở giữa để sau này xâu cuống hoa qua (h.11);

* *Đài nụ* : giống đài hoa nhưng có đường kính 3,5 ÷ 4cm.

d) Lên hoa

- Phết keo dán vào vòng trung tâm của lớp hoa thứ nhất, xâu cuống nhị qua, dán cho lớp cánh này ôm kín mặt nhị, sao cho các đầu cánh cong chụm vào nhau;

- Tiếp tục làm như vậy với lần lượt các lớp 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, sao cho đầu cánh của các lớp không cong chụm vào nhau nữa mà nở dần ra, lớp sau so le với lớp trước.

- Phết keo dán vào vòng trung tâm của đài hoa, xâu cuống hoa qua, dán đài cho kín đáy hoa.

- Khi lên được 5, 6 hoặc 7 lớp cánh hoa đã có thể dán đài hoa, như vậy sẽ được hoa nở ở các thì khác nhau.

e) Làm nụ

- Lấy một ít bông buộc vào đầu một đoạn dây thép và vê tròn tạo thành quả bông có đường kính khoảng 2cm;

- Dùng giấy pơ luya cùng màu với hoa bọc kín quả bông tạo thành quả nụ;

- Dán một lớp cánh có đường kính 4cm ôm kín quả nụ;

- Phết keo vào lớp đài nụ thứ nhất, lồng cuống nụ qua, dán đài ôm lấy đáy nụ;

- Có thể dán thêm một tầng đài thứ hai bằng cách phết keo dán vào vòng tròn trung tâm, xâu cuống nụ qua, dán đài vào đáy nụ còn các cánh đài uốn cong xuống phía dưới (h.12);

Độn cuống nụ cho to, đường kính khoảng 3 ÷ 3,5mm.

Hình 12

g) Làm lá

Lá cúc đại đóa có nhiều thùy (thường chia làm 3 ÷ 5 thùy) có nhiều cỡ khác nhau.

- Cắt lá:

+ Cắt giấy hình chữ nhật, lá to dài 7cm, rộng 4,5 ÷ 5cm, lá nhỏ dài 3cm, rộng 2 ÷ 2,3cm; giữa lá to và lá nhỏ nên cắt một số lá nhỡ.

+ Cắt thùy lá và răng cưa, đa số răng cưa mép tròn, mềm mại.

- Đánh gân lá, sống lá :

+ Đặt lá lên gối ủi,gạch từ mép lá vào giữa lá tạo gân lá (gân lá cúc đại đóa so le với nhau);

+ Gạch một đường từ đầu lá đến cuống lá tạo sống lá (h.13).

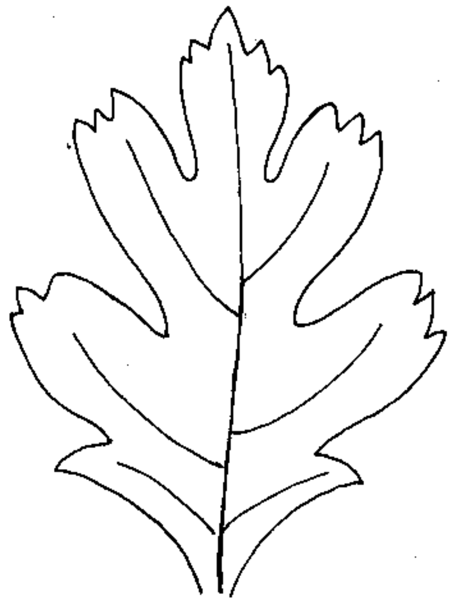
- Làm xương lá:

+ Dùng giấy pơ luya màu xanh lá cây quấn kín dây thép có đường kính 0,5mm tạo thành xương lá;

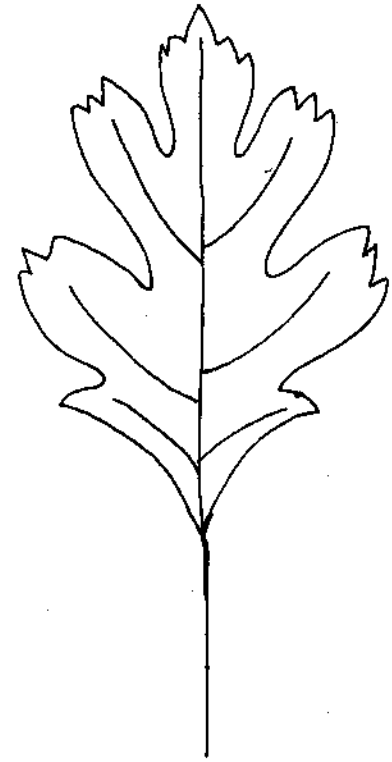
+ Xương lá dài bằng lá và phần cuống lá dài 0,7 ÷ 2cm tùy lá nhỏ to, cộng thêm một đoạn để ghép vào cành khoảng 2÷3cm, phần cuống lá nên độn cho to thêm một chút (h.13c).

a)

b)

c)

Hình 13

h) Lên cành

- Sau khi lên hoa, từ chân đài dùng giấy quấn cành màu xanh lá cây quấn được khoảng 5cm bắt đầu chắp lá đầu tiên;

- Từ lá đầu tiên, cứ quấn cành được khoảng 3 ÷ 5cm lại ghép một lá, các lá mọc so le nhau, quay đều bốn phía, lá nhỏ ở trên, lá to ở dưới;

- Vừa quấn cành vừa độn cành to dần.

THỰC HÀNH

Giáo viên hướng dẫn học sinh làm từ 3 ÷ 5 bông hoa cúc nở ở các thì khác nhau; 2 ÷ 3 nụ và số lá thích hợp.

Sau khi học sinh hoàn thành số hoa nêu trên, giáo viên hướng dẫn học sinh bó hoa làm quà tặng hoặc cắm vào lọ hoa, lẵng hoa.

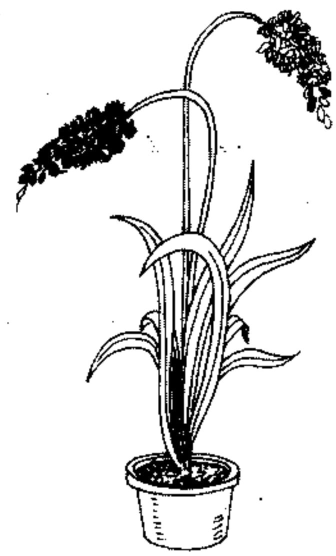
HOA DÃ LAN

(Có nhúng nến)

Loại hoa này trồng trong chậu. Cây cao khoảng 50cm, dáng thanh mảnh, hoa kết từng chùm, hình đuôi chồn, lá dài.

1. Nguyên liệu

- Giấy học sinh loại tốt nhuộm hồng hoặc tím hồng;
- Giấy pơ luya màu hồng hoặc tím hồng (cùng màu với màu cánh hoa) ;
- Giấy sơn xanh hoặc lá lay ơn khô sơn màu xanh;
- Hạt cườm nhỏ màu vàng;
- Dây thép các cỡ có đường kính 0,3mm và 1mm;
- Thanh giang nhỏ đường kính 3mm;
- Nến tinh khiết;
- Keo dán.

2. Dụng cụ

- Kéo;
- Kim khâu cỡ to;
- Gối ủi;
- Một chiếc bếp nhỏ;
- Xoong hoặc ca tráng men để đun nến.

3. Cách làm hoa

a) Làm nụ hoa

- Xâu hạt cườm màu vàng vào đầu một đoạn dây thép đường kính 0,3mm, dài 6cm, vặn chặt dây thép giữ cho hạt cườm nằm chắc ở một đầu của nó. Hạt cườm sẽ là hạt nhị.

- Lấy giấy quấn cành màu tím hồng hoặc màu hồng (cùng màu cánh hoa) quấn quanh đoạn dây thép tạo thành cuống nhị.

b) Làm cánh hoa

Một chùm có ba cỡ hoa, gồm :

- 8 hoa nhỏ, màu hoa đậm nhất, đậm gần như nụ;
- 8 hoa nhỡ, màu nhạt hơn;
- 8 hoa to, màu nhạt nhất, chỉ còn hơi phơn phớt (vì nở trước nên phai màu nhiều hơn).

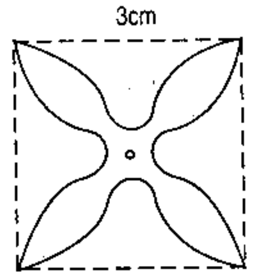
Mỗi bông hoa có hai lớp cánh (mỗi lớp gồm 4 cánh liền nhau).

Để làm một chùm hoa cần cắt, uốn cánh hoa theo số lượng và cách thức như sau:

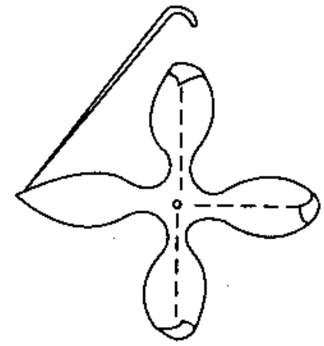
- 16 lớp cánh hoa to: cắt giấy hình vuông mỗi cạnh 3cm, cắt cánh theo hình 1. Bấm một lỗ nhỏ ở giữa lớp cánh hoa.

- 16 lớp cánh hoa nhỡ: cắt giấy hình vuông mỗi cạnh 2,3cm, cắt giống cách cắt cánh lớp hoa to;

- 16 lớp cánh hoa nhỏ: cắt giấy hình vuông mỗi cạnh 1,9cm, cắt giống cách cắt cánh lớp hoa to.

Hình 1

Hình 2

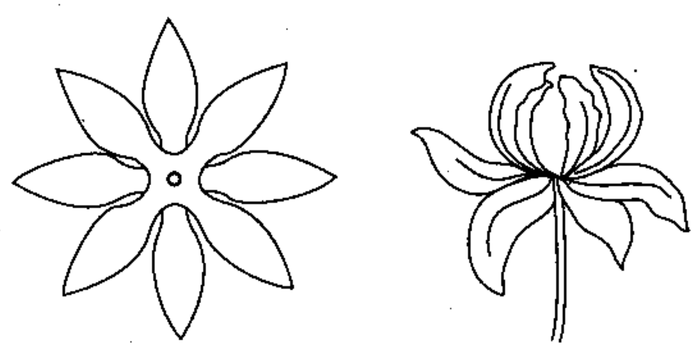
- Đặt từng lớp cánh hoa trên lòng bàn tay hoặc trên gối ủi, dùng kim khâu cỡ to gạch một đường gân từ đầu cánh vào trung tâm lớp cánh (đường gân nằm giữa mỗi cánh). Vừa gạch vừa ấn mạnh cho cánh cong lên, gạch sao cho cả 4 cánh đều có độ cong như nhau (h.2).

c) Lên hoa

Mỗi hoa có hai lớp cánh cùng cỡ, cùng màu với nhau.

- Phết keo dán vào phía dưới hạt nhị, xâu nhị qua một lớp cánh hoa có các cánh cong lên phía trên sao cho hạt nhị dính chặt vào lòng hoa.

- Dán lớp cánh thứ hai với lớp cánh thứ nhất, sao cho các cánh của hai lớp so le với nhau, các cánh của lớp thứ hai cong xuống phía dưới (h.3).

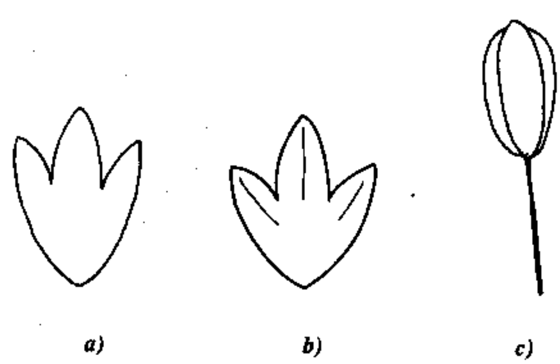
Hình 3

d) Làm nụ

Mỗi chùm hoa có 5-6 nụ, mỗi nụ làm như sau:

- Cắt giấy hình chữ nhật kích thước 1,6 x 2,3cm, cắt cánh có 3 răng cưa sâu 1cm như hình 4a.

- Đặt mỗi cánh trên lòng bàn tay hoặc gối ủi, gạch giữa mỗi răng cưa giúp cho ba răng cưa của cánh hơi cong (h.4b).

Hình 4

- Đặt một chiếc nhị vào giữa cánh nụ, quấn cánh nụ lại sao cho các răng của cánh cúp vào trong.

- Dán hai mép cánh vào nhau cho ôm lấy cuống nhị. Như vậy đã làm xong một chiếc nụ (h.4c).

Lúc này cuống nhị sẽ thành cuống nụ dài khoảng 5cm.

e) Nhúng nến

- Đun nến tinh khiết trong một chiếc xoong nhỏ (hoặc ca nhỏ, cho chảy thành nước. Mức nến trong xoong phải cao khoảng 5cm để nhúng ngập hết các cánh hoa);

- Khi nến sôi, hạ nhỏ lửa, nhúng từng bông hoa, nụ vào nước nến cho vừa ngập các cánh hoa, cánh nụ ; nhấc hoa lên ngay và vẩy mạnh cho hết những giọt nến bám vào hoa;

- Xếp các bông hoa đã nhúng nến xa nhau, nếu dính vào nhau khi gỡ hoa có thể bị rách hoặc bị biến dạng.

Chú ý:

- Nhúng hoa vào nến và vẩy thật nhanh tay, lớp nến láng mỏng, đều, hoa sẽ đẹp.

- Nếu nhúng vào nến nguội hoặc vẩy không nhanh tay nến bám vào hoa nhiều, cánh hoa sẽ nặng nề và thô. Ngược lại nếu để nến sôi mạnh quá nến sẽ làm vàng cánh hoa.

- Khi đã quen tay có thể cầm một lúc hai hoặc ba bông hoa không bị chạm cánh vào nhau để nhúng nến.

g) Làm lá

- Làm bằng lá lay ơn khô:

+ Lá lay ơn phơi tái, lá khô sơn màu xanh;

+ Đặt vào gốc lá một đoạn que giang đường kính 3mm, dài 4cm;

+ Dùng chỉ quấn hai mép lá ôm lấy que giang, rồi buộc chặt bằng chỉ (h.5);

+ Lấy băng giấy pơ luya xanh quấn ra ngoài lớp chỉ.

Hình 5

- Làm bằng giấy:

+ Giấy dầu bồi hai lần hoặc giấy xi măng sơn màu xanh. Cắt lá có hình dáng giống lá lay ơn. Lá to nhất dài 35cm, rộng 3cm, lá nhỏ nhất dài khoảng 20cm, rộng 2,5cm.

+ Gạch gân lá theo chiều dài lá, giống gân lá lay ơn.

+ Các bước tiếp theo giống như làm bằng lá lay ơn khô.

h) Lên cành

- Dùng dây thép có đường kính 1mm, dài 30cm làm nòng, giấy quấn cành màu xanh nhạt để kết hoa thành chùm. Cách kết hoa vào cành như sau:

+ Đặt cuống nụ áp vào đầu dây thép nòng, nụ vươn ra cách đầu dây thép 1,5cm (cuống nụ dài 1,5cm). Dùng giấy quấn cành quấn kín đầu dây thép.

+ Vừa quấn giấy vừa đặt các nụ còn lại kết tròn quanh dây thép, nụ dưới thấp hơn nụ trên một chút. Các cuống nụ dài khoảng 1,5cm.

+ Tương tự, kết đến hoa nhỏ, cuống hoa dài 1cm. Tiếp đến là kết hoa nhỡ, cuống hoa dài 1,5cm. Cuối cùng kết hoa to, cuống hoa dài 2cm (h.6).

(Toàn chùm dài 15cm, sau khi kết hết nụ và hoa vào cành dây thép làm nòng còn dài khoảng 15cm).

- Dùng thanh giang nhỏ đường kính khoảng 3mm, dài 40cm ghép vào dây thép nòng, độn cành để có đường kính là 5mm. Tiếp tục quấn giấy quấn cành đến hết cành.

Chú ý:

Mỗi khóm hoa có thể có số lượng cành hoa nhiều ít khác nhau. Các cành hoa có vị trí ở giữa, các lá bao bọc xung quanh. Khi cắm lá chú ý cho mặt lá có que giang lộ ra quay vào trong.

Có thể cắm cả khóm hoa vào một cục đất sét, khi đất sét khô, toàn bộ cây sẽ được định hình và dễ dàng di chuyển cả khóm theo ý muốn.

Hình 6

THỰC HÀNH

Giáo viên hướng dẫn học sinh làm từ 1 ÷ 3 chùm hoa dã lan, từ 5÷7 lá, sau đó hướng dẫn học sinh "trồng" vào một chậu nhỏ.

Chương III

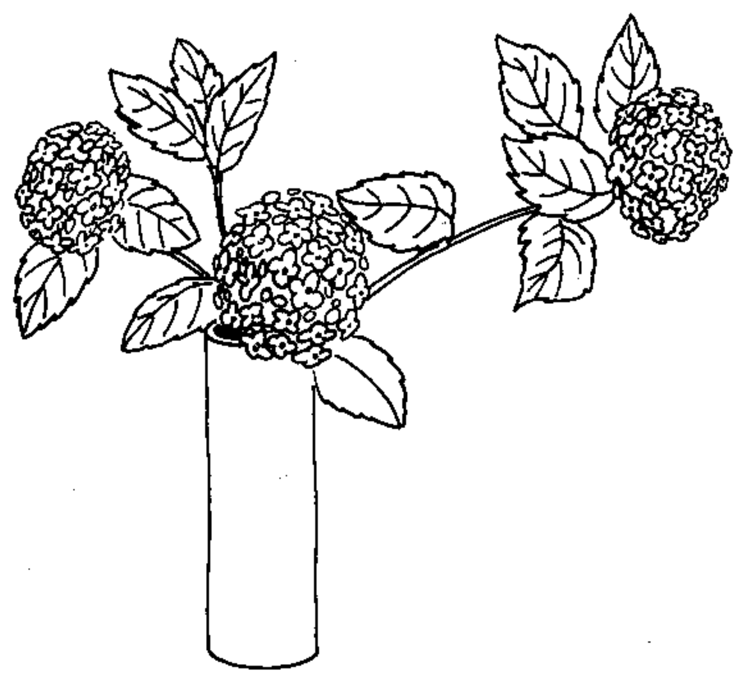
KĨ THUẬT LÀM HOA BẰNG VẢI, LỤA, SA TANH, NHUNG

HOA CẨM TÚ CẦU

Chùm hoa cẩm tú cầu gồm nhiều hoa nhỏ kết thành hình bán cầu, trông đẹp mắt và rất lâu tàn.

1. Nguyên liệu

- Vải, lụa hoặc sa tanh màu hồng hay màu tím nhạt;
- Giấy quấn cành màu xanh lá cây;
- Giấy quấn cành giống màu vải lụa để làm cánh hoa;
- Hạt cườm cùng màu cánh hoa;
- Giấy xi măng sơn màu xanh lá cây;
- Dây thép có đường kính 0,3mm ; 0,7mm và 2mm;
- Keo dán.

2. Dụng cụ

- Kéo;
- Thước kẻ;
- Gối ủi;
- Dùi;
- Kim khâu cỡ to hoặc mỏ hàn và đầu ủi.

3. Cách làm hoa

a) Làm nhị

Dùng dây thép có đường kính 0,3mm, hạt cườm, giấy quấn cành cùng màu với cánh hoa để làm nhị hạt (xem *Kĩ thuật làm nhị hạt* - Chương I). Các cuống nhị được quấn giấy cùng màu với màu của hoa, dài khoảng 2cm.

b) Làm từng bông hoa nhỏ

Mỗi bông hoa có một lớp hoa chia làm bốn cánh. Một chùm có thể cắt 40 bông (số lượng có thể thay đổi tùy thuộc kích thước của chùm). Trong 40 bông hoa đó nên cắt:

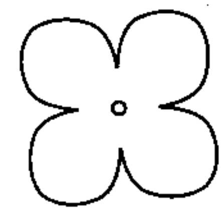
• 25 hoa lớn giống hình 1;

• 9 hoa nhỡ, nhỏ hơn hoa lớn 5mm;

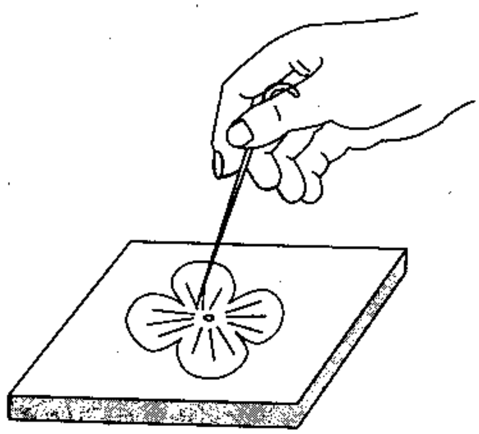
• 6 hoa nhỏ, nhỏ hơn hoa nhỡ 5mm.

- Dùi một lỗ nhỏ ở giữa các cánh hoa.

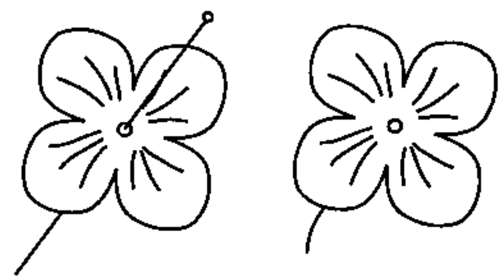
- Đặt hoa lên gối ủi, lấy kim khâu cỡ to hoặc đầu ủi, gạch lên mỗi cánh hoa 3 đường gân từ nhị tỏa ra ngoài, cho mỗi cánh hoa hơi cong lên phía trên (h.2).

Hình 1

Hình 2

Hình 3

c) Lên hoa

- Lấy nhị đã làm ở trên, bôi keo vào quanh cuống nhị nơi liền sát với hạt.

- Xâu cuống hạt vào lỗ nhỏ ở trung tâm hoa, ấn cho hạt dính chặt vào hoa (h.3).

d) Làm nụ

- Dùng hạt thạch cao màu hồng hoặc tím giống màu của hoa, đường kính khoảng 3mm.

Nếu không dùng hạt thạch cao có thể làm bằng vải như sau:

+ Vê bông có hình tròn;

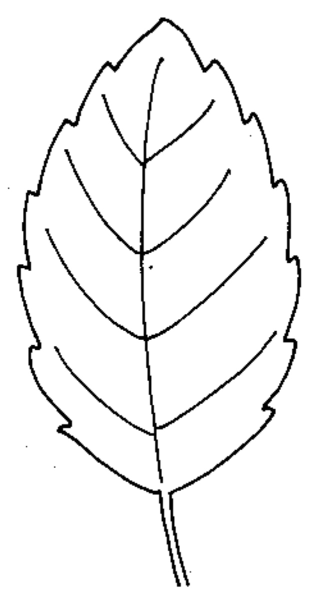
+ Bọc vải hoặc nhuộm bông có màu giống màu hoa, sao cho nụ có đường kính khoảng 3mm.

- Buộc nụ vào dây thép có đường kính 0,3mm;

- Dùng giấy quấn cành màu hồng hoặc tím cùng màu nụ quấn quanh dây thép một đoạn khoảng 2cm.

đ) Làm lá

- Vải hoặc giấy xi măng đã sơn màu xanh lá cây, cắt theo mẫu lá như hình 4. Lá to bản có răng cưa thưa và dài cạnh (lá nhỏ có răng cưa mau và ngắn cạnh);

Hình 4

Trong một cây cẩm tú cầu phải là 4 loại lá. Loại lá già to nhất dài 10cm. Loại lá thứ hai dài 8cm. Loại lá thứ ba dài 5cm. Loại bé nhất, non nhất dài 4cm. Khi nhuộm màu 4 loại lá, cần lưu ý đến nguyên lí phát triển của lá trong tự nhiên.

- Đặt lá lên gối ủi, gạch gân lá, các gân lá so le với nhau;

- Đánh gân sống lá ở giữa;

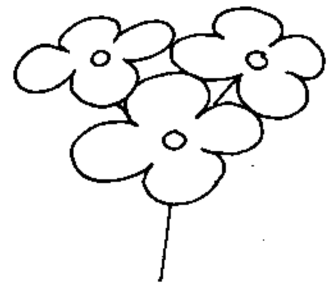
- Dùng dây thép có đường kính 0,7mm làm xương lá, dán vào lá (xem hướng dẫn ở mục *Kĩ thuật làm lá* - Chương I);

e) Lên cành

- Chờ cho keo khô và nhị đã dính chặt vào hoa, kết khoảng 3 hay 4 hoa với nhau thành một cụm nhỏ có một cuống duy nhất (dùng băng giấy pơ luya màu xanh non để kết) (h.5).

Khi kết hoa thành các cụm nhỏ, cần chú ý 3 hay 4 hoa phải cao đều bằng nhau, sau này kết các cụm thành chùm mới đẹp.

Những cụm nhỏ ở giữa chùm, sát với nụ có thể kết hoa nhỏ với hoa nhỡ thành một cụm.

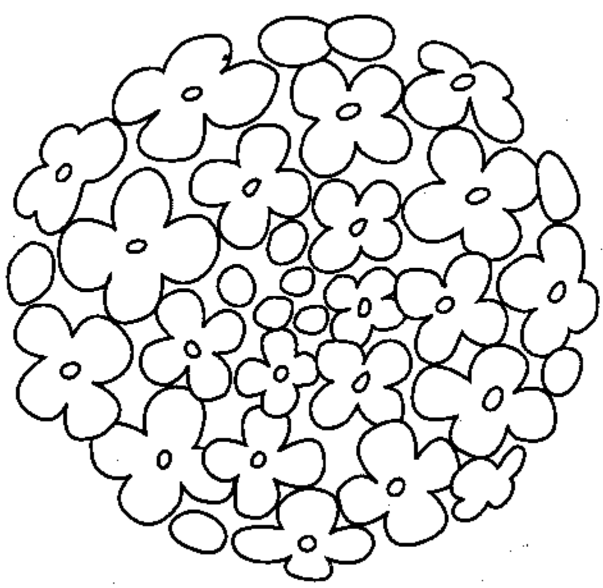
Hình 5

- Lấy giấy quấn cành màu xanh non kết 2, 3 cụm nhỏ thành một cụm lớn;

- Dùng giấy quấn cành màu xanh non kết các cụm hoa lớn vào đầu một đoạn dây thép to tạo thành chùm cẩm tú cầu (h.6).

- Phân bố các hoa trong chùm cẩm tú cầu như sau: ở giữa có 4÷5 nụ chưa nở, giáp với nụ là những hoa nhỏ nhất, tiếp đến một vành hoa nhỡ, ngoài cùng là những hoa lớn nhất.

(Hoa cẩm tú cầu nở rất bền nên có thể không làm nụ vẫn rất giống hoa trong tự nhiên).

Hình 6

Hình 7

Dùng băng giấy mỏng màu xanh lá cây, rộng 1 cm, lên cành theo hình 7. Cụ thể như sau: Độn cành (cuống hoa) cho to bằng chiếc đũa, sau đó ghép tiếp các lá sao cho từng đôi lá mọc

đối xứng, hai chiếc lá dưới có hướng vuông góc với hướng của hai chiếc lá trên, cứ như vậy sau khi lên cành xong muốn đặt các cành theo tư thế hình dáng nào tùy ý.

Gợi ý: Mỗi chậu cẩm tú cầu cắm chừng 3 cành hoa và 2 cành lá. Trong một cây cẩm tú cầu chùm nhỏ nhất là chùm non nhất, mang nhiều nụ chưa nở, nhiều hoa nhỏ, một số hoa nhỡ và chưa có hoa to.

Ghi chú: Hoa cẩm tú cầu có thể làm bằng giấy nhúng nến cũng rất đẹp. Cách làm cũng như trên, chỉ khác là cắt cánh hoa không phải bằng vải mà bằng giấy sau đó nhúng nến.

THỰC HÀNH

Giáo viên hướng dẫn học sinh làm từ 1 ÷ 3 chùm hoa cẩm tú cầu, số lá phù hợp. Sau khi học sinh làm xong, giáo viên hướng dẫn học sinh "trồng" vào một chậu nhỏ hoặc cắm vào lọ.v.v...

HOA HUỆ TÍM

Loại hoa này mọc ở miền Nam, hoa màu tím ngắt, mọc từng chùm, thường cắm bình, có thể cắm xen với các hoa khác.

1. Nguyên liệu

- Vải lụa hoặc vải phi bóng màu trắng;
- Thuốc vẽ;
- Hạt cườm màu vàng;
- Giấy quấn cành màu vàng;
- Giấy quấn cành màu xanh;
- Vải hoặc giấy được sơn màu xanh lá cây;
- Dây thép có đường kính cỡ 0,2mm và 1mm;
- Thanh giang;
- Keo dán.

2. Dụng cụ

- Kéo;
- Thước kẻ;
- Bút chì có cán tròn;
- Bút vẽ màu nước;
- Kim khâu cỡ to hoặc mỏ hàn và đầu ủi;
- Gối ủi.

3. Cách làm hoa

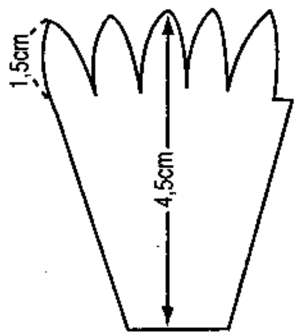
a) Làm nhị

Lấy giấy quấn cành màu vàng, dây thép có đường kính 0,2mm, hạt cườm màu vàng để làm nhị dạng hạt, cuống nhị dài khoảng 5cm (xem mục *Làm nhị hạt* - Chương I).

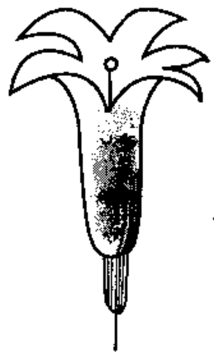
b) Làm cánh hoa

- Cắt cánh hoa có hình dáng và kích thước theo hình 1.

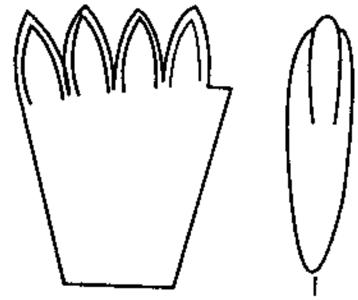
- Dùng bút vẽ tô màu tím lên cả hai mặt của 2/3 phần đầu cánh hoa, cụ thể như sau:

Hình 1

Hình 2

Hình 3

+ Tô từ đầu cánh màu rất đậm;

+ Càng xuống gần phía chân cánh màu nhạt dần;

+ Để 1/3 ở dưới (chân cánh) màu trắng.

- Dùng cán bút chì tròn vuốt cho các cánh cong xòe ra phía ngoài.

c) Lên hoa

- Phết keo dọc theo mép lớp hoa, quấn tròn lớp cánh, dán hai mép vào nhau thành hình ống.

- Lấy một chiếc nhị hạt màu vàng, lồng ống hoa qua; để hạt nhị cao hơn lòng ống hoa một chút, sao cho khi nhìn nghiêng bông hoa thấy rõ nhị nhô lên.

- Túm cho đáy ống hoa xoắn chặt vào cuống nhị và dùng băng giấy quấn cành bọc thật mịn (h.2).

d) Làm nụ

- Cắt theo hình dáng và kích thước hình 3;

- Gạch gân hai bên mép cánh nụ cho cong vào phía trong như hình lòng thuyền;

- Bôi keo dọc theo mép, khoanh tròn lớp cánh nụ thành hình ống, các cánh cong úp vào phía trong.

- Đặt nhị vào giữa ống nụ, xoắn đáy nụ bám chặt vào cuống nhị sau đó dùng băng giấy quấn cành bọc ngoài đáy nụ.

e) Làm lá

- Cắt lá to nhất có chiều dài khoảng 8÷9cm, rộng 1cm, đầu lá nhọn, có thể cắt 3÷4 cỡ lá khác nhau, lá nhỏ nhất dài 4cm, rộng 0,5cm;

- Gạch 2÷3 gân chạy dọc theo chiều dài của lá.

Hình 4

g) Lên cành

- Kết các nhánh nhỏ:

Kết nụ và hoa vào một đoạn dây thép có đường kính 1mm (không phải độn cành) ;

Mỗi nhánh gồm 2 ÷ 3 nụ, 3 ÷ 4 hoa. Hoa và nụ tỏa đều cả 4 phía.

- Kết cành to :

+ Kết 1 ÷ 2 lá dưới nhánh nhỏ, đồng thời độn cành to dần lên.

+ Kết thêm 2 ÷ 3 nhánh nhỏ vào cành chính, xen kẽ kết thêm lá : lá nhỏ ở trên, lá to ở dưới, cành được độn to bằng chiếc đũa (h.4).

Ghi chú: Hoa huệ tím có thể làm bằng giấy vẫn rất đẹp. Cách làm cũng tương tự như trên nhưng cắt cánh hoa bằng giấy trắng loại tốt.

THỰC HÀNH

Giáo viên hướng dẫn học sinh làm từ 1 ÷ 3 cành huệ tím. Sau khi học sinh làm hoa xong, giáo viên hướng dẫn học sinh cắm hoa vào lọ hoa, lẵng hoa...

HOA RÂM BỤT

Loại hoa này đa dạng, dễ mọc, thường được trồng làm bờ rào. Tuy không được xếp vào loại hoa quý nhưng kinh nghiệm cho thấy: làm hoa râm bụt giả để trưng bày rất nổi trội và duyên dáng. Dưới đây là cách hướng dẫn làm hoa râm bụt đơn màu đỏ tươi hay còn gọi là *râm bụt ta*.

1. Nguyên liệu

- Vải màu đỏ;
- Vải hoặc giấy sơn màu xanh lá cây;
- Giấy pơ luya màu đỏ;
- Giấy quấn cành màu xanh lá cây;
- Chỉ màu đỏ;
- Dây thép cỡ 0,2mm, 0,5mm và 1mm;
- Bột goát vàng hoặc bút dạ màu vàng;
- Bột goát đỏ;
- Keo dán.

2. Dụng cụ

- Kéo;
- Thước kẻ;
- Kim khâu cỡ to hoặc mỏ hàn và đầu ủi;
- Gối ủi.

3. Cách làm hoa

a) Làm nhị

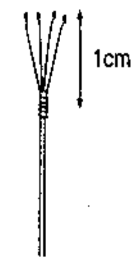
- Cắt 4 đoạn chỉ màu đỏ đã được hồ cứng dài khoảng 2cm ;

- Gắn bột thạch cao màu đỏ vào một đầu, tạo thành hạt tròn nhỏ màu đỏ ở đầu nhị. (Nếu không có bột thạch cao thì có thể làm như sau :

+ Thắt nút một đầu rồi cắt sát chỉ;

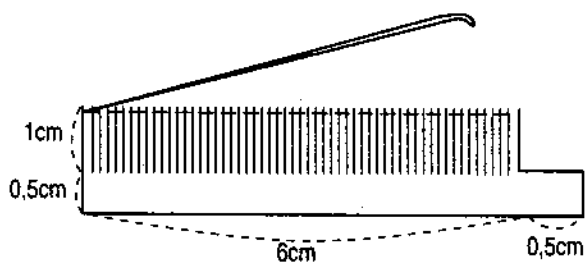
+ Nhúng đầu thắt nút vào hồ rồi chấm vào bột goát màu đỏ).

- Buộc 4 đoạn chỉ vào một đoạn dây thép dài khoảng 18cm, sao cho đầu nhị có hạt tròn dài vươn khỏi dây thép khoảng 1cm (h.1);

Hình 1

- Cắt giấy pơ luya màu đỏ có chiều dài 6,5cm, trong đó 6cm có chiều rộng 1,5cm còn 0,5cm có chiều rộng 0,5cm (h.2);

Hình 2

- Để lại một phần 5mm, còn phần 1cm bấm tua rất nhỏ và đều nhau;

Đặt băng tua lên gối ủi, dùng kim khâu cỡ to gạch mạnh một đường cách đầu tua 1mm làm cho các đầu tua cong lên (h.2);

- Chấm keo vào các đầu tua (phần đã gạch cong) rồi chấm các đầu tua vào bột goát vàng và để khô.

(Nếu không có bột goát vàng ta có thể làm như sau: Dùng bút tô màu vàng vào phần đầu tua trước khi bấm tua).

- Quấn băng tua kín một đoạn dây thép (đầu đã buộc 4÷5 sợi chỉ đỏ) khoảng 3cm;

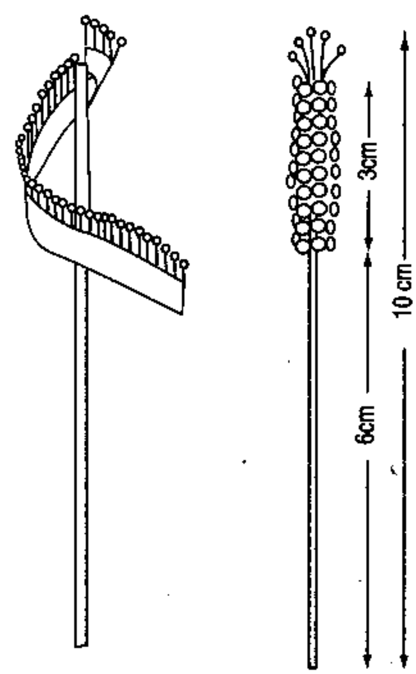
- Dùng đầu kim gạt cho các sợi tua chấm goát vàng nằm ngang ra (vuông góc với dây thép làm cuống nhị);

- Dùng băng pơ luya màu đỏ quấn tiếp khoảng 6cm. Sau khi hoàn thành nhị sẽ dài khoảng 10cm trong đó:

+ 1cm của 4 tua màu đỏ;

+ 3cm tua nhị có chấm vàng;

+ 6cm quấn màu đỏ (h.3).

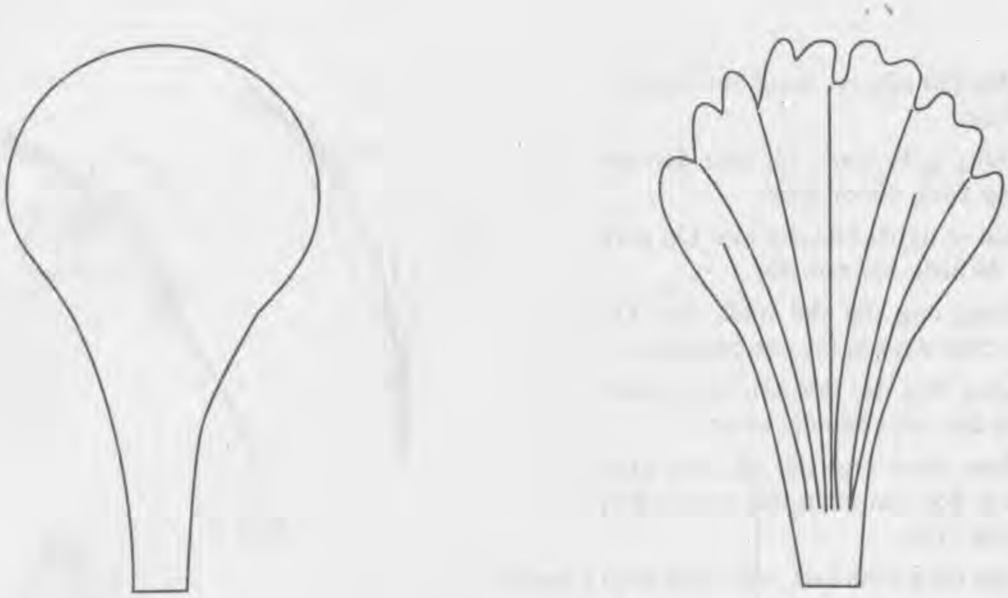

Hình 3

b) Làm cánh hoa

- Cắt cánh hoa có hình dáng và kích thước như hình 4a.

- Dùng kéo cắt lượn đầu cánh hoa tạo ra những răng cưa đầu tròn có khoảng cách không đều nhau, tương tự mẫu hình 4b.

a) b)

Hình 4

- Đặt cánh hoa lên gối ủi, dùng kim khâu cỡ to đánh gân từ đầu cánh vào trung tâm, mỗi cánh có 2÷3 gân hằn sâu và to hơn các gân khác;

- Xương cánh hoa: dùng giấy pơ luya màu đỏ quấn quanh dây thép có đường kính 0,2mm, dài hơn chiều dài của cánh hoa 1,5 ÷ 2cm;

- Dán xương cánh hoa vào giữa mặt trái, dọc theo chiều dài của cánh hoa.

c) Làm đài hoa

Hoa râm bụt có hai tầng đài.

* *Tầng đài thứ nhất:*

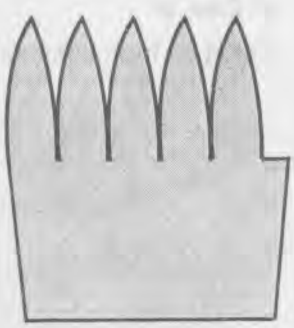
- Cắt giấy màu xanh lá cây dài 3,7 ÷ 4cm, cao 3,5cm;

- Bớt lại 0,5cm để dán, còn lại 3,2cm chia làm 5 cánh đài;

- Cắt 5 cánh đài sâu 0,7 ÷ 1cm (h.5).

- Phết keo dán vào phần chừa ra để dán;

- Dán 2 mép với nhau thành hình ống (giống dán đài hoa cẩm chướng).

Hình 5

* *Tầng đài thứ hai:*

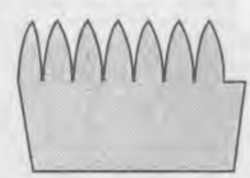
- Cắt giấy màu xanh lá cây dài 3cm, cao 2cm;

- Bớt lại 0,5cm để dán, còn lại chia làm 6÷7 cánh đài;

- Cắt 6÷7 cánh đài sâu 1cm (h.6);

- Phết keo dán vào phần chừa ra để dán;

- Dán 2 mép với nhau thành hình ống.

Hình 6

d) Lên hoa

- Dùng chỉ buộc chặt cánh hoa thứ nhất với nhị ở vị trí cách đầu nhị 10cm, vị trí buộc của cánh hoa cách chân cánh hoa 1cm (h.7a).

- Cũng làm như vậy với 4 cánh hoa tiếp theo;

- Một lần nữa lại dùng chỉ buộc cả 5 cánh hoa;

- Dùng giấy quấn lót bầu đài sao cho tương xứng với ống đài;

- Bọc ra ngoài bầu đài một lớp giấy pơ luya đỏ hoặc vải màu đỏ;

- Lồng ống đài thứ nhất, bọc kín bầu đài, cánh đài ôm lấy các cánh hoa;

- Lồng ống đài thứ hai, bọc quanh chân bầu đài, các cánh đài xòe ra;

- Túm chân ống đài lại, lấy giấy quấn cành bọc kín chân đài, cuống hoa dài khoảng 7cm;

Hình 7

- Cầm từng cánh hoa, uốn cong theo ý muốn;
- Uốn nhị cho cong tự nhiên (h.7b).

e) Làm nụ

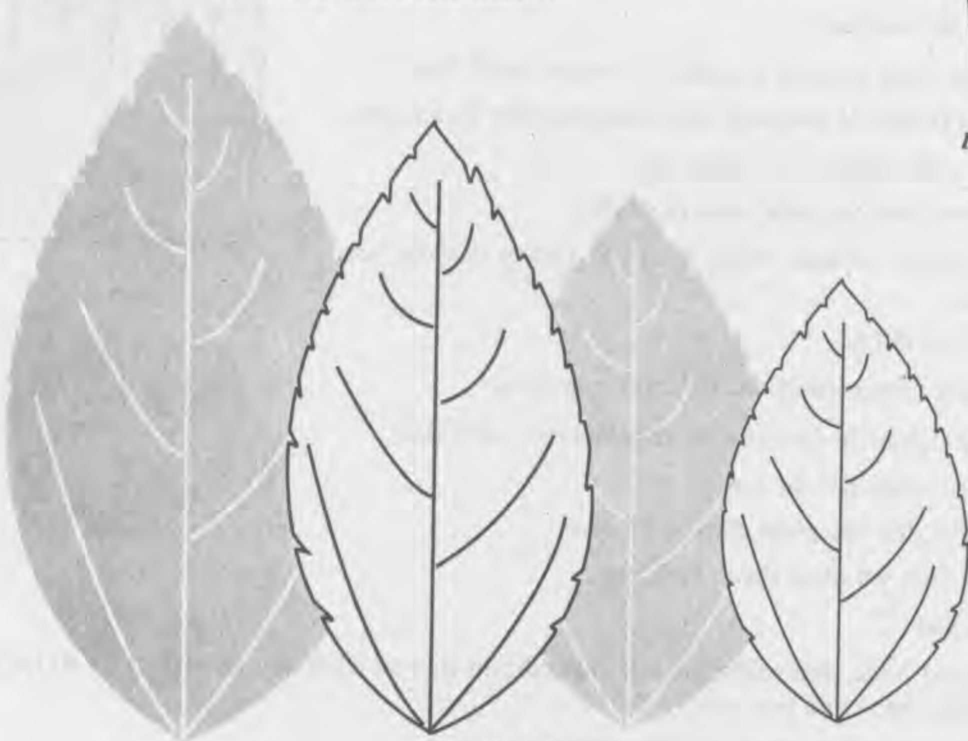
- Lấy một cánh hoa (chưa dán xương cánh hoa) quấn tròn lại;
- Buộc cánh hoa trên vào một đoạn dây thép có đường kính 1mm;
- Lồng ống đài thứ nhất, bọc kín bầu đài, cánh đài ôm lấy cánh hoa;
- Lồng ống đài thứ hai, bọc quanh chân bầu đài, các cánh đài xòe ra;
- Túm chân ống đài lại, lấy giấy quấn cành bọc kín chân đài (h.8).

Hình 8

g) Làm lá

Cắt lá có hình dáng và kích thước như hình 9.

Hình 9

- Đặt lá trên gối ủi, dùng mỏ hàn và đầu ủi hoặc kim khâu cỡ to đánh gân lá và sống lá. Hai gân lá đầu tiên khá thẳng, gặp nhau tại một điểm sát cuống lá (h.9), các gân lá khác so le nhau và hơi lượn mềm mại;

- Dùng giấy quấn cành màu xanh và dây thép có đường kính 0,5mm làm xương lá (xem *Cách làm xương lá* - Chương I).

h) Lên cành

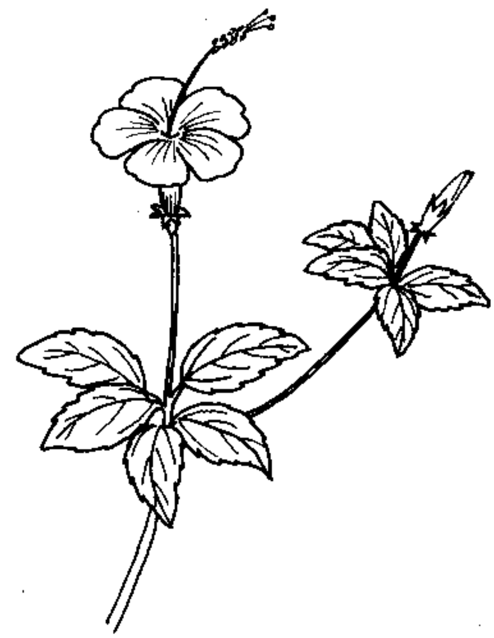
- Cành râm bụt có lá thuộc dạng lá đơn, mọc tỏa ra cả bốn phía, lá nhỏ ở trên, lá to ở dưới;

- Hoa và nụ râm bụt mọc từ kẽ lá, nụ ở trên, hoa ở dưới;

- Cành bánh tẻ, khoảng cách giữa các lá già và lá bánh tẻ là 3,5 ÷ 4cm, khoảng cách này ngắn dần đến 0,5cm khi lên gần đến ngọn.

- Cành cỗi các lá phân bố tập trung gần ngọn, cứ khoảng 0,5cm một lá tỏa xung quanh ngọn, đoạn dưới không có lá.

* Khi lên cành có thể theo cây trong tự nhiên hoặc cách điệu một chút, để đơn giản có thể lên hoa như sau: Khi lên hoa xong, dùng giấy quấn cành quấn tiếp 5÷7cm bắt đầu kết lá, lá nhỏ ở trên, lá to ở dưới, khoảng cách giữa các lá khoảng 3,5 ÷ 4cm, nếu kết nụ, nụ vươn cao hơn hoa (h.10).

Hình 10

THỰC HÀNH

Giáo viên hướng dẫn học sinh làm từ 3 ÷ 5 bông hoa râm bụt, 1÷3 nụ và số lá phù hợp. Sau khi học sinh làm hoa xong, giáo viên hướng dẫn học sinh cắm hoa vào giàn, lẵng hoa...

HOA THƯỢC DƯỢC

Hoa thược dược có đủ màu sắc trắng, đỏ, hồng, tím hồng, vàng, da cam...

1. Nguyên liệu

- Vải phi bóng hoặc vải phin các màu, giống màu hoa thược dược. Làm hoa bằng sa tanh hoặc lụa đẹp hơn làm bằng vải phin.
- Khăn mặt bông màu vàng đậm hoặc giấy pơ luya màu vàng;
- Vải màu xanh lá cây;
- Giấy quấn cành màu xanh;
- Vải màu xanh non ánh vàng;
- Bông;
- Dây thép có đường kính 0,5mm và 1mm;
- Hồ hoặc keo dán;
- Giấy bìa học sinh.

2. Dụng cụ

- Kéo;

- Thước kẻ;

- Kim khâu cỡ to hoặc mỏ hàn và đầu ủi;

- Kim đan len.

3. Cách làm hoa

a) Làm nhị

- Dùng dây thép có đường kính 1mm làm cuống nhị;

- Cắt băng giấy pơ luya vàng có chiều rộng 1,5cm, bấm tua sâu 0,5cm, còn lại phía dưới 1cm vẫn để nguyên;

- Quấn băng giấy pơ luya vàng đã bấm tua ở trên vào đầu cuống nhị (chỗ đã bọc giấy vàng) cho đến khi đường kính chùm tua khoảng 1,2 ÷ 1,5cm (xem *Cách làm nhị tua* - Chương I).

• Có thể thay băng giấy tua vàng bằng những cánh hoa nhỏ tạo ra hoa đang nở chưa lộ nhị vàng.

• Nhị còn có thể làm bằng vải khăn mặt bông, cách làm như sau:

+ Cắt miếng vải khăn mặt bông màu vàng, có hình vuông mỗi cạnh từ 2,5 ÷ 3cm;

+ Bọc vải ra ngoài một ít bông đã được vê tròn, khâu túm phía dưới lại tạo hình tròn, ấn hơi dẹt hình tròn;

+ Buộc nhị vào một đầu dây thép cuống nhị;

+ Cắt một băng cánh nhỏ dán ốp vào nhị vàng.

Hình 1

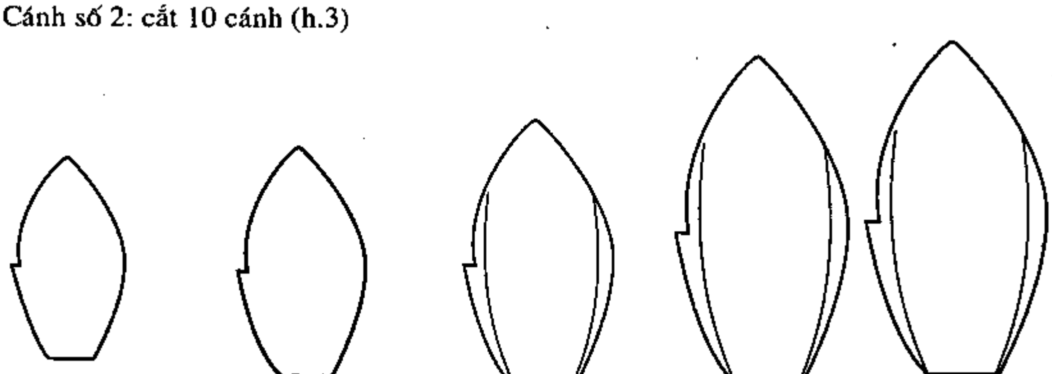
- Độn cuống nhị có đường kính khoảng 4mm (xem *Kĩ thuật độn cành* - Chương I) (h.1).

b) Làm cánh hoa

- Cắt cánh hoa có hình dáng, kích thước theo mẫu sau đây:

Cánh số 1: cắt 10 cánh (h.2)

Cánh số 2: cắt 10 cánh (h.3)

Hình 2 ***Hình 3*** ***Hình 4*** ***Hình 5*** ***Hình 6***

Cánh số 3: cắt 15 cánh. Mỗi cánh gạch 2 gân hằn sâu dọc 2 bên mép cánh (h. 4)

Cánh số 4: cắt 20 cánh. Mỗi cánh gạch 2 gân hằn sâu dọc 2 bên mép cánh (h. 5).

Cánh số 5: cắt 20 cánh. Mỗi cánh gạch 2 gân hằn sâu dọc 2 bên mép cánh (h. 6).

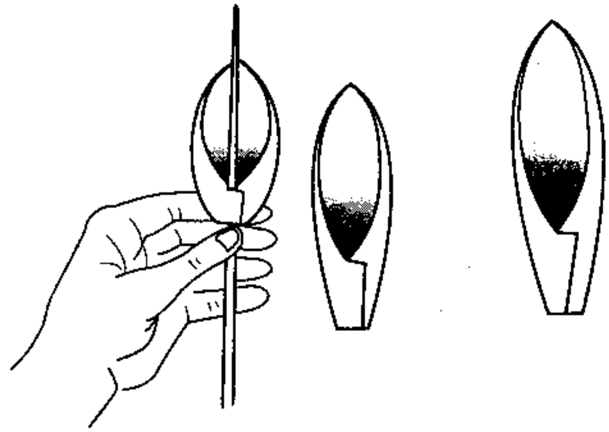
Tổng số cắt 75 cánh.

Khi cắt cánh hoa thược dược mỗi cánh chừa lại một cái mấu để dán, từ cánh nhỏ đến cánh lớn mấu này thấp dần để cho miệng ống dài và to dần (cánh hoa nở to dần);

- Dán cánh hoa:

+ Đặt chiếc kim đan làm nòng, cuốn hai mép ra ngoài kim;

+ Phết keo dán vào phần để chừa lại (mấu để dán) và dán sang mép bên kia;

Hình 7

+ Rút kim đan len ra sẽ được cánh hoa dán thành một cái ống (h.7).

* Dán các cánh hoa xong nên để riêng từng loại cánh, như vậy khi lên hoa tránh được sự nhầm lẫn.

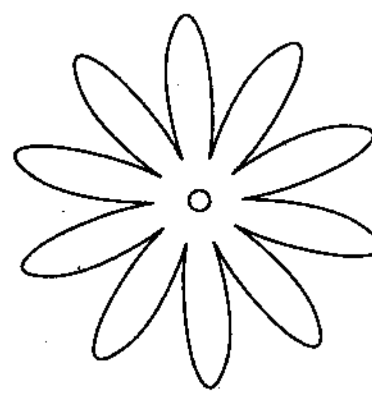
c) Làm đài hoa

* *Tầng đài thứ nhất:* gồm 2 lớp.

- Lớp trong: cắt vải hoặc giấy can màu xanh non ánh vàng có hình tròn đường kính 5cm, chia thành 9÷10 cánh đài (để lại vòng tròn trung tâm có đường kính 2cm), ở giữa cắt một lỗ nhỏ, cắt lượn đầu cánh đài thuôn hơi tròn (h.8).

+ Lớp ngoài: cắt vải hoặc giấy giống như lớp trong nhưng đường kính là 5,5cm, các bước tiếp theo tương tự như trên. Mỗi cánh đài gạch một đường gân từ đầu cánh đài vào vòng tròn trung tâm.

+ Dán hai lớp đài với nhau, lớp trong ở trên, các cánh của hai lớp so le với nhau.

Hình 8

* *Tầng đài thứ hai:*

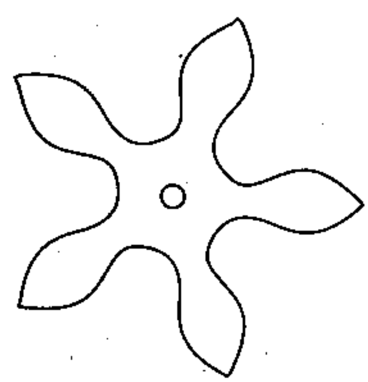
+ Cắt vải hoặc giấy màu xanh lá cây đậm có hình tròn, đường kính 5÷6cm.

+ Chia thành 5 cánh, để lại vòng tròn trung tâm có đường kính 1,5cm như hình 9.

+ Cắt một lỗ nhỏ ở giữa.

+ Mỗi cánh đài gạch 3 đường gân từ đầu cánh vào vòng tròn trung tâm.

* Đài nụ giống đài hoa nhưng đường kính từ 4cm đến bằng đài hoa tùy độ lớn của nụ.

Hình 9

đ) Lên hoa

**Làm "mặt hoa trong":*

+ Phết keo rất dính vào cuống ống cánh hoa số 1, dán từng ống cánh hoa vào cuống nhị, sao cho chân các ống hoa ôm kín đáy nhị, miệng ống quay lên phía trên (h.10).

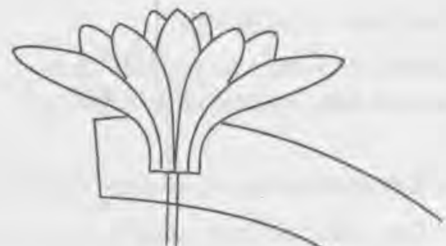
Hình 10

+ Tương tự, dán lớp ống cánh số 2 quây xung quanh các ống cánh số 1;

+ Dán lớp cánh số 3 quây xung quanh các ống cánh số 2. Vừa dán vừa điều chỉnh cho "mặt hoa trong" tròn đều (h.11);

Hình 11

Hình 12

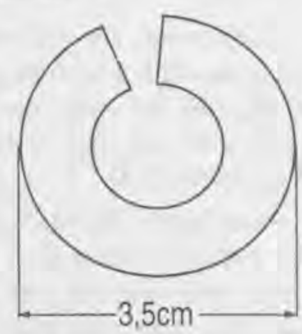
+ Cắt một băng giấy pơ luya quấn cành dài 4cm, rộng 2cm;

+ Phết keo khắp mặt băng, quấn bọc kín các chân ống cánh đã được dán xung quanh đáy nhị (h.12);

+ Túm phía dưới băng giấy pơ luya lại cho kín cả đáy nhị.

** Làm 2 lớp cánh ngoài cùng:*

+ Lấy miếng bìa học sinh (nếu được màu cùng màu của cánh hoa thì tốt), cắt một hình vành khăn tròn, đường kính vành ngoài 3,5cm, lỗ khoét bên trong có đường kính khoảng 1,7cm (h.13);

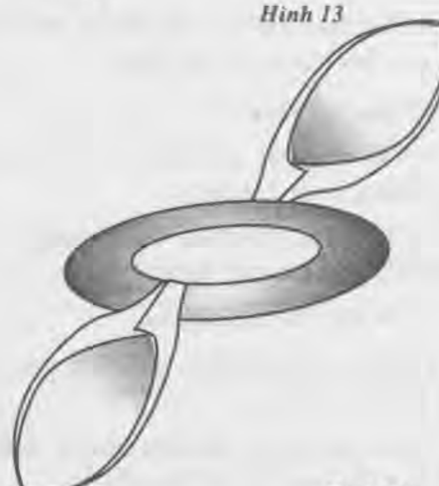

Hình 13

+ Dán 2 mép vành khăn đè lên nhau như hình miệng phễu. Nếu bìa không cùng màu cánh hoa, phải bọc miệng phễu bằng lụa đồng màu để màu sắc miếng bìa không lộ ra ngoài các kẽ hở.

+ Phết keo vào mặt dưới cuống ống cánh số 4, dán các ống cánh này sát cạnh nhau xung quanh phía trên mặt phễu, chân cánh vừa sát vòng trong của phễu giấy.

+ Phết keo vào mặt trên của cuống ống cánh số 5, dán các ống cánh này sát cạnh nhau xung quanh phía dưới mặt phễu, chân cánh vừa sát vòng trong của phễu giấy (h.14);

Hình 14

Dán xong hai lớp cánh số 4 và số 5 vào miệng phễu được "lớp hoa ngoài".

+ Phết keo kín trên mặt cuống "lớp hoa ngoài" ở phía trên miệng phễu.

+ Xâu cuống "mặt hoa trong" qua phễu;

+ Đẩy "lớp hoa ngoài" sát "mặt hoa trong", cuống của chúng dính chặt lấy nhau;

+ Lớp hoa ngoài và mặt hoa trong khớp với nhau tạo thành bông hoa thược dược có 5 lớp cánh (h.15);

Những lớp cánh ở phía ngoài cong xuống nhiều hơn.

Hình 15

- Dán đài hoa:

+ Xâu cuống hoa qua tầng đài thứ nhất (xem mục c) đã phết keo ở vòng tròn trung tâm, dán tầng đài thứ nhất ôm sát dưới cánh hoa.

+ Xâu cuống hoa qua tầng đài thứ hai, 5 cánh đài cong rủ xuống phía dưới, dán vòng trung tâm tầng đài thứ hai sát vào tầng đài thứ nhất.

e) Làm nụ

* *Nụ non:*

- Vê một cục bông to bằng hạt ngô và gắn nó vào một đoạn dây thép có đường kính 1mm;

- Dùng giấy hoặc vải màu xanh non ánh vàng, bọc kín quả bông, ấn cho có hình tròn hơi dẹt;

- Dán tầng đài thứ 2 (xem mục c) vào sát nụ, vòng trung tâm ôm lấy nụ, 5 cánh đài cong lên, xòe ra phía trên nụ (h.16).

Hình 16

* *Nụ sắp nở* (nụ bộp):

- Vê một cục bông to đường kính khoảng 1÷1,5cm và gắn vào một đoạn dây thép có đường kính 1mm;

- Dùng giấy hoặc vải màu giống màu hoa, bọc kín quả bông, ấn xuống cho có hình tròn hơi dẹt;

- Cắt giấy hoặc vải màu xanh non ánh vàng thành hình tròn có đường kính 3cm, chia thành 9÷10 cánh đài.

+ Gạch gân cho cánh đài cong lên, lồng cuống nụ qua;

+ Đẩy đài lên sát nụ (vị trí 1 hình 17) dán đài ôm ngoài quả nụ;

+ Dán đài tầng thứ hai (giống dán đài tầng thứ hai của đài hoa) (h.17);

Hình 17

g) Làm lá

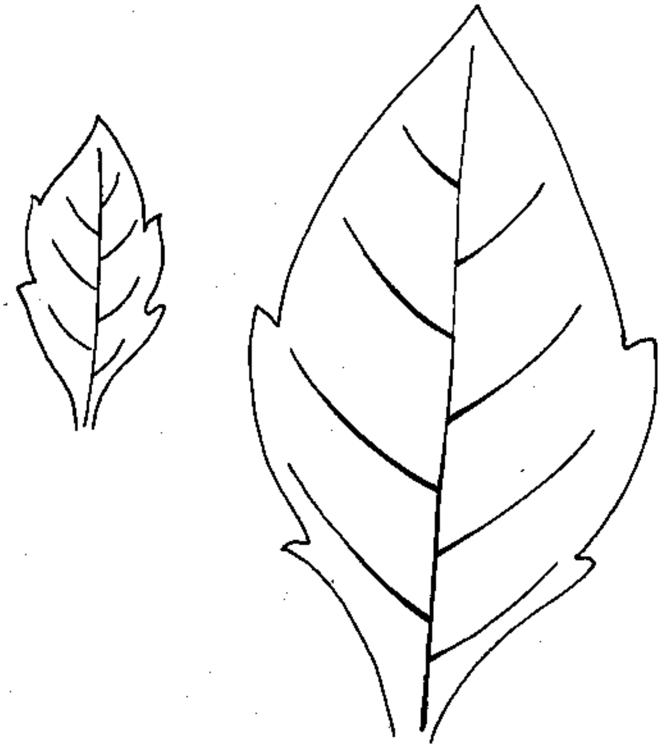
+ Cắt giấy màu xanh lá cây có hình dáng và kích thước theo hình 18. Từ cỡ to đến cỡ nhỏ, xen vào vài cỡ lá nhỡ cho có vẻ tự nhiên;

+ Gân lá thược dược so le, đánh gân lá và sống lá (xem *Cách đánh gân lá* - Chương I).

+ Dán xương lá: dùng dây thép có đường kính 0,5mm và giấy pơ luya màu xanh lá cây làm xương lá.

h) Lên cành

- Độn cành để cành có đường kính khoảng 5÷7cm, dùng băng giấy quấn cành quấn ra ngoài;
- Cứ khoảng 5÷7cm lại kết thêm lá, lá thược dược mọc đối nhau. Phía dưới của cành có thể kết chùm 3 lá như chùm lá hồng;
- Có thể kết thêm nụ ở một số cành hoa.

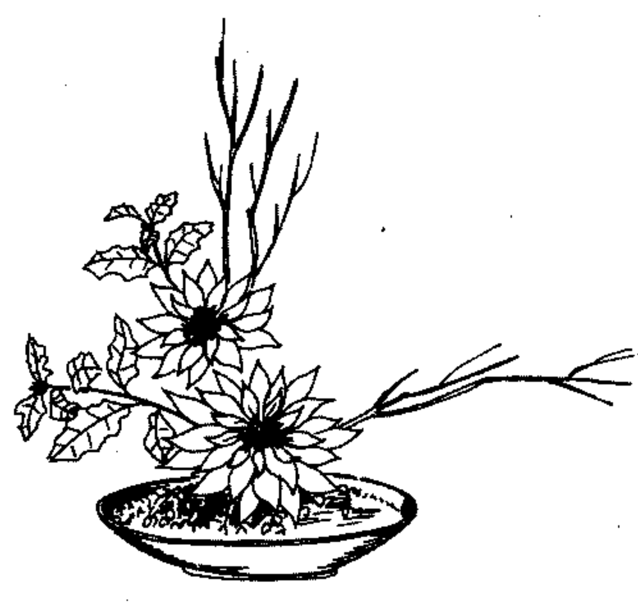
Hình 18

THỰC HÀNH

Giáo viên hướng dẫn cho học sinh làm 1 ÷ 3 bông hoa, 1 ÷ 3 nụ, số lá phù hợp với số cành.

HOA TRẠNG NGUYÊN

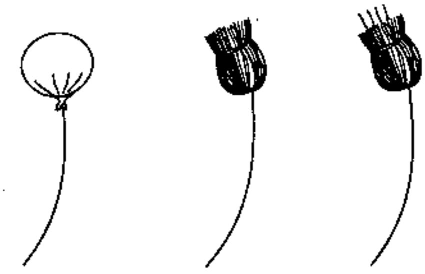
Nhìn thoáng qua, hoa trạng nguyên có một chùm cánh đỏ tươi, kết tỏa xung quanh một cụm nhị có màu xanh, đỏ, vàng chen lẫn, trông rất đẹp mắt. Thực chất, chùm cánh đỏ tươi đó chính là một chùm lá non nhất, sau này già đi một số lá có màu xanh, một số sẽ rụng bớt. Hoa nở vào dịp lễ giáng sinh và Tết âm lịch. Hoa có vẻ đẹp rực rỡ mà lại bền lâu nên nhiều nước quan niệm hoa trạng nguyên là hoa tượng trưng của sự may mắn và tốt lành.

1. Nguyên liệu

- Vải màu xanh lá cây;
- Vải màu đỏ;
- Giấy pơ luya màu xanh non;
- Giấy pơ luya màu đỏ;

- Giấy quấn cành;
- Len màu đỏ;
- Len màu vàng;
- Bông;
- Dây thép các cỡ có đường kính 0,2mm, 0,5mm, 1mm;
- Tre hoặc giang chẻ nhỏ;
- Keo dán.

a) b) c)

Hình 1

2. Dụng cụ

- Kéo;
- Thước kẻ;
- Gối ủi;
- Kim khâu to hoặc mỏ hàn và đầu ủi.

3. Cách làm hoa

a) Làm nhị

- Nhị non dạng hạt, thường chỉ gặp ở những bông hoa mới nở, cách làm như sau :

+ Buộc bông vào đầu một đoạn dây thép có đường kính 0,2mm, vê cục bông to bằng hạt ngô nếp.

+ Dùng giấy pơ luya màu xanh non bọc ra ngoài cục bông, xoắn mép giấy bám chặt vào dây thép (h. 1a)

+ Cắt băng giấy pơ luya màu xanh non quấn kín mép giấy một đoạn dài khoảng 1cm.

+ Nhị tua làm bằng len (xem *Cách làm nhị tua* - Chương I).

+ Cắt dây thép có đường kính 0,2mm, dài 4 hoặc 5cm.

+ Dùng len đỏ và len vàng buộc thành một túm ở đầu đoạn dây thép, tua len dài khoảng 1 cm, lưu ý không để lẫn 2 màu len với nhau.

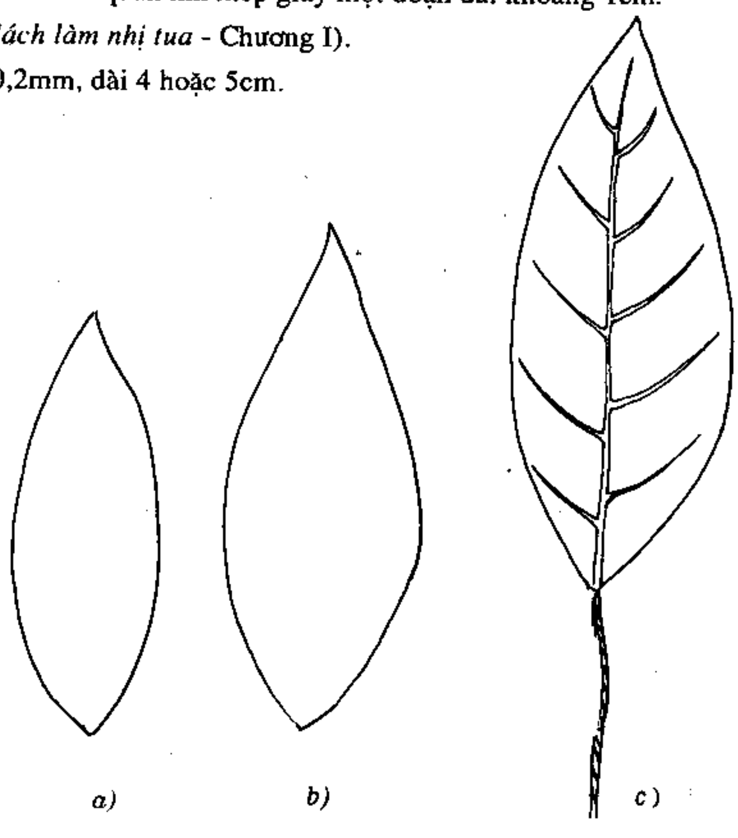
+ Cắt bằng giấy pơ luya màu xanh non, quấn quanh túm len từ vị trí cách đầu túm len khoảng 2mm, quấn kín hết phần tua len và một đoạn dây thép dài 1cm (đường kính tua khoảng 1cm). Quấn xong sửa bằng đầu len (h.1b).

Muốn nhị đẹp, có thể đặt xen vào len 4÷5 sợi chỉ đỏ đã hồ cứng (h. 1c). Đầu của các sợi chỉ sẽ được chấm vào hồ rồi bột goát vàng.

b) Làm cánh hoa

- Cắt khoảng 20 cánh hoa bằng vải màu đỏ theo mẫu như sau:

+ Cánh nhỏ (cánh số 1) có kích thước 5,5 x 2cm (h.2a);

a) b) c)

Hình 2

+ Cánh nhỡ (cánh số 2) có kích thước 6,5 x 2cm (h.2b);

+ Cánh to (cánh số 1) có kích thước 7,5 x 2cm (h.2c);

- Đánh gân cánh so le và hơi ngang, đánh gân sống cánh (h.2c).

- Dùng dây thép có đường kính 0,2mm và giấy quấn cành màu đỏ làm xương cánh hoa giống như làm xương lá (xem *Cách làm xương lá* - Chương I).

c) Lên hoa

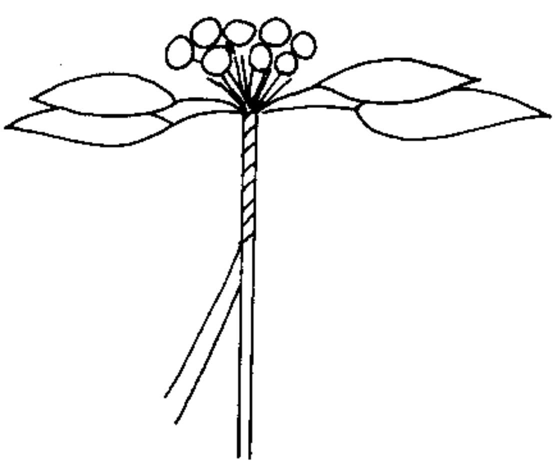
Hoa trạng nguyên rất đa dạng, bông nhỏ có ba đến năm cánh, bông lớn có rất nhiều cánh, đôi khi lên đến 20÷30 cánh hoa. Nhìn khái quát, các bông hoa lớn thường tròn tương đối đều nhưng trong cùng một lớp hoa có thể cánh to, cánh nhỏ không đều nhau; các bông hoa nhỏ chỉ có một lớp cánh, các cánh này thường xếp không đều nhau, có khi có cánh to hẳn lên trông lệch về một phía. Cách lên hoa như sau:

- Chập 10 hạt nhị (có thể vừa nhị hạt vừa nhị tua) thành một chùm tròn.

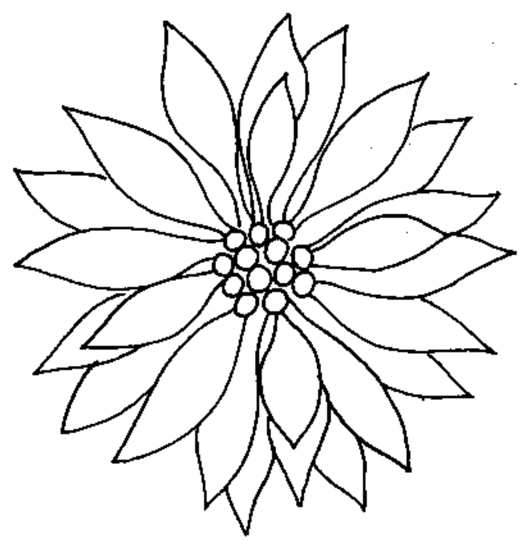
- Dùng một đoạn dây thép có đường kính 1 ÷ 1,5mm làm cành, chập cuống bó nhị vào đầu đoạn dây thép, rồi lấy chỉ buộc thật chặt.

- Quấn bọc ra ngoài một đoạn giấy quấn cành màu xanh (chừng 5mm).

- Kết các cánh hoa đỏ vào sát cuống nhị, dùng chỉ buộc lại, đầu cánh hoa xòe tròn ra xung quanh chùm nhị (h.3).

Hình 3

Hình 4

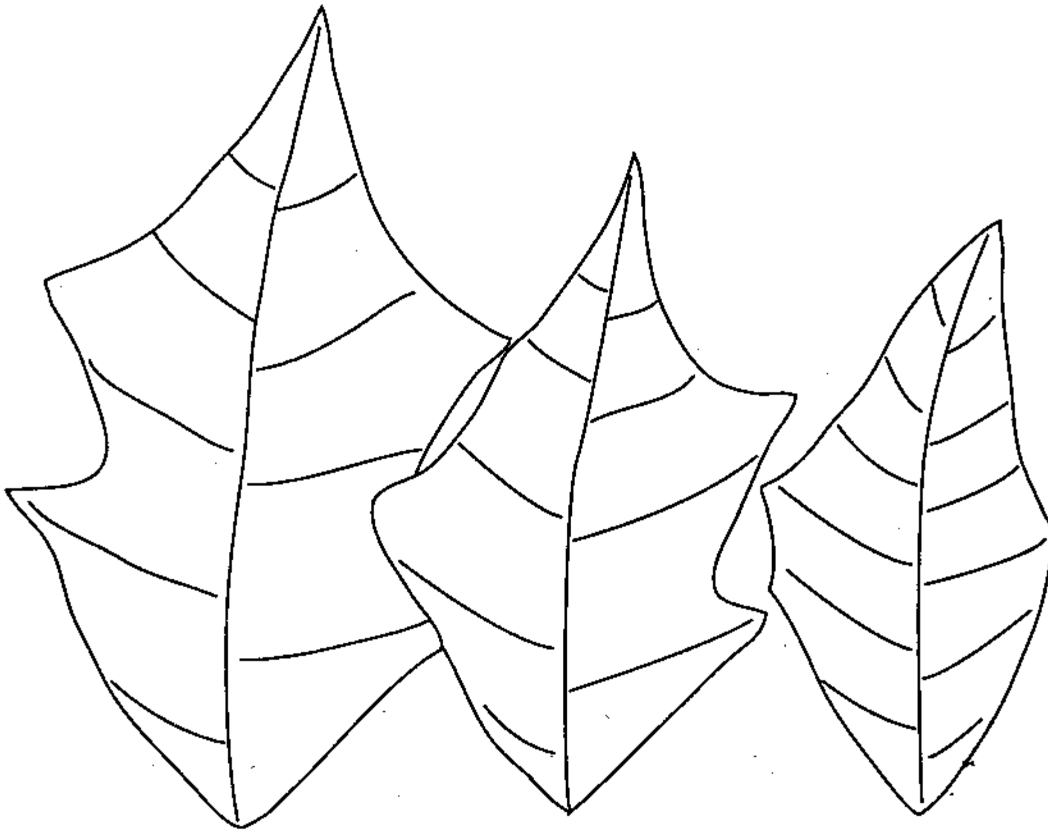
+ Xếp cánh hoa nhỏ nằm phía trên cùng rồi đến cánh hoa nhỡ, cánh hoa to nằm phía dưới cùng; các đầu cánh hoa so le nhau và có thể nằm lấn lên nhau chút ít cho tự nhiên (h.4).

Chú ý: Khi chắp vào cành rồi, cuống cánh hoa nhỏ còn dài 1cm, cuống cánh hoa nhỡ và hoa lớn dài 2cm. Khi nhìn thẳng vào mặt hoa như hình 4 chỉ thấy các cánh hoa xòe ra, không trông thấy cuống. Các cánh hoa thường đưa ngang hoặc hơi rủ xuống.

d) Làm lá

- Cắt khoảng 5÷7 lá các cỡ cho một cành hoa bằng giấy màu xanh theo mẫu hình 5.

- Đánh gân lá so le, hơi ngang hơn các gân lá thông thường (cách đánh gân và sống lá xem *Kĩ thuật đánh gân lá* - Chương I).

Hình 5

- Dùng dây thép có đường kính 0,5mm và giấy quấn cành màu xanh để quấn xương lá, đoạn cuống lá quấn thêm ra ngoài một lần giấy màu đỏ sẫm hơn màu cánh hoa để xương lá to hơn và có màu giống màu cuống lá trong tự nhiên.

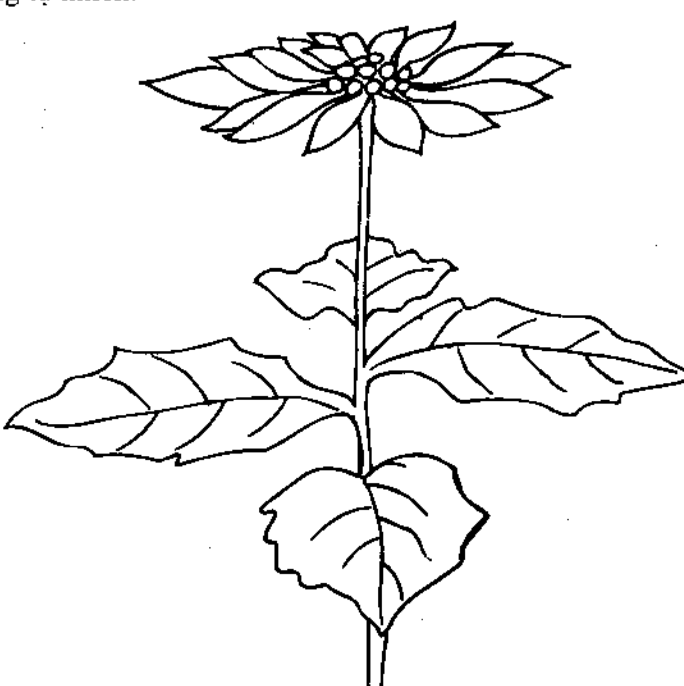
e) Lên cành : lá trạng nguyên thuộc dạng lá đơn.

- Sau khi kết các cánh hoa đỏ thì độn cành to dần bằng thân bút chì.

- Dùng giấy quấn cành màu xanh quấn kín chân cánh hoa, quấn cành khoảng 4÷5cm thì bắt đầu kết lá xanh.

- Khoảng cách giữa các lá từ 1÷3 hoặc 4cm, tùy lá to nhỏ khác nhau. Các lá lần lượt quay về các hướng khác nhau (h.6).

Lá nhỏ và non ở trên, lá to ở dưới.

Hình 6

THỰC HÀNH

Giáo viên hướng dẫn học sinh làm từ 1 ÷ 3 cành trạng nguyên, số lá phù hợp với số cành. Sau khi làm xong, GV hướng dẫn HS cắm trên gỗ lũa, lọ hoa.

HOA PĂNGXÊ (PENSÉE)

(Hoa bướm)

Hoa có 5 cánh, mỗi cánh mang nhiều màu sắc. Hoa được bày cắm trong bát, giỏ hoặc trong chậu nhỏ.

1. Nguyên liệu

- Sa tanh, nhung, vải, lụa các màu tím, vàng, hồng, tía, trắng ;
- Thuốc vẽ các màu;
- Dây thép các cỡ 0,5mm và 1mm;
- Keo dán.

2. Dụng cụ

- Kéo;
- Thước kẻ;
- Kim khâu to hoặc mỏ hàn và đầu ủi;
- Gối ủi ;
- Bút vẽ.

3. Cách làm hoa

a) Làm cánh hoa

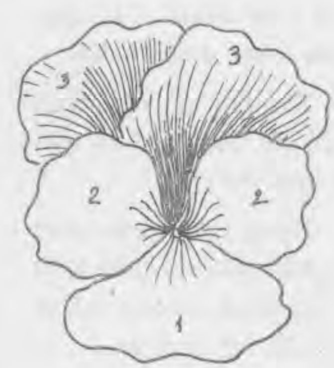
Hoa có 5 cánh, hình dáng không hoàn toàn giống nhau (h.1).

Ba cánh nhỏ nằm phía trước - cánh số 1 đặc biệt bè ngang;

Hai cánh số 2 to bằng nhau;

Hai cánh lớn số 3 giống nhau nhưng cánh bên phải lại đè lên cánh bên trái và cả hai cánh này đều nằm sau ba cánh nhỏ.

Mép tất cả các cánh lượn sóng trông rất mềm mại.

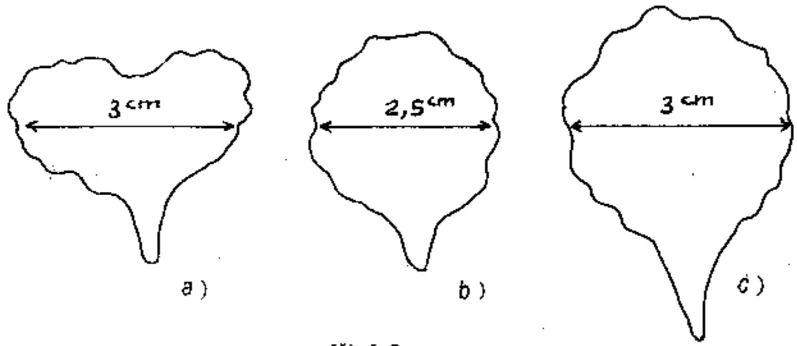
Hình 1

- Cắt cánh hoa có hình dáng, kích thước theo hình 2. Mỗi bông hoa cắt số cánh như sau:

+ Cánh số 1 cắt 1 cánh (h.2a);

+ Cánh số 2 cắt 2 cánh (h.2b);

+ Cánh số 3 cắt 2 cánh (h.2c).

Hình 2

- Vẽ màu cho cánh hoa: Như đã nêu ở trên, hoa păngxê có rất nhiều màu, thậm chí ngay những bông hoa có cùng màu nền nhưng màu sắc điểm xuyết trên mỗi cánh hoa cũng rất đa dạng, phong phú. Trong phạm vi cuốn sách này, chỉ nói đến những màu sắc thông thường nhất.

A - Loại có hai cánh to tím ngắt, ba cánh nhỏ vàng tươi.

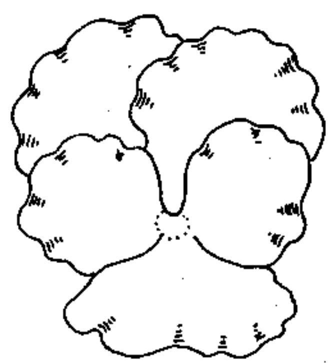
B - Loại có cả năm cánh đều tím ngắt, làm bằng nhung tím thì rất đẹp.

C - Loại có cả năm cánh đều trắng.

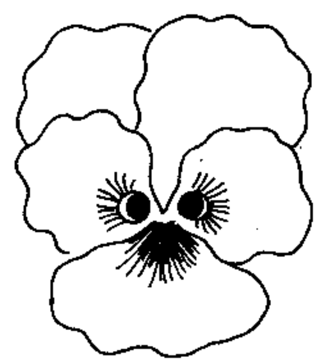
D - Loại có cả năm cánh đều vàng tươi.

Chú ý:

+ Hai loại C và D nói trên, ở rìa mép cả năm cánh đều có lác đác những vệt màu tím. Nếu loại hoa có cả 5 cánh toàn màu trắng và vàng thì hai cánh hoa to phía sau có sắc độ hơi khác với ba cánh nhỏ phía trước. Muốn đạt yêu cầu nghệ thuật, nên làm hai cánh to bằng sa tanh và ba cánh nhỏ phía trước bằng lụa, như thế tuy cả năm cánh hoa đồng màu nhưng nhờ hai thứ nguyên liệu, hoa sẽ có hai vẻ riêng biệt, sinh động hơn (h.3).

Hình 3

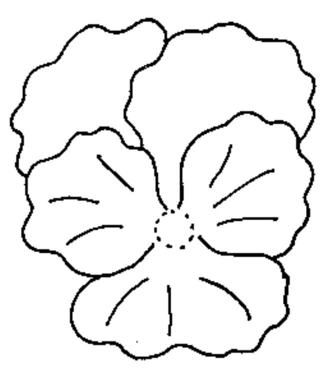
Hình 4

+ Có loại ba cánh nhỏ lại mang những hình đặc biệt màu tím hồng (ta thường gọi là màu tía), hình trông như mặt người có đôi mắt và chòm râu (h. 4).

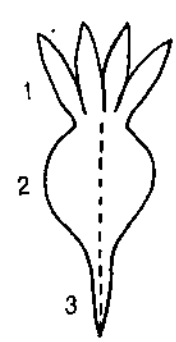
+ Có loại mỗi cánh nhỏ đều mang ba gạch chạy từ giữa cánh ra mép cánh (h. 5).

b) Làm đài hoa

- Lấy giấy hoặc vải màu xanh, loại vẫn dùng làm lá để cắt đài, mỗi cái đài có 4 cánh, bầu, đuôi, kích thước và hình dáng như hình 6.

Hình 5

1 - Cánh đài
2 - Bầu dài
3 - Đuôi dài

Hình 6

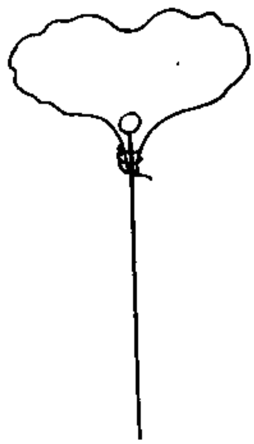
c) Lên hoa

- Lấy một dây thép có đường kính 1mm, dài khoảng 10cm, quấn giấy màu xanh lá cây.

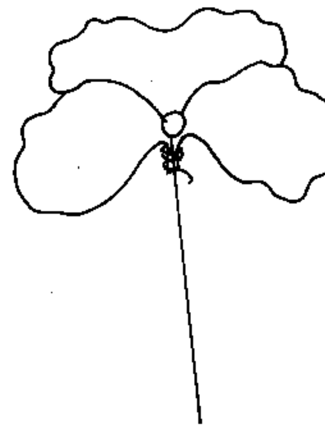
- Dùng mũi dùi nhỏ bẻ đầu dây thép vòng xuống thành một mấu tròn nhỏ để cuống không bị tụt ra khỏi đáy hoa.

- Lấy cánh số 1 đặt sát đầu mấu của cuống, dùng sợi chỉ quấn hai vòng, thắt chặt lại (h.7).

- Đặt hai cánh số 2 xung quanh mấu theo vị trí như hình 8, mỗi cánh cũng quấn chỉ hai vòng sau đó thắt chặt lại.

Hình 7

Hình 8

- Đặt tiếp hai cánh to phía sau, cánh bên trái buộc trước, cánh bên phải buộc sau, thắt chặt rồi cắt chỉ. Chú ý sao cho hai cánh này lấn lên độ 1/3 cánh kia đồng thời thắt chỉ đuôi cánh, tránh không lẹm vào kích thước tự nhiên của cánh hoa.

- Bẻ cong cuống hoa xuống, gấp đôi bầu đài theo chiều dọc sao cho bầu đài ôm lấy cuống hoa, dán keo cho 2 nửa bầu dính vào nhau và dính chặt vào cuống hoa, sao cho:

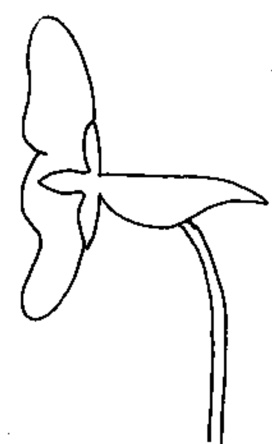
+ Bốn cánh đài tỏa ra ôm sát lưng hoa, nhưng không được dính keo để cho 4 cánh đài xòe ra một cách tự nhiên.

+ Đuôi đài duỗi thẳng, không dính vào cuống.

* *Khi hoa hoàn thành, bông hoa nào cũng giống nhau ở các điểm sau:*

+ Cánh số 1 chúc xuống phía dưới, 2 cánh số 3 ở phía trên đối diện (h.1).

+ Cuống hoa nơi mang đài luôn luôn cong xuống, tạo cho hoa không bao giờ ngửa mặt lên trời (h.9).

Hình 9

d) Làm nhị

Hoa păngxê chỉ có một chút nhị vàng nằm gọn ở trung tâm hoa. Khi làm nhị, chỉ cần lấy chút bột goát hòa đặc trong nước bôi vào giữa trung tâm. Nếu làm hoa bằng nhung, chỉ cần rắc bột goát cho bám vào, không cần dùng hồ; nếu làm hoa bằng lụa trắng thì dùng thuốc vẽ màu vàng.

e) Làm nụ

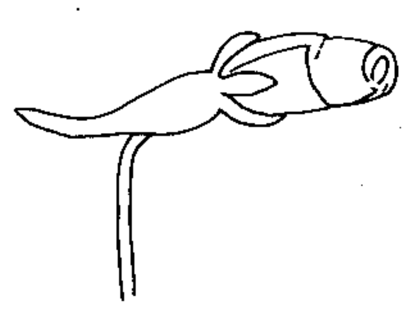
- Cắt hai cánh hoa;

- Buộc một cánh hoa quấn tròn ôm vào cuống.

- Buộc cánh thứ hai quấn ra ngoài ôm lấy cánh trước nhưng để lộ một chút đầu cánh trước ra;

- Bẻ cong cuống giống như cuống hoa;

- Dán đài vào cuống nụ như dán vào cuống hoa (h.10).

Hình 10

g) Làm lá

- Cắt lá bằng giấy hoặc vải màu xanh lá cây kích thước, hình dáng như hình 11;
- Gạch gân, dán xương lá.

Hình 11

h) Lên cành

Từ đài hoa, quấn cành khoảng 4cm bắt đầu kết lá, lá nhỏ ở trên, lá to ở dưới (h.12).

Cây păngxê cao nhất cũng chỉ khoảng 25cm.

Mỗi cây có thể có vài nhánh con vươn lên cùng chiều với thân cây, không có nhiều nhánh như các thân cây lớn.

Hình 12

THỰC HÀNH

Giáo viên hướng dẫn học sinh làm từ 3 ÷ 5 bông hoa păngxê, 2÷3 nụ; số lá phù hợp với số cành. Sau khi làm xong, GV hướng dẫn HS cắm trong bát hoặc trong giỏ.

HOA LAN PHI ĐIỆP

Đây là một loại phong lan màu tím hồng (phẩm tím pha thêm chút phẩm hồng), màu sắc rất đậm ở trung tâm, càng ra phía ngoài đầu cánh hoa màu càng nhạt dần. Môi hình phễu màu đỏ thẫm (màu huyết dụ). Hoa và lá đều kết thành chùm dài nên thường được treo trên tường.

1. Nguyên liệu

- Vải lụa hoặc phi bóng trắng;
- Một bộ nhị bằng thạch cao hoặc hạt cườm không hạn chế màu;

- Giấy hoặc vải màu xanh lá cây;

- Giấy quấn cành;

- Dây thép các cỡ 0,2mm và 1mm;

- Keo dán.

2. Dụng cụ

- Kéo;

- Thước kẻ;

- Gối ủi;

- Kim khâu cỡ to hoặc mỏ hàn và đầu ủi.

3. Cách làm hoa

Theo hình thái giải phẫu hoa lan thì tất cả hoa lan chủ yếu gồm 7 bộ phận sau: 3 lá đài, 3 cánh hoa và một trụ mang hoa. Môi là một cánh hoa biến thái ở mức độ cao. Tuy nhiên trong phạm vi cuốn sách này để dễ dàng cho người làm hoa sẽ gọi như sau: 3 lá đài + 2 cánh hoa gọi là cánh hoa, môi hoa, trụ mang hoa gọi là nhị và cuống hoa.

a) Làm nhị

Dùng dây thép có đường kính 0,2mm để buộc hạt cườm (xem *Làm nhị dạng hạt* - Chương I). Hạt nhị màu gì cũng được vì nó sẽ nằm khuất dưới đáy môi và chỉ có tác dụng làm cho cuống nhị gắn chặt vào cánh hoa mà thôi.

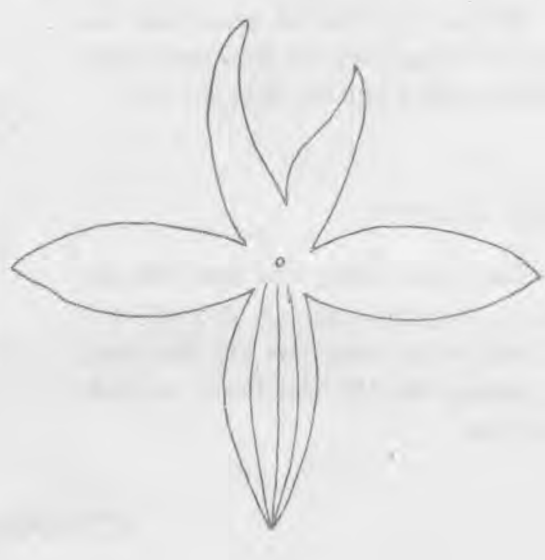
b) Làm cánh hoa

Mỗi chùm hoa có khoảng 15 bông hoa, mỗi bông hoa được làm như sau:

- *Cánh hoa*:

+ Cắt 5 cánh hoa để liền nhau thành một mảng giống như hình 1;

+ Pha một chút phẩm hồng vào phẩm tím thành màu tím hồng. Dùng bút vẽ tô cả 2 mặt cánh hoa, ở trung tâm màu rất đậm, càng ra phía đầu cánh hoa màu càng nhạt dần.

Hình 1

+ Phơi khô cánh hoa;

+ Đặt cánh hoa lên gối ủi gạch từ đầu cánh vào trung tâm cho cánh hoa hơi cong lên.

- *Môi:*

+ Cắt một cánh môi theo hình 2;

Hình 2

+ Pha phẩm đỏ thật đậm, thêm vào một chút phẩm tím để thành màu huyết dụ;

+ Dùng bút vẽ tô cả 2 mặt trong và ngoài môi, sao cho màu của môi rất đậm ở ngoài, càng vào trung tâm càng nhạt dần.

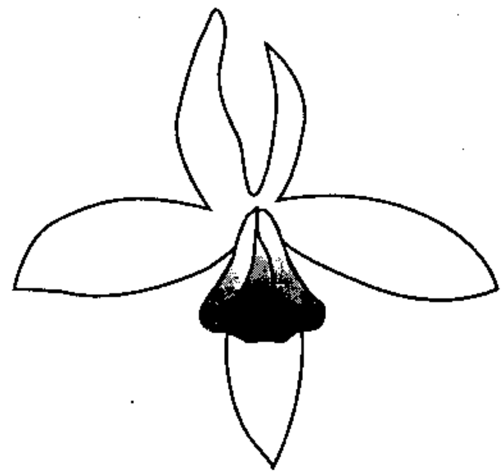
c) Lên hoa

- Cuốn môi vào xung quanh hạt của một chiếc nhị đã làm ở trên thành như nửa hình phễu (hoặc là phễu có khe hở);

- Dùng chỉ quấn chặt chân môi vào cuống nhị.

- Lấy giấy pơ luya xanh bọc kín cuống nhị rồi xâu vào cánh hoa.

- Bôi keo dưới cuống môi, đẩy cánh hoa sát lên sao cho môi dính chặt vào cánh hoa (h.3).

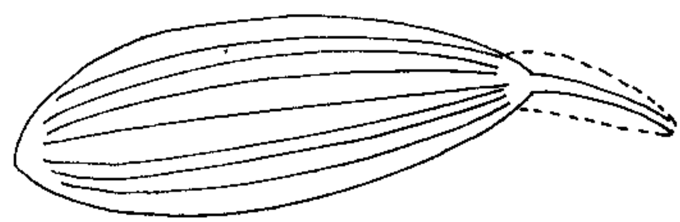
Hình 3

d) Làm nụ

Dùng vải màu tím hồng làm nụ như nụ hoa dã lan nhưng to hơn, phết keo dán vào đầu cánh sao cho các cánh nụ kín khít với nhau (có thể dùng bông và giấy pơ luya màu tím hồng làm lõi nụ).

g) Làm lá

- Cắt khoảng 20 lá, lá to nhất dài 7cm, rộng 2,5cm, phía cuống lá cắt dư ra khoảng 1÷1,5cm để sau này buộc phần đó vào cành, lá có hình dáng như hình 4.

Hình 4

- Đánh nhiều gân lá theo chiều dọc lá.

- Dùng dây thép có đường kính 0,5mm và giấy quấn cành màu xanh làm xương lá.

g) Lên cành

Dùng dây thép nhỏ, mềm để kết chùm, sẽ dễ làm và đẹp; có thể dùng dây thép nhỏ hơn, khi quấn cành, quấn độn ở trong.

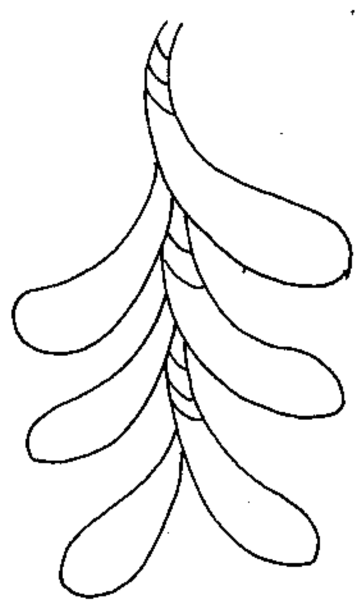
- *Chùm lá:*

+ Dùng dây thép có đường kính 1mm làm nòng, kết từng đọt 2 lá đối xứng nhau;

+ Độn cành lá to dần bằng cây bút chì; Sau khi kết xong chùm lá rủ xuống (h.5).

- *Chùm hoa:* kết sao cho tự nhiên, rủ từ trên cao xuống phía dưới (h. 6).

+ Dùng băng giấy quấn cành màu xanh kết nụ vào dây thép có đường kính 1mm, độn thêm cho to bằng cây bút chì;

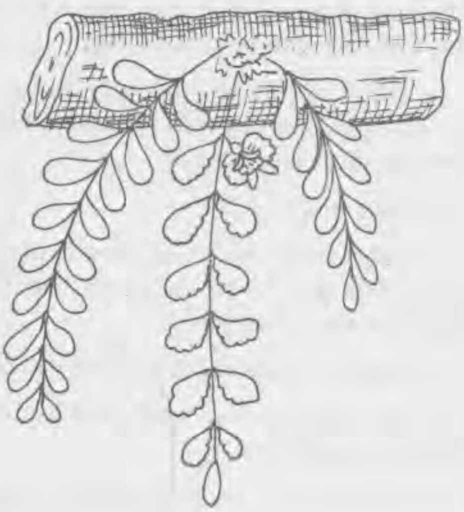
Hình 5

+ Tương tự cách kết nụ, kết hoa vào chùm, sao cho từng đôi một đối xứng nhau.

h) Làm rễ

Nếu các chùm hoa, chùm lá từ khúc gỗ rủ xuống như hình 6 thì phải làm rễ.

Lấy các rễ cây khô như rễ cây hương bài, rễ cây tầm gửi hoặc xơ ở gốc cây dừa, dán vào khúc gỗ che phủ các cuống chùm lá, chùm hoa.

Hình 6

THỰC HÀNH

Giáo viên hướng dẫn cho học sinh làm từ 1÷3 chùm hoa lan phi điệp, số chùm lá phù hợp với số chùm hoa. Sau khi làm xong, GV hướng dẫn HS treo tường hoặc cắm trong giỏ.

HOA LAN HOÀNG THẢO

Hoa lan hoàng thảo cũng là một loại phong lan có màu vàng đậm, hoa mọc thành từng chùm ngắn, thường treo trên tường như hoa phi điệp.

1. Nguyên liệu

- Vải lụa hoặc phi bóng màu trắng;
- Hạt cườm hoặc hạt thạch cao màu bất kì ;
- Giấy quấn cành màu xanh và màu xanh nhạt;
- Thuốc vẽ các màu;
- Dây thép các cỡ 1mm và 0,5mm.

2. Dụng cụ

- Kéo;
- Thước kẻ;
- Kim khâu cỡ to hoặc mỏ hàn và đầu ủi;
- Gối ủi.

3. Cách làm hoa

a) Làm nhị

Dùng dây thép có đường kính 0,5mm và hạt cườm hoặc hạt thạch cao làm nhị (xem cách làm nhị hoa lan phi điệp).

b) Làm cánh hoa

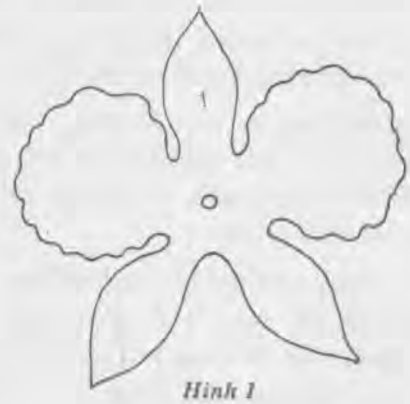
Mỗi chùm hoa có khoảng 15 bông hoa, mỗi bông hoa được làm như sau:

- *Cánh hoa:*

+ Cắt cánh hoa có kích thước và hình dáng như hình 1.

+ Pha phẩm màu vàng đậm tô cả hai mặt cánh hoa, ở trung tâm hoa màu rất đậm, càng ra phía đầu cánh màu vàng càng nhạt dần.

+ Đặt 5 cánh hoa lên lòng bàn tay (hoặc gối ủi) gạch gân cho cánh hoa hơi cong, riêng một cánh nhỏ ở phía cuối môi (cánh số 1 - h.1) cần gạch cho cong thật nhiều, đầu cánh quặp hẳn vào cuống môi (cánh số 1 - h.3).

Hình 1

- *Môi hoa :*

+ Cắt môi hoa theo hình 2;

+ Pha thêm chút phẩm đỏ vào phẩm màu vàng cho thành màu da cam để tô môi hoa, môi của hoa hoàng thảo có màu đậm ở ngoài, càng vào cuống môi càng nhạt dần.

+ Để cánh môi hoa khô;

+ Vẽ hai điểm màu tím đậm phía trong môi và gần hai đầu cánh môi (vị trí 2 - h.3).

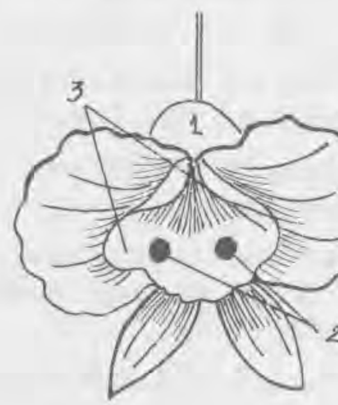
c) Lên hoa

- Lấy cuống nhị hạt quấn cánh môi vào như hoa phi điệp. Khác với hoa phi điệp, hoa hoàng thảo phía trên hai bên cạnh môi (vị trí 3 - h.3) mở xòe ra hai bên như cổ áo sơ mi.

- Dùng chỉ quấn hai vòng, buộc chặt cuống cánh môi với nhị.

Hình 2

Hình 3

- Dùng giấy quấn cành màu xanh nhạt bọc kín cuống nhị.

- Xâu cánh hoa qua cuống môi, phết chút keo dán vào trung tâm lớp cánh hoa, dán cánh hoa dính chặt vào cuống môi.

d) Làm lá

- Cắt lá có hình dáng, kích thước như hình 4 : dài 7cm, rộng 2cm;

- Đánh gân lá dọc theo chiều dài của lá;

- Dán xương lá bằng dây thép đường kính 0,5mm;

- Cuống lá dài 5mm (không kể phần kết vào cành).

Hình 4

e) Lên cành

- Kết chùm hoa:

Chùm to có thể có 15 bông hoa, dài khoảng 20cm; chùm nhỏ từ 10 - 12 bông hoa.

Chùm hoa hoàng thảo không thẳng một mạch như chùm hoa phi điệp mà sum suê, hoa quay ra mọi phía. Cách kết chùm hoa như sau:

+ Để riêng ra một vài bông hoa đơn,còn lại kết hai bông hoa với nhau thành một chùm nhỏ, có cuống dài ngắn hơi lệch nhau;

+ Dùng dây thép có đường kính 1mm làm cốt, băng giấy quấn cành màu xanh nhạt để quấn các bông hoa đơn vào đầu cành, các chùm quay ra mọi phía.

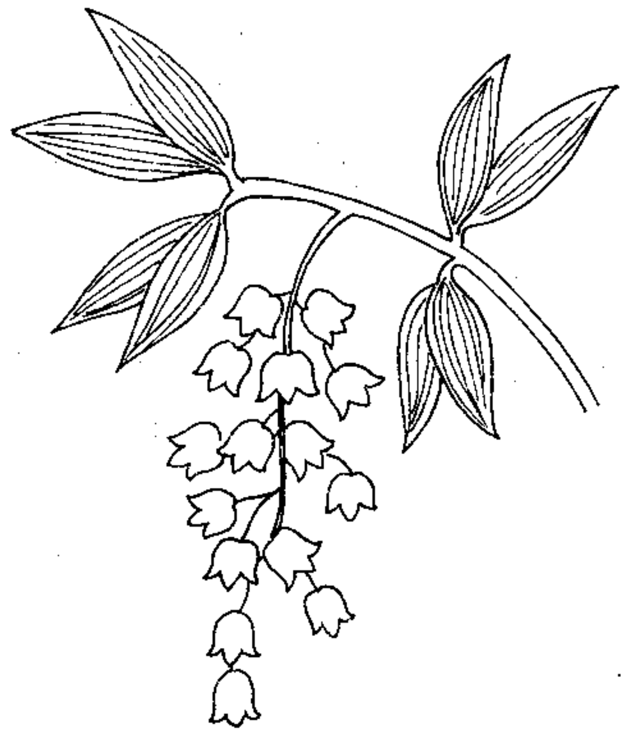
- Kết chùm lá:

Lá mọc từng chùm 4 lá chia làm 2 cụm hướng ra hai bên cành (h.5) và 2 cụm lá đó mọc đối xứng nhau. Mỗi chùm lá mọc cách nhau 3÷4cm.

+ Chắp 2 lá với nhau cùng chung một cuống lá tạo thành 1 cụm lá;

+ Dùng dây thép có đường kính 1mm làm cành chính;

+ Kết 2 cụm lá vào đầu cành sao cho 2 cụm đó đối xứng với nhau, cuống lá dài 5mm;

Hình 5. Kết chùm hoa lá

+ Khi quấn cành chính cần độn cành to bằng cây bút chì, quấn cách chùm lá trước khoảng 3÷4cm kết tiếp chùm lá sau (h.5).

g) Làm rễ

Nói chung loài hoa phong lan thường có chùm hoa rủ xuống, cành lá có thể vươn ra khắp mọi chiều. Cây hoa hoàng thảo cũng như hoa phi điệp làm nhiều hay ít cành tùy ý. Nếu hoa lá sum suê che kín gốc sẽ không phải làm rễ, nếu lá thưa, lộ gốc bám vào khúc gỗ cần phải làm rễ (xem cách làm rễ hoa phi điệp).

THỰC HÀNH

Giáo viên hướng dẫn học sinh làm từ 1 ÷ 3 chùm hoa hoàng thảo, số chùm lá phù hợp với số chùm hoa. Sau khi làm xong, GV hướng dẫn HS treo tường hoặc cắm trong giỏ.

MỘT VÀI MẪU HOA THAM KHẢO

HOA MAI VÀNG

Hoa mai vàng ở miền Nam giống như hoa đào ở miền Bắc, thường nở đúng vào dịp Tết, nó được coi là biểu tượng của mùa xuân; khi mai vàng nở biết mùa xuân đã về.

1. Nguyên liệu

- Giấy can hoặc giấy pơluya màu vàng;
- Giấy màu xanh non;
- Giấy pơluya màu xanh non;
- Chỉ màu vàng chanh;
- Bột goát màu vàng cam;
- Bông;
- Dây thép có đường kính 0,2mm;
- Keo dán;
- Một cành mai khô nhỏ.

2. Dụng cụ

- Kéo;
- Thước kẻ;
- Dùi nhọn hoặc kim khâu cỡ to;
- Đầu ủi có một rãnh ở giữa hoặc một chiếc bút bi đầu tròn;
- Gối ủi.

3. Cách làm hoa

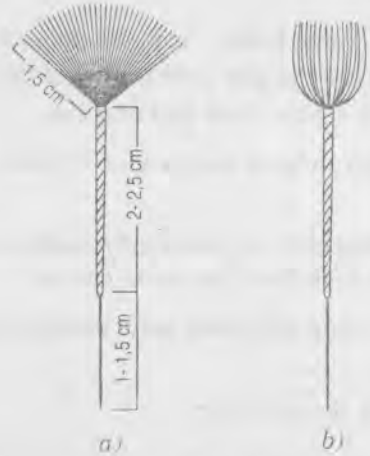
a) Làm nhị

- Dùng 10÷15 đoạn chỉ màu vàng chanh dài 3÷3,5cm và dây thép có đường kính 0,2mm làm nhị (xem *Kĩ thuật làm nhị tua* - Chương I);

- Lấy băng giấy pơluya màu xanh non quấn quanh dây thép một đoạn 2 ÷ 2,5cm;

- Nhúng tua nhị vào dung dịch keo dán hơi loãng (ngập sâu khoảng 1/2 chiều dài của tua nhị); rồi chấm đầu tua nhị đã nhúng keo vào bột goát màu vàng cam. Như vậy đã hoàn thành khâu làm nhị (h.1a).

Tuy vậy muốn nhị đẹp hơn có thể làm như sau:

Hình 1

Chờ tua nhị gần khô, một tay cầm đầu tua nhị, một tay cầm dây thép sát tua nhị, ấn nhẹ, tạo ra các tua nhị hơi khum, tỏa đều xung quanh (h.1b).

b) Làm cánh hoa

- Cắt cánh hoa theo kích thước và hình dáng như hình 2;

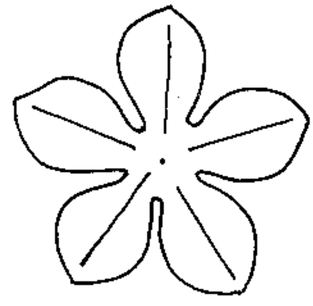
- Dùi một lỗ nhỏ ở giữa lớp cánh;

- Dùng đầu ủi có một rãnh ở giữa vạch từ đầu cánh vào trong, tạo ra một đường gân ở giữa cánh hoa và cánh hoa hơi khum.

Nếu không có đầu ủi thì có thể làm như sau:

+ Gấp đôi cánh theo chiều dài cánh, vuốt lấy nếp;

+ Mở cánh hoa ra; dùng đầu bút bi tròn tạo cánh hoa hơi khum.

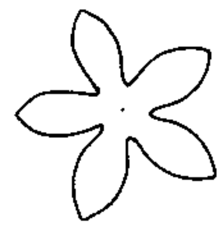

Hình 2

c) Làm đài hoa

- Dùng giấy màu xanh non cắt đài có hình dáng và kích thước như hình 3;

- Dùi một lỗ nhỏ ở giữa đài để sau này xâu cuống nhị qua.

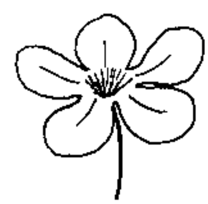
Hình 3

d) Lên hoa

- Xâu nhị vào giữa cánh hoa, phết chút keo dán vào dưới chùm nhị và dán dính cánh hoa vào (h.4).

- Dùng lưỡi kéo vuốt cho các cánh dài cong tự nhiên (quan sát mẫu thực tế).

- Phết chút hồ vào giữa đài, xâu đài vào cuống hoa và dán dính dưới cánh hoa sao cho các cánh đài hơi xòe ra hoặc hơi rủ xuống.

Hình 4

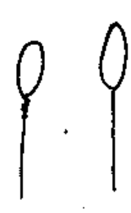
e) Làm nụ

- Nụ non:

Nụ mai vàng không tròn, thường có chiều cao lớn hơn chiều ngang (có thể gấp rưỡi hoặc gấp đôi), có thể làm nụ có chiều cao 0,6 ÷ 1cm, cách làm như sau:

+ Lấy dây thép có đường kính 0,2mm buộc một túm bông nhỏ;

+ Vê bông chặt lại, dùng giấy xanh non bọc ra ngoài, theo hình dáng và kích thước tự nhiên của nụ;

Hình 5

+ Dùng băng giấy màu xanh non quấn quanh dây thép khoảng 1,5 ÷ 2cm (tùy thuộc độ lớn của nụ) (h.5).

- Nụ bộp (nụ sắp nở):

+ Dùng dây thép nhỏ buộc túm bông rồi vê chặt (giống như làm nụ non);

+ Cắt giấy pơluya màu vàng bọc kín túm bông;

+ Lấy một chiếc đài, cắt bớt 2 cánh đài, sau đó dán bao ra ngoài giấy màu vàng;

+ Túm chặt phía dưới của đài vào dây thép cuống nụ;

+ Dùng băng giấy màu xanh non quấn quanh dây thép khoảng $2 \div 2{,}5$cm (h.6).

Hình 6

g) Làm lá

- Cắt giấy màu xanh lá non có hình dáng như hình 7 nhiều cỡ khác nhau;

- Đặt lá lên gối ủi, dùng kim khâu cỡ to gạch gân lá và sống lá;

- Làm xương lá bằng dây thép có đường kính 0,2mm dài hơn lá $1{,}5 \div 2$cm và giấy pơluya màu xanh non (xem *Kĩ thuật làm lá* - Chương I).

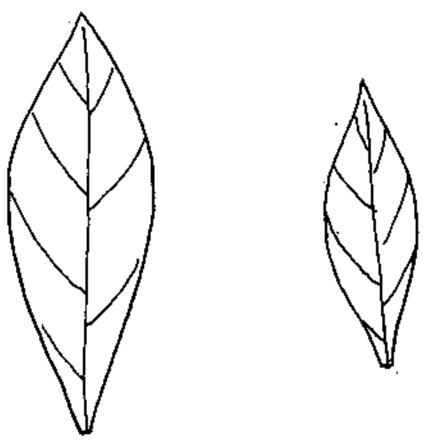
h) Lên cành

- Gắn hoa lên cành mai khô, cách gắn như sau:

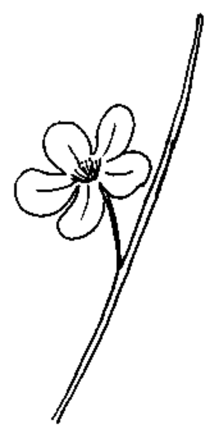
+ Đặt cuống hoa áp vào cành ở vị trí thích hợp, cuống hoa (kể từ đài hoa đến vị trí cần dán) khoảng $2 \div 2{,}5$cm;

+ Phết keo vào đầu một băng giấy rộng $3 \div 5$mm có màu giống màu cành (nâu hoặc ghi), quấn $2 \div 3$ vòng quanh cành và cuống hoa cho kín hết phần dây thép áp vào cành rồi dán chặt lại;

+ Chờ keo dán khô, uốn cuống hoa sao cho tự nhiên (h.8).

Hình 7

Hình 8

Hình 9

- Gắn lá lên cành mai khô, tương tự cách gắn hoa nhưng sau khi gắn lá xong cuống lá chỉ dài khoảng $3 \div 5$mm.

- Gắn nụ lên cành mai khô, tương tự cách gắn hoa nhưng sao cho sau khi gắn nụ xong cuống nụ chỉ dài khoảng $1{,}5 \div 2$cm (tùy nụ to, nhỏ khác nhau) (h.9).

THỰC HÀNH

Giáo viên hướng dẫn học sinh làm khoảng $4 \div 6$ bông hoa; $3 \div 5$ nụ; $2 \div 4$ lá; tất cả được bố trí trên một cành mai vàng khô một cách hợp lí.

HOA SU SI

Hoa su si chỉ có màu vàng tươi và màu da cam, thường nở vào tháng một, tháng chạp, kéo dài đến hết tháng hai âm lịch. Hoa thường cắm vào bát, lẵng, giỏ hoa.

1. Nguyên liệu

- Giấy pơ luya hoặc giấy can nhuộm màu vàng tươi hoặc màu vàng cam;

- Len màu vàng hoặc màu nâu tây;

- Giấy màu xanh lá;

- Giấy quấn cành màu xanh;

- Dây thép có đường kính 0,3mm, 1mm;

- Keo dán.

2. Dụng cụ

- Kéo;

- Thước kẻ;

- Kim khâu cỡ to;

- Gối ủi.

3. Cách làm hoa

Cách làm hoa su si tương tự cách làm hoa cúc thúy.

a) Làm nhị

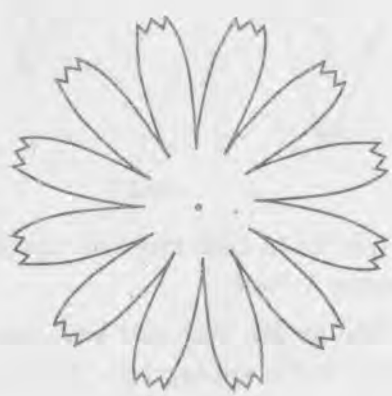
Dùng len màu vàng hoặc màu nâu tây và dây thép có đường kính 1mm làm nhị (xem cách làm nhị hoa cúc thúy).

b) Làm cánh hoa

** Cắt cánh hoa:*

+ Cắt giấy màu vàng hoặc màu vàng cam có kích thước 5 x 5cm (nếu làm hoa su si đơn), 6 x 6cm (nếu làm hoa su si kép);

+ Chia làm 12 cánh (xem cách làm cánh hoa cúc thúy), nhưng khác hoa cúc thúy là hoa su si có 2 răng cưa ở đầu cánh (h.1a).

Hình 1a

** Đánh gân cánh hoa:*

- Cách thứ nhất:

+ Tương tự đánh gân hoa cúc thúy, gạch 3 gân từ đầu cánh vào vòng tròn trung tâm.

- Cách thứ hai:

+ Đặt lớp cánh hoa lên gối ủi;

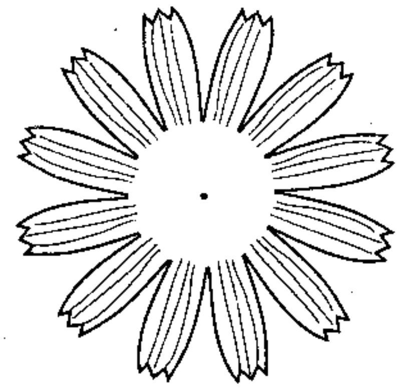
+ Dùng kim khâu cỡ to gạch ba đường từ đầu cánh đến giữa cánh;

+ Lật úp lớp cánh hoa, gạch tiếp ba đường gân từ giữa cánh vào vòng tròn trung tâm.

Dùng đầu ủi tròn hoặc vật cứng hình ống ấn mạnh xuống vòng tròn trung tâm sao cho cánh dựng lên.

Hoặc bấm một đường từ khe cánh đến tâm vòng tròn trung tâm, rồi dán vào nhau sao cho 2 cánh hoa 2 bên đường vừa cắt chồng lên nhau (có thể cắt bớt một trong 2 cánh đó).

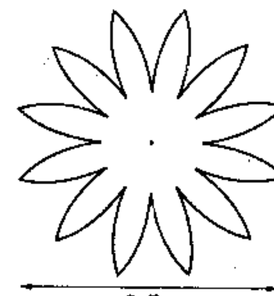
Kết quả sẽ được lớp cánh hoa khum ở phần trong, phía ngoài đầu cánh xòe ra một cách tự nhiên (h.1b).

Hình 1b

c) Làm đài hoa

- Cắt giấy màu xanh có đường kính 3,5cm;
- Cắt răng cưa sâu khoảng 0,8 - 1cm;
- Bấm 1 lỗ nhỏ ở giữa, để sau này lồng cuống hoa qua (h.2).

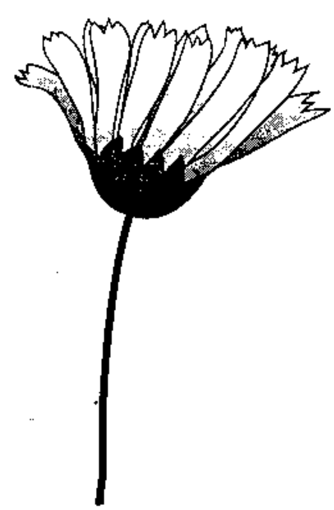
Hình 2

d) Lên hoa

Hoa đơn có 2 lớp cánh, hoa kép có 4 lớp cánh. Nếu đánh gân giống hoa cúc thúy thì sẽ lên hoa giống cách lên hoa cúc thúy.

Nếu đánh gân theo kiểu 2 sẽ lên hoa như sau:

- Phết chút keo dán vào vòng tròn trung tâm lớp cánh thứ nhất;
- Xâu cuống nhị qua lớp cánh thứ nhất, đẩy lớp cánh này lên sát chân nhị sao cho các chân cánh ôm lấy nhị, đầu cánh xòe ra một cách tự nhiên, lúc này cuống nhị trở thành cuống hoa;
- Phết chút keo dán vào vòng trung tâm lớp cánh thứ hai;
- Xâu tiếp cuống hoa qua lớp thứ hai, sao cho các cánh của lớp thứ hai so le với các cánh của lớp thứ nhất;
- Nếu làm hoa kép cách làm tương tự như vậy với lớp thứ ba và thứ tư.
- Dán đài ôm sát chân cánh hoa lớp cuối cùng (h.3).

Hình 3

e) Làm nụ

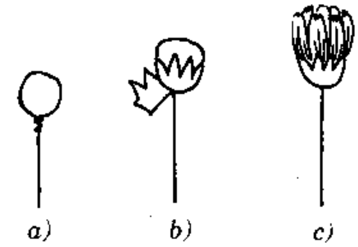
Tương tự cách làm nụ hoa cúc thúy

- Lấy một túm bông vê tròn bằng hạt ngô buộc vào đầu đoạn dây thép có đường kính 1mm (h.4a).
- Bọc giấy pơ luya màu vàng hoặc màu vàng cam ra ngoài (giấy này cùng màu sắc với hoa), quấn chặt phía dưới thành quả nụ;

- Dùng giấy pơ luya xanh cắt thành băng rộng 2cm, cắt răng cưa sâu 0,8cm thành đài nụ, quấn đài xung quanh sát phía dưới quả nụ;

- Dùng băng giấy pơ luya màu xanh quấn kín chân đài (h.4b).

Có thể làm nụ to hơn, sau khi đã bọc giấy pơ luya, cắt một lớp cánh hoa nhỏ dán ôm lấy nụ rồi mới quấn đài, như vậy sẽ được một chiếc nụ sắp nở (h. 4c).

Hình 4

g) Làm lá

- Cắt lá bằng giấy màu xanh (lá su si có màu xanh nhạt hơn một chút so với các loại hoa khác), lá dài từ 4 ÷ 10cm, hơi nhọn ở đầu lá (h.5).

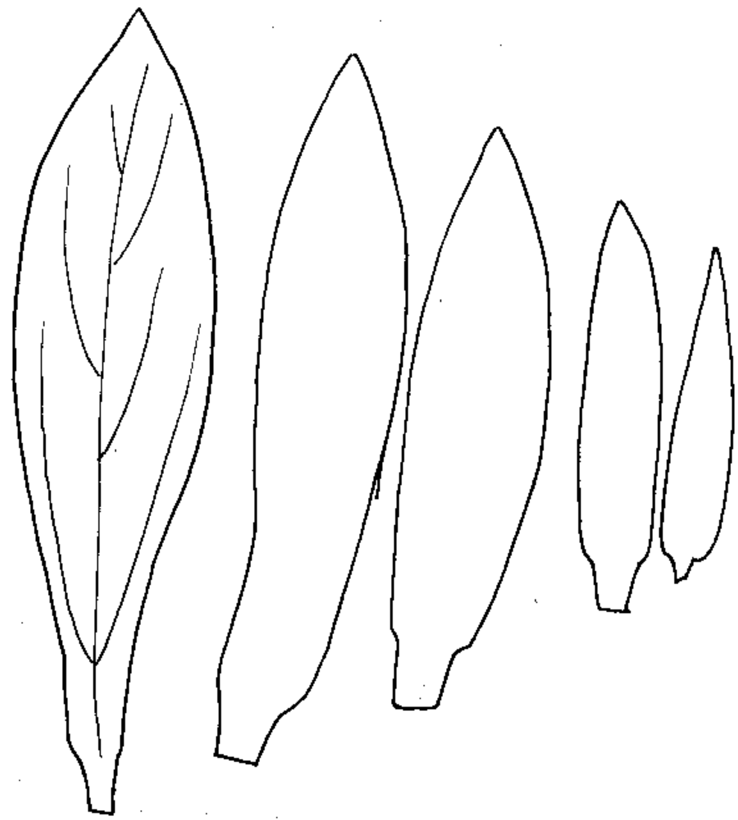
- Gạch gân và sống lá:

+ Hai gân lá đầu tiên bắt đầu cách chân lá 1÷4cm, đối xứng qua sống lá. Các gân khác có thể đối xứng hoặc so le (h. 5a);

Tất cả các cỡ lá đều gạch gân và sống lá như vậy.

+ Gạch sống lá tương tự các lá khác.

- Dùng dây thép có đường kính 0,3mm, giấy pơ luya màu xanh làm xương lá (xem *Kĩ thuật làm xương lá* - Chương I).

Hình 5

Hình 6

g) Lên cành

- Sau khi lên hoa xong, độn cành có đường kính khoảng 3mm;

- Dùng giấy quấn cành màu xanh quấn ra ngoài khoảng 5cm bắt đầu chấp lá nhỏ nhất;

- Kể từ vị trí chiếc lá nhỏ nhất cứ cách 3÷4cm lại kết một chiếc lá. Càng xuống chân cành thì lá càng to dần lên, cành cũng phải độn cho to dần;

- Mỗi cành chính có thể kết thêm cành phụ có nụ hoặc hoa; cành phụ được kết vào đúng kẽ lá.

THỰC HÀNH

Giáo viên hướng dẫn cho học sinh làm 2 ÷ 3 bông hoa, 2 ÷ 3 nụ, từ 8 ÷ 9 lá; lên cành rồi cắm vào lẵng.

HOA CÚC TRẮNG

Hoa cúc trắng nhỏ trông rất giản dị nhưng dáng vẻ dễ thương, duyên dáng.

1. Nguyên liệu

- Giấy học sinh loại trắng không có dòng kẻ;
- Giấy pơ luya trắng;
- Len màu vàng hoặc màu vàng da cam;
- Giấy màu xanh lá;
- Giấy quấn cành màu xanh;
- Dây thép có đường kính 0,3mm, 1mm;
- Keo dán.

2. Dụng cụ

- Kéo;
- Thước kẻ;
- Kim khâu cỡ to;
- Gối ủi.

3. Cách làm hoa

a) Làm nhị

Dùng len màu vàng hoặc màu vàng da cam và dây thép có đường kính 1mm làm nhị. Nhị có đường kính khoảng 1,2 ÷ 1,3cm (xem cách làm nhị hoa cúc thúy).

- Cắt cánh hoa:

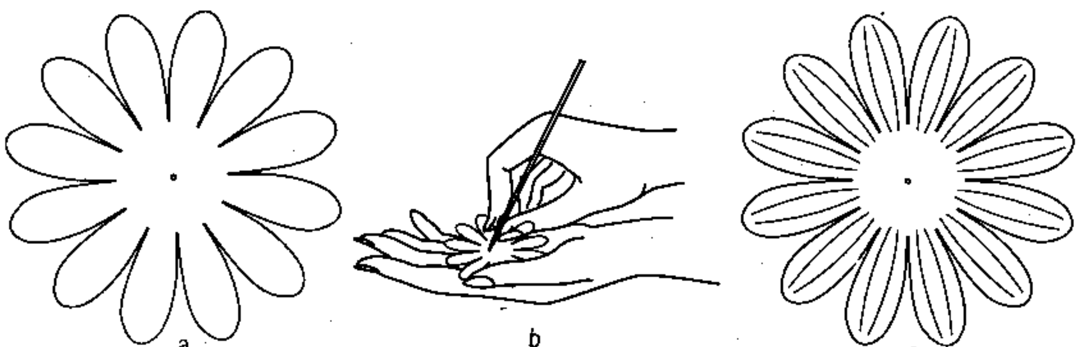
+ Dùng giấy học sinh loại trắng không có dòng kẻ, cắt vuông mỗi cạnh 4,5cm;

+ Cắt giấy thành hình tròn có đường kính 4,5cm;

+ Chia làm 12 cánh;

+ Cắt lượn đầu cánh thuôn tròn (h.1a);

- Dùi một lỗ nhỏ ở giữa lớp cánh để sau này xâu cuống hoa qua.
- Đánh gân cánh hoa:

Hình 1 - Cách cắt cánh và đánh gân

Có hai cách đánh gân cánh hoa như sau:

+ *Cách thứ nhất*: Gạch hai đường gân từ đầu cánh vào vòng tròn trung tâm của lớp cánh hoa.

+ *Cách thứ hai :*

• Gạch hai đường gân từ đầu cánh vào đến giữa cánh hoa;

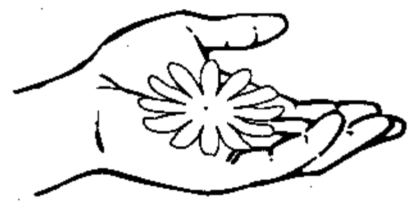
• Lật úp lớp cánh hoa xuống, gạch tiếp hai đường gân trên vào đến vòng tròn trung tâm của lớp cánh hoa (h.1b).

b) Làm đài hoa

Cắt giống đài hoa su si nhưng có đường kính 2cm.

c) Lên hoa

Hoa cúc trắng gồm hai lớp cánh, cả hai loại cánh đều được lên hoa như sau:

Hình 2 - Lên hoa cúc trắng

- Đặt hoa trên lòng bàn tay sao cho các cánh hoa cong lên phía trên;

- Phết chút keo dán vào vòng tròn trung tâm;

Các bước tiếp theo giống như cách lên hoa cúc thúy.

đ) Làm nụ

Dùng bông, dây thép có đường kính 1mm, giấy pơ luya trắng để làm nụ (xem cách làm nụ su si), kích thước bằng 1/2 hoặc 2/3 kích thước nụ su si.

Hình 3

e) Làm lá

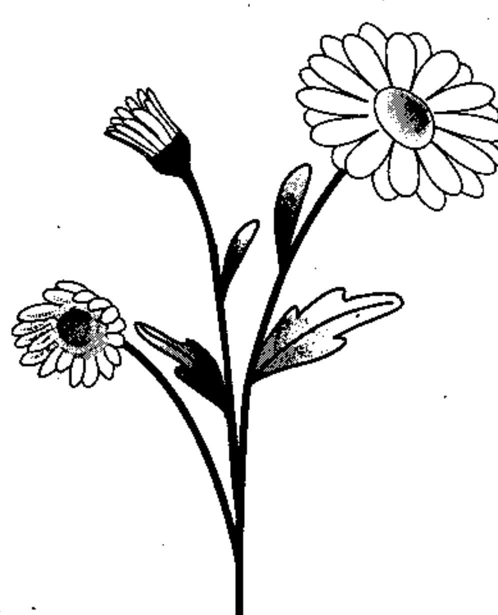
Lá cúc trắng thanh mảnh hơn lá các hoa cúc khác, cách làm như sau:

- Cắt giấy màu xanh có kích thước dài 3,5 ÷ 4cm, rộng 1,2 ÷ 2,5cm;

- Cắt lá có 1, 3 hoặc 4 thùy chính (h.3). Đánh gân lá ở những thùy chính đồng thời tạo dáng tự nhiên.

g) Lên cành

Sau khi lên hoa xong, dùng băng giấy quấn cành để quấn tiếp khoảng 4÷5 cm bắt đầu kết lá. Lá nhỏ ở trên,lá to ở dưới. Mỗi nhánh nụ hoặc nhánh hoa dài khoảng 15cm sẽ được kết vào cành chính. Trên cành chính mỗi nhánh nụ hoặc nhánh hoa cách nhau 2 ÷ 3cm (h.4).

Hình 4

THỰC HÀNH

Giáo viên hướng dẫn cho học sinh làm 5 ÷ 7 bông hoa, 2 ÷ 3 nụ, 6 ÷ 9 lá, lên cành rồi cắm vào lẵng.

PHẦN II

CẮM HOA

Chương I

NHỮNG VẤN ĐỀ CHUNG

I - Ý NGHĨA MÀU SẮC VÀ BIỂU TƯỢNG CÁC LOÀI HOA

1. Ý nghĩa màu sắc trong cuộc sống của con người

Màu sắc vô cùng quan trọng trong cuộc sống con người, nó không chỉ đơn thuần để trang trí mà còn tác động đến tâm lí, tình cảm của người tiếp xúc với nó. Trải qua bao thế hệ, người ta rút ra được ý nghĩa của màu sắc đối với đời sống con người.

a) Màu đỏ: tượng trưng cho nhiều may mắn, màu đỏ là màu sung sướng hạnh phúc, nồng ấm,chỉ sức mạnh. Theo thuyết phong thủy giải thích: màu đỏ tượng trưng cho sức mạnh của đất trời.

b) Màu tía: tượng trưng cho điềm lành, màu được mọi người tôn sùng, màu tía may mắn hơn màu đỏ.

c) Màu cam: chỉ điềm lành, được hưởng cuộc sống yên vui, nhiều quyền hành.

d) Màu vàng: tượng trưng cho sự cao quý, giàu sang, tôn nghiêm. Tuy vậy ở phương Tây lại coi màu vàng gợi cảm giác sầu bi và rủi ro.

e) Màu lục: tượng trưng cho sự thanh bình, hi vọng, tốt tươi. Màu lục còn tượng trưng cho mùa xuân, đất tốt cỏ cây luôn xanh tươi.

g) Màu xanh da trời: Theo người Á Đông gọi là "thanh thiên" có nghĩa là màu da trời, "thanh" cũng thường để gọi cho tuổi trẻ thanh xuân. Màu xanh da trời hợp với cảnh vật thiên nhiên và hợp với mùa xuân. Cũng có nơi cho rằng màu xanh da trời đem lại cảm giác u uất và lạnh lẽo.

h) Màu tím: đẹp, sâu sắc, thủy chung.

i) Màu hồng: tượng trưng tình ái, tâm tư trong sáng, niềm vui, sung sướng, lãng mạn, mộng mơ.

k) Màu trắng: tượng trưng cho trong sạch, mộc mạc, thanh nhã và thuần khiết. Ở phương Đông nhiều nơi cho rằng màu trắng tượng trưng cho sự tang tóc.

l) Màu đen: màu của sự trang nghiêm, đứng đắn nhưng đôi khi màu đen chỉ sự tuyệt vọng, đen tối, u ám.

2. Ý nghĩa màu sắc của hoa

Mỗi loài hoa có một màu sắc riêng và mang những ý nghĩa khác nhau. Thông qua màu hoa ta có thể biết được ý nghĩa của nó, từ đó đoán được tâm hồn của người yêu hoa.

a) Màu đỏ: nồng nàn, đằm thắm, sôi nổi.

b) Màu cam: tươi vui, hi vọng.

c) Màu vàng : tươi sáng, rực rỡ, lành mạnh.

d) Màu xanh da trời: hi vọng, tươi vui.

e) Màu tím: thủy chung, thơ mộng.

g) Màu trắng: thanh khiết, ngay thẳng, trong sáng.

h) Màu đen: tang tóc, u buồn, chán nản, tuyệt vọng.

3. Biểu tượng các loài hoa

a) Hoa huệ: thanh cao, chiêm ngưỡng.

b) Hoa cúc trắng: ngây thơ, trắng trong.

c) Hoa cúc đại đóa: lạc quan, nghị lực.

d) Hoa sen: từ bi, độ lượng.

e) Hoa thạch thảo: lưu luyến, cách xa.

g) Hoa phượng: hẹn đến mùa thi.

h) Hoa nhài: lẳng lơ.

i) Hoa thủy tiên : kiêu ngạo, ích kỉ.

k) Hoa hải đường: hãy kết thành bạn tốt.

l) Hoa mai, đào: mùa xuân, ước mơ, hi vọng.

m) Hoa trà: duyên dáng, cao thượng.

n) Hoa păng xê (pensée): biểu hiện nỗi nhớ thương da diết.

o) Hoa Forget me not: xin đừng quên em (anh).

p) Hoa violet: khiêm tốn, thủy chung.

q) Hoa tulip: lời tỏ tình.

r) Hoa phù dung: hồng nhan bạc phận.

s) Hoa hồng: sắc đẹp và tình yêu.

4. Hương thơm của hoa

a) Hương thơm của hoa trong cuộc sống con người

Sắc màu rực rỡ, yêu kiều của hoa là những gì có thể nhìn thấy được, còn hương thơm của hoa thì hòa quyện vào không gian tạo nên một mùi hương ngan ngát, nồng nàn đầy quyến rũ. Sắc màu và hương thơm là hai yếu tố quyết định giá trị của một loài hoa.

Hương thơm của hoa từ lâu đã được con người sử dụng trong cuộc sống hàng ngày. Đồ ăn, thức uống được thêm hương thơm của một số loài hoa trở nên một thứ ẩm thực tao nhã: ấm trà

mạn sẽ thanh cao hơn khi được ướp hương hoa nhài, hoa bưởi, hoa sen, hoa sói hay cúc chi...; bánh trôi, bánh chay không thể nói là ngon nếu không có chút hương hoa bưởi; một cốc thạch đen không thể thiếu hương hoa nhài; một khẩu mía được ướp hương hoa bưởi sẽ cho cảm giác ngon ngọt đến tuyệt vời. Một mái tóc được gội bằng nước hoa bưởi hoặc hoa hương nhu để lại cảm giác khó quên cho những ai gần bên.

Từ ngàn xưa con người đã biết dùng hoa ép, ướp lấy hương thơm rồi trộn với một vài hóa chất có đặc tính giữ mùi để xức, thoa lên vật dụng, lên người. Nước hương hoa tinh khiết đã được các "quý bà" dùng để tắm gội và dưỡng da rất hữu hiệu. Ngày nay nước hoa đã trở thành người bạn đồng hành không thể thiếu được trong đời sống của con người. Các hãng nước hoa trên thế giới đã không ngừng cải tiến các công nghệ chế biến, để mang lại cho con người những sản phẩm đặc sắc. Mỗi giới, mỗi lứa tuổi đều có loại nước hoa riêng. Có nhiều hãng sản xuất nước hoa đã dùng ngay tên các loài hoa để đặt cho tên hãng của mình. Ví dụ: Rose, Tulip, Lis,...

b) Ý nghĩa hương thơm của một số loài hoa

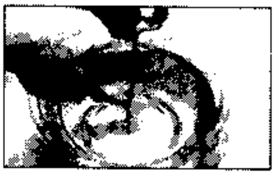
Mỗi loài hoa đều có một hương thơm riêng đầy ý nghĩa.

- Hoa sữa: nồng nàn, đắm say.
- Hoa hồng: trẻ trung, sang trọng, quyến rũ.
- Hoa thủy tiên: dịu ngọt, lan tỏa.
- Hoa bưởi: thầm kín, thanh tao.
- Hoa ngọc lan: man mác, dịu dàng.
- Hoa sen: thanh khiết, dìu dịu ẩn ý.
- Hoa nhài: nhẹ nhàng, thoang thoảng.

II - CÁCH GIỮ HOA TƯƠI LÂU

1. Cắt dưới nước: (cần thực hiện trước khi sử dụng bất kì một biện pháp đặc biệt nào).

Khi ta cắt cành sâu dưới nước sẽ tạo sức ép cho nước chảy lên giúp cho hoa tươi lâu (h.1). Phương pháp này thường dùng cho các loại hoa (trừ các loại cây dưới nước như : hoa sen, hoa súng ...).

Hình 1

2. Một số phương pháp đặc biệt

a) Xử lí nước

Nhúng các vết cắt cuối cùng của một số loại hoa vào nước nóng trong 1-2 phút rồi nhúng ngay vào nước lạnh. Sự chênh lệch nhiệt độ giúp cành hoa tăng khả năng hấp thụ nước (h.2). Phương pháp này thường dùng cho hoa mẫu đơn, cành liễu...

Hình 2

b) Đốt cháy

Đốt cháy phần gốc trên lửa sau khi đã gói phần thân và lá bằng khăn hoặc giấy ướt, sau đó lập tức nhúng vào nước lạnh. Cách làm này thường dùng với hoa đào, hoa hồng, hoa trạng nguyên...

c) Ép dập, chẻ, bẻ gẫy

Các phương pháp này nhằm để mở rộng diện tích gốc giúp tăng lượng nước hút vào.

- *Ép dập*: nghiền dập gốc một đoạn ngắn (h.3a) sau đó cắm vào bình, lọ. Phương pháp này thường dùng cho hoa có cành cứng như hoa ngọc lan...

- *Chẻ*: cắt xiên gốc rồi chẻ để tạo một vết cắt chéo (h.3b), sau đó cắm vào bình (lọ). Cách làm này thường dùng cho hoa ngọc lan.

a)

b)

Hình 3

- *Bẻ gẫy*: Bẻ gãy phần gốc trong nước. Cách làm này thường dùng cho hoa có thớ và cứng như hoa cúc...

d) Cách xử lí hoa dùng phương pháp hóa học: ngoài các phương pháp đơn giản trên có thể dùng hóa chất giúp hoa tươi lâu hơn nhờ khả năng khử trùng của hóa chất.

- *Dầu bạc hà:*

Nhúng vết cắt vào dầu bạc hà trước khi cắm vào bình. Đối với cây có thân cứng có thể kết hợp phương pháp ép dập phần cuối thân. Phương pháp này dùng cho hoa ngọc lan, păng xê...

- *Dấm:*

Trước khi cắm hoa, cắt phần cuối thân và nhúng ngay vào dấm. Thường dùng cho tre, trúc, thu hải đường...

- *Phèn:*

Chà phèn vào vết cắt để kích thích cho thân hút nước tốt hơn. Phương pháp này áp dụng cho hoa cẩm tú cầu...

- *Muối:*

Nên đập dập phần cuối thân trước khi chà muối. Cách làm này thường dùng cho hoa nở trong mùa hè và mùa thu như hoa hướng dương, sơn trà (trà mi)...

Ngoài ra, có thể bổ sung một số vitamin B_1, C, aspirin (chống thối rữa) cho hoa.

Chú ý cách dễ thực hiện nhất để giữ hoa tươi lâu:

- Cắt hoa vào lúc sáng sớm hoặc mua hoa tươi, cắt bỏ cành thừa trong nước.

- Không để hoa trực tiếp dưới nắng, gió.

- Thay nước thường xuyên mỗi ngày, giữ nước cắm hoa luôn sạch. Mùa hè có thể thêm một chút nước mát vào bình cắm hoa.

- Thường xuyên phun nước lên hoa, lá vì hoa cũng hút nước qua lá và cánh hoa như thân, cành.

III - DỤNG CỤ VÀ VẬT LIỆU CẮM HOA

1. Dụng cụ cắm hoa (h.3)

a) Bình cắm

Có rất nhiều loại bình: bình cao, bình thấp (chậu cạn), bát (tô), lẵng, khay tre mây v.v...

b) Bàn chông (hoặc mút xốp ẩm)

Bàn chông có nhiều dạng: tròn, bầu dục, chữ nhật.

c) Kéo, dao: chọn loại sắc, mũi nhọn, chắc chắn.

Hình 3

d) Bình phun nước: dùng để phun nước lên mặt hoa, tăng độ ẩm cho hoa.

e) Bát (tô), chậu nhỏ: để cắt hoa dưới nước.

g) Dây kẽm: dùng để buộc hoa lại với nhau, uốn cành, uốn lá.

h) Băng dính: dùng để uốn hoặc giữ hoa.

i) Đá cuội trắng: làm nặng và che dấu đế cắm.

2. Vật liệu cắm hoa

a) Các loại hoa

Có thể sử dụng bất kì loại hoa nào, ví dụ: hoa trồng trong vườn, hoa ngoài đồng nội hoặc hoa được hái ở trong rừng hay trên đồi. Nếu không có hoa tươi hoặc là do ý thích của từng cá nhân có thể dùng các loại hoa khô, hoa giả. Nhưng trong khuôn khổ phần cắm hoa của cuốn sách này chỉ đề cập cách cắm hoa tươi còn hoa khô và hoa giả cũng cắm tương tự.

b) Các loại cành

Các loại cành tươi, cành khô được cắm cùng với hoa làm cho bình hoa sinh động, đẹp mắt, ví dụ: cành mimôsa, cành mai, cành rong đá, cành ngà voi...

b) Bàn chông (hoặc mút xốp ẩm)

Bàn chông có nhiều dạng: tròn, bầu dục, chữ nhật.

c) Kéo, dao: chọn loại sắc, mũi nhọn, chắc chắn.

Hình 3

d) Bình phun nước: dùng để phun nước lên mặt hoa, tăng độ ẩm cho hoa.

e) Bát (tô), chậu nhỏ: để cắt hoa dưới nước.

g) Dây kẽm: dùng để buộc hoa lại với nhau, uốn cành, uốn lá.

h) Băng dính: dùng để uốn hoặc giữ hoa.

i) Đá cuội trắng: làm nặng và che dấu đế cắm.

2. Vật liệu cắm hoa

a) Các loại hoa

Có thể sử dụng bất kì loại hoa nào, ví dụ: hoa trồng trong vườn, hoa ngoài đồng nội hoặc hoa được hái ở trong rừng hay trên đồi. Nếu không có hoa tươi hoặc là do ý thích của từng cá nhân có thể dùng các loại hoa khô, hoa giả. Nhưng trong khuôn khổ phần cắm hoa của cuốn sách này chỉ đề cập cách cắm hoa tươi còn hoa khô và hoa giả cũng cắm tương tự.

b) Các loại cành

Các loại cành tươi, cành khô được cắm cùng với hoa làm cho bình hoa sinh động, đẹp mắt, ví dụ: cành mimôsa, cành mai, cành rong đá, cành ngà voi...

c) Các loại lá

Giúp cho bình hoa mềm mại và sống động. Ví dụ : lá măng, lá dương sỉ, lá thiên tuế...

d) Một số loại quả

Một số loại quả có màu sắc và hình dáng đẹp cũng có thể làm tôn vẻ đẹp của bình hoa, ví dụ: quả ớt cảnh, quả nho, quả bạch tuyết mai (bỏng nẻ)...

IV - NHỮNG NGUYÊN TẮC CẮM HOA CƠ BẢN

1. Chọn hoa đúng mục đích

Chọn hoa đúng mục đích cũng là một nghệ thuật bởi nó làm tăng nhiều lần ý nghĩa của mỗi bông hoa. Vì thế trước khi quyết định cắm hoa nên cân nhắc loại hoa nào thích hợp với mục đích của mình, ví dụ: để gợi về quá khứ cần chọn những hoa nở to và vài chiếc lá vàng khô ; để chỉ hiện tại cần chọn những bông hoa mới nở và những cành lá xanh, còn nếu chỉ tương lai nên chọn những nụ hoa còn búp và những cành lá nhỏ nhắn xinh tươi.

2. Chọn hoa và bình cắm phù hợp về màu sắc và cân đối về hình dáng

Tùy vào vị trí trang trí và mục đích có thể sử dụng một màu hoa hoặc nhiều màu hoa trong một bình hoa. Sự cân đối về hình dáng và phù hợp về màu sắc giữa bình hoa và hoa là một yêu cầu không thể thiếu.

- Một bình hoa cân đối cho ta cảm giác vững vàng, không nghiêng đổ.
- Màu sắc của bình cắm cần phù hợp với màu sắc của hoa để tôn vẻ đẹp của hoa.

3. Tạo sự tương phản giữa màu sắc, cấu tạo, hình thể của hoa

Để đạt được sự tương phản của hoa cần chú ý một số nguyên tắc sau :

+ Cành hoa mềm dịu đi kèm với lá trơn láng hoặc thô sần;

+ Cành hoa nhăn đi kèm với cành lá bóng mượt;

+ Màu gam nóng (đỏ, vàng) đi đôi với màu gam lạnh (xanh da trời, xanh lá cây);

+ Nụ, hoa tròn đi cùng với lá nhọn.

Thông thường chính những lá của cùng loại hoa cũng đã bao hàm một sự tương phản, song để tạo ra một sự tương phản đậm nét hơn có thể dùng hoa và lá khác loại nhau để cắm trong một bình.

V - CÁC THAO TÁC VÀ KĨ THUẬT CẮM HOA CƠ BẢN

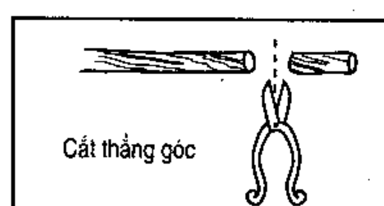
1. Các thao tác căn bản

a) Cắt tỉa cành

Cắt bỏ hết các lá và cành không cần thiết hoặc bị thối rữa để giữ vẻ tươi mát cho bình hoa đồng thời còn giúp hoa tươi lâu. Có thể uốn cành cong hoặc thẳng tùy theo yêu cầu trước khi cắt. Với các loại cành khác nhau ta phải dùng các cách cắt khác nhau.

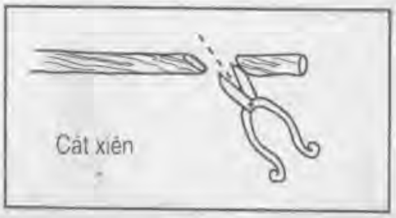
- Cắt cành nhỏ :

Có thể cắt ngang cuống, cắt giữa hai mũi kéo. Nếu cành rỗng cần xoay cành trong khi cắt tránh làm dập nát cành (h.4).

Hình 4

- *Cắt các cành dạng xiên* có thể cắm dễ dàng vào bàn chông hoặc ấn tựa vào thành bình. Khi cắt cần mở rộng lưỡi kéo, đặt cành sát vào bên trong góc mở lưỡi kéo rồi cắt (h.5).

Hình 5

Hình 6

- Cắt cành to (không thể cắt đứt bởi một nhát kéo được): Dùng mũi kéo cắt từ ngoài vào trong nhiều lần cho đến khi cắt đứt hoặc dùng mũi kéo hay lưỡi dao cắt xoay tròn quanh thân, cành 2÷3 vòng, sau đó dùng tay bẻ gẫy (h.6).

b) Uốn cành hoa

Cành hoa hay lá lúc đầu có thể không có nhiều đường nét mong muốn vì vậy phải uốn cành lá để tạo dáng mềm mại, tự nhiên cho bình hoa. Đối với những cành quá to để uốn cho dễ dàng, có thể dùng dao khía nhẹ vài vết trên thân.

- *Uốn bằng tay :*

Đặt hai ngón tay cái tại điểm uốn, ngón tay cái đẩy lên, các ngón còn lại kéo xuống về hai phía. Tránh tập trung sức mạnh lên một điểm trên cành vì như vậy dễ làm gẫy cành (h.7).

Hình 7

- *Uốn bằng dây kẽm:*

Nếu nét uốn không giữ được lâu, có thể dùng dây kẽm để uốn. Nên chọn dây kẽm màu xanh để dễ hòa với màu cành hoa. Quấn sợi kẽm quanh cành hoa cần uốn sao cho sợi kẽm nằm vừa sát với thân cành, không quá thưa và không quá dày. Đầu dây kẽm có thể giấu dưới đài hoa hoặc cuống lá (h.8).

Lá cũng có thể được uốn bằng dây kẽm, cách làm như sau:

Đặt dây kẽm nằm dưới mặt, sát sống lá rồi dùng băng dính trong hoặc màu xanh cố định lại, sau đó uốn lá theo ý muốn (h.9).

Hình 8

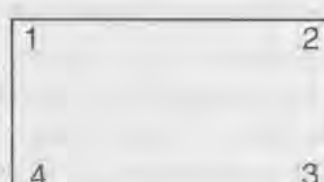

Hình 9

c) Cố định hoa

* *Cố định hoa bằng bàn chông* (đế ghim)

- Bàn chông được đặt ở một trong bốn góc của bình hoa (h.10), ngoại trừ một số dạng cắm tự do bàn chông mới được đặt chính giữa bình. Khi cắm hoa vào bàn chông lưu ý chọn một phần bàn chông để cắm, không cắm hoa rải rác.

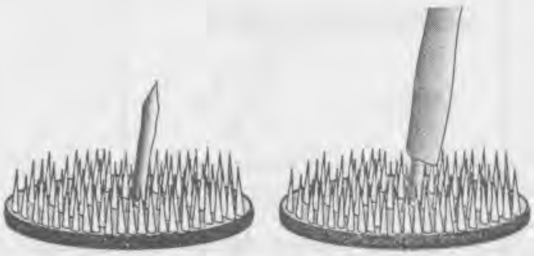
Hình 10

- Đối với cành bình thường, cắm chắc vào bàn chông rồi có thể sửa theo ý muốn (h.11).

- Những cành to nhưng xốp hoặc rỗng, không thể giữ vững ở bàn chông, sẽ được cắm vào đầu nhọn của một cành chắc đã được cắm vào bàn chông (h.12).

Hình 11

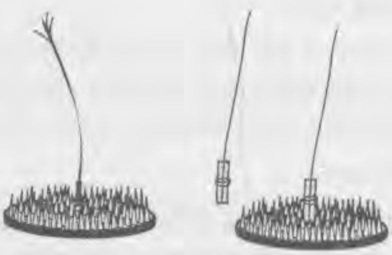

Hình 12

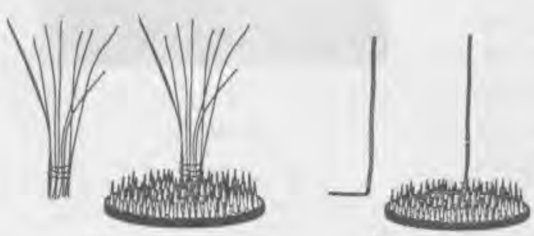
- Những cành cứng nhưng quá nhỏ, không thể giữ vững ở bàn chông, sẽ được buộc hoặc cắm vào giữa một cành to hơn để cắm vào bàn chông (h.13).

- Những cành quá nhỏ có thể được buộc với nhau rồi cắm vào bàn chông (h. 14a).

- Cành quá nhỏ còn có thể bẻ gập phần cuối thân để giữ vững ở bàn chông (h. 14b).

Hình 13

Hình 14

- Những cành to nhưng quá cứng, không thể cắm bàn chông, cần được tách đôi hoặc tách làm bốn ở vết cắt, sau đó ấn vào bàn chông, lắc đi lắc lại khi ấn (h.15).

** Cố định hoa bằng mút xốp*

Sử dụng mút xốp rất tiện lợi, dễ dàng,cố định hoa có độ nghiêng mong muốn. Các loại cành to, nhỏ, rỗng, đặc ... đều dễ dàng cắm vào mút xốp. Tuy nhiên, sử dụng mút xốp để cố định hoa sẽ tốn kém hơn các cách khác.

Hình 15

Khi sử dụng mút xốp cố định hoa cần làm như sau :

- Cắt miếng mút xốp có kích thước và hình dáng cần sử dụng (nhỏ quá sẽ không đủ cắm hoa, to quá sẽ khó che kín mút xốp).

- Ngâm mút xốp vào nước.

- Đặt mút xốp vào vị trí cần cắm hoa

+ Nếu bình cắm làm bằng mây, tre đan (không giữ được nước) cần bọc nilon kín mặt đáy và xung quanh mút xốp để giữ ẩm tốt hơn. Dùng dây buộc chặt mút xốp ẩm vào bình cắm (luồn dây sát theo miếng mút xốp để dễ che kín dây buộc).

+ Nếu bình cắm là bình thấp làm bằng chất liệu gốm, sứ, thủy tinh... không dùng dây buộc mút xốp vào bình cắm (vì dây buộc sẽ bị lộ) mà đặt mút xốp lên bàn chông.

** Cố định hoa không cần bàn chông, mút xốp*

- Giá nằm ngang cố định (h.16) :

+ Gài hai đoạn cành ngang miệng bình, vuông góc với nhau, tạo thành giá chữ thập ở miệng bình.

+ Có thể gài hai đoạn cành song song với nhau, hoặc gài một đoạn tùy yêu cầu.

Để đoạn cành nằm ngang không bị trơn, lọt xuống đáy bình, có thể cắt dài hơn sau đó làm dập hai đầu đoạn cành để giữ chặt vào thành bình.

- Giá thẳng đứng cố định :

+ Cắt một đoạn cành ngắn hơn chiều cao của bình, chẻ gần phía miệng bình đủ sâu để giữ các vật liệu ở độ cao mong muốn.

+ Chẻ phần cuối cành hoa và ghép vào thân đỡ trong bình (h.17).

Hình 16

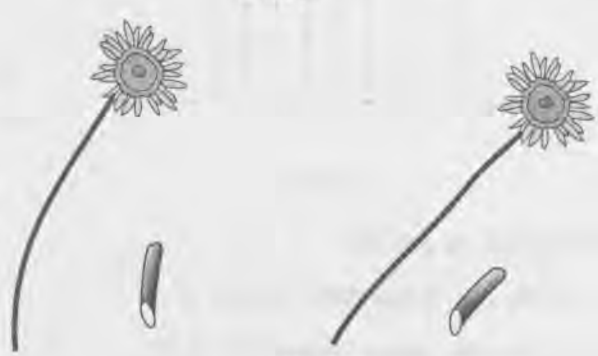
Hình 17

- Cố định trực tiếp:

Cành cây được giữ yên bởi hai điểm: miệng bình và thành bên trong của bình.

+ Cắt xiên để cành tì chắc vào thành trong của bình. Góc xiên tùy thuộc vào yêu cầu độ nghiêng của cành (h.18).

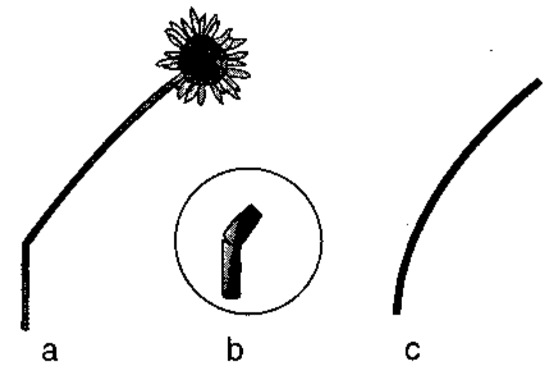
+ Bẻ gãy một đoạn cành để được độ nghiêng vừa ý (h.19a)

Hình 18

+ Khía một phần cành để cành nghiêng theo ý muốn (h.19b).

+ Uốn cành bằng tay hoặc cố định bằng dây kẽm (h.19c).

Hình 19

2. Kĩ thuật cơ bản

a) Đo chiều dài

** Kí hiệu các cành*

- Cành chính thứ nhất:
- Cành chính thứ hai:
- Cành chính thứ ba:
- Cành phụ: T

** Cách đo cành chính thứ nhất :*

Chiều dài cành hoa dài nhất trong bình được tính từ miệng bình trở lên. Vì thế khi cắt cành cần tính số đo cơ bản cộng thêm số đo phụ (phần cành ngập trong bình). Với bình thấp số đo phụ có thể bỏ qua được vì khoảng cách từ miệng bình đến bàn chông là không đáng kể. Với bình cao cần hết sức lưu ý số đo phụ, nếu quên bình hoa sẽ không có bố cục như dự tính.

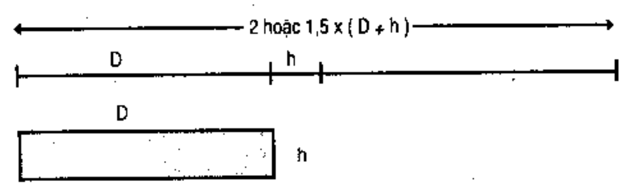
Cành chính thứ nhất có độ dài tối đa:

$= (D + h) \times 1,5 \div 2$

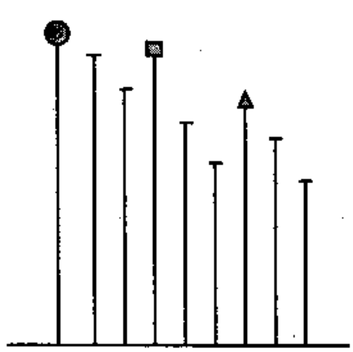
D = đường kính dài nhất của bình hoa.

h = chiều cao bình (h.20).

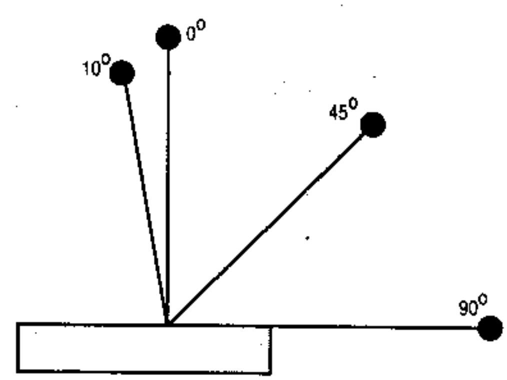
Các cành phụ có chiều dài không bắt buộc, nhưng phải thấp hơn cành chính đứng bên cạnh (h.21).

Hình 20

Hình 21

Hình 22

b) Cách đo góc độ

- Cành cắm thẳng đứng là cành 0°.
- Cành cắm ngang là cành 90° (h.22).

CẮT TỈA CÀNH, UỐN CÀNH CỐ ĐỊNH HOA TRONG BÌNH

1. Tập cắt tỉa cành, uốn cành

a) Tập cắt tỉa cành

Giáo viên hướng dẫn học sinh cắt cành nhỏ thẳng góc, dạng xiên, cắt các cành to.

b) Tập uốn cành hoa

Giáo viên hướng dẫn cho học sinh uốn cành, lá bằng tay, bằng dây kẽm...

2. Tập cố định hoa

a) Tập cố định hoa bằng bàn chông

Giáo viên hướng dẫn học sinh cố định hoa bằng bàn chông, mút xốp đối với các loại cành có kích thước khác nhau.

b) Tập cố định hoa không cần bàn chông

Giáo viên hướng dẫn học sinh làm giá nằm ngang, giá thẳng đứng để cố định hoa. Giáo viên hướng dẫn học sinh cố định hoa trực tiếp.

3. Tập đo chiều dài cành hoa

Giáo viên hướng dẫn học sinh cách xác định độ dài các cành chính, cành phụ.

4. Tập xác định độ nghiêng của các cành chính

Giáo viên hướng dẫn học sinh xác định độ nghiêng của các cành chính trong kiểu cắm hoa đứng, kiểu cắm hoa nghiêng và kiểu cắm rủ.

CÂU HỎI

1. Hãy cho biết ý nghĩa màu sắc, biểu tượng các loài hoa ?
2. Nêu vai trò hương thơm của hoa trong cuộc sống con người ?
3. Nêu cách dễ thực hiện nhất để giữ hoa tươi lâu ?
4. Trình bày các thao tác cơ bản trong cắm hoa ?
5. Hãy cho biết kĩ thuật cơ bản trong cắm hoa ?

Chương II

MỘT SỐ KIỂU CẮM HOA CƠ BẢN

KIỂU CẮM HOA Á ĐÔNG

Nghệ thuật cắm hoa Á Đông mà tiêu biểu là trường phái cắm hoa Nhật Bản đã nổi tiếng thế giới. Nghệ thuật cắm hoa của người Nhật đã mang lại cho từng căn phòng những bình hoa giàu sức tưởng tượng. Không gian, mây trời, bờ hồ, thác nước như được thu nhỏ lại, dẫn con người tới một nơi kì diệu, nên thơ. Mỗi bình hoa có số lượng hoa thường không nhiều nhưng với bố cục tinh tế, đã chứa đựng nhiều hàm ý sâu xa, đầy quyến rũ với người được thưởng ngoạn. Hoa, đúng với nghĩa của Ikebana - một trường phái mang đậm triết lí sống của con người Nhật Bản và cũng là tinh hoa của nghệ thuật cắm hoa thế giới, là sống trong bình.

Muốn thể hiện lại thiên nhiên một cách sống động, có rất nhiều cách cắm những bình hoa khác nhau. Kiểu cắm hoa Á Đông rất nhiều dạng, nhiều kiểu nhưng mỗi cách cắm đều dựa vào ba kiểu cơ bản: "Thẳng đứng", "Nghiêng", và "Rủ". Nắm vững được các kiểu cắm cơ bản này là cơ sở để phát hiện ra dáng vẻ đẹp nhất của bông hoa và thấy được sự sáng tạo của chính mình.

I - KIỂU THẲNG ĐỨNG CẮM TRONG BÌNH CAO VÀ BÌNH THẤP

Độ nghiêng của các cành chính trong kiểu cắm thẳng đứng :

● thường nghiêng từ $10^o \div 15^o$;

■ thường nghiêng 45° ;

▲ thường nghiêng 75°.

1. Kiểu thẳng đứng cắm trong bình cao

a) Chuẩn bị

* *Vật liệu:*

- Hoa mimôsa hoặc nhánh liễu đỏ.

- Hoa lan tường (long đởm) có thể thay thế bằng hoa cẩm chướng, hoa hồng.

Hình 1

* *Bình cắm:* (h.1)

Lọ hình ống: h = 31cm

D = 9cm

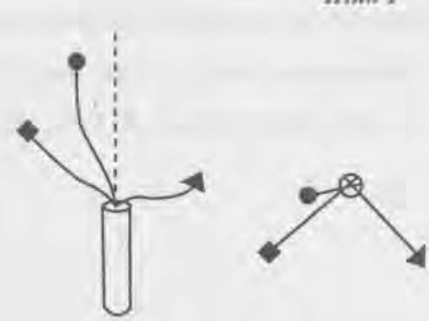
Độ dài của các cành chính:

$$● = (D + h) \times 1,5 \div 2$$

$$■ = ● \times 3/4$$

$$▲ = ■ \times 1/2 \div 3/4$$

Bố trí các cành chính như hình 2.

Hình 2

b) Các bước cắm hoa

- Đặt nhánh mimôsa (●) gắn chặt vào giá đỡ thẳng đứng, hơi ngả trái khoảng 10-15° (h.3a).

- Cắm thêm cành mimôsa (■) với độ nghiêng sang trái lớn hơn khoảng 45° (h.3b).

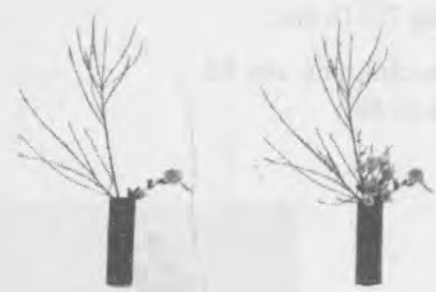
- Cắm hoa lan tường nghiêng về phía phải khoảng 70°, hơi chếch về phía trước (h. 4a).

- Cắm thêm hoa lan tường (↑) vào tâm bình, ngả về phía trước. Thêm các nhánh hoa mimôsa nhỏ ở phía sau và bên trái của nhánh ● (h.4b).

a) b)

Hình 3

a) b)

Hình 4

2. Kiểu thẳng đứng cắm trong bình thấp (chậu cạn)

a) Chuẩn bị :

* *Vật liệu :*

- Nhánh sồi hoặc nhánh lộc vừng ;
- Hoa cúc.

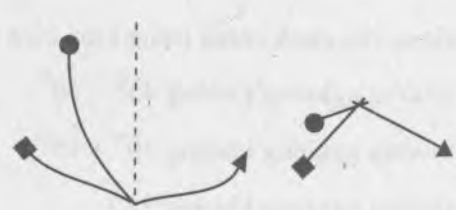
* *Bình cắm :* (h.5)

Chậu cạn hình vuông : D = 20cm

h = 5cm

Hình 5

Hình 6

Độ dài cành chính:

● = (D + h) x 1,5 ÷ 2

■ = ● x 1/2

↑ = ■ x 1/2 ÷ 3/4

Bố trí các cành chính như hình 6.

b) Các bước cắm

- Cắm cành ○ nghiêng trái $10^{o} \div 15^{o}$ (h.7a).

- Cắm cành □ nghiêng trái khoảng 45° (h.7b).

- Cắm cành △ nghiêng phải khoảng 75° (h.8a);

- Cắm cành phụ xen kẽ cành chính (h.8b);

a) *b)*

Hình 7

a) *b)*

Hình 8

II - KIỂU NGHIÊNG CẮM TRONG BÌNH CAO VÀ BÌNH THẤP

Độ nghiêng của cành chính trong kiểu cắm nghiêng :

○ thường nghiêng khoảng $45^{o} \div 50^{o}$;

□ thường nghiêng khoảng $10^{o} \div 15^{o}$;

△ thường nghiêng khoảng 75°.

1. Kiểu nghiêng cắm trong bình thấp (chậu cạn)

a) Chuẩn bị

* *Vật liệu* :

- Hoa anh đào Nhật hoặc có thể thay bằng cành mai ;

- Hoa hồng.

* Bình cắm: (h.9)

Hình 9

Chậu cạn: h = 10cm;

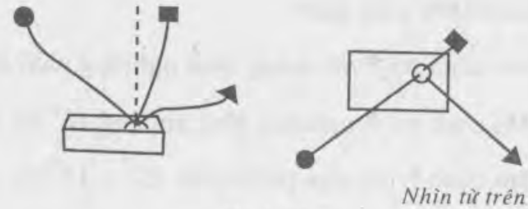
D = 23cm.

● = (D + h) x 1,5

■ = ● x 3/4

↑ = ■ x 1/3 ÷ 3/4.

Bố trí các cành chính như hình 10.

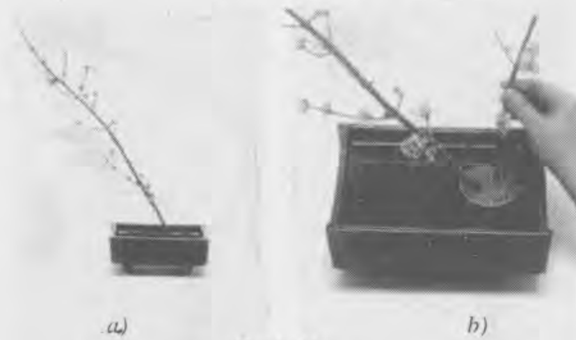

Hình 10

b) Các bước cắm hoa

- Đặt bàn chông ở bên phải, góc trong của bình cắm. Cắm cành ● ngả sang trái khoảng 45° (h.11a).

- Cắm thêm cành ■ vào giữa bình ngả ra sau và về bên phải khoảng $10 \div 15^{o}$ (h.11b).

a) b)

Hình 11

- Cắm hoa về phía phải với độ nghiêng khoảng 75° (h.12a).

- Cắm thêm hoa phụ nghiêng về phía trước. Cắm thêm các nhánh anh đào nhỏ sau mấy bông hoa (h.12b).

a) b)

Hình 12

2. Kiểu nghiêng cắm trong bình cao

a) Chuẩn bị :

* *Vật liệu* : Hoa trà

* *Bình cắm* (h. 13)

Bình gốm hình ống:

h = 32 cm

D = 10 cm.

Độ dài cành chính :

● = (D + h) × 1,5

■ = ● × 2/3

↑ = ■ × 1/2.

Bố trí các cành chính (h. 14).

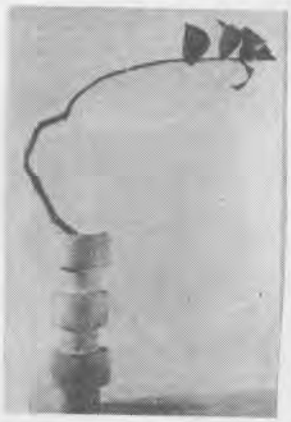
Hình 13

Hình 14

b) Các bước cắm hoa :

- Cắm cành trà ● vào trong bình nghiêng phải khoảng 45° (h. 15)
- Cắm cành trà ■ nghiêng phải khoảng 75° (h.16).
- Cắm cành ↑ hơi ngả phía trước $10^o \div 15^o$ (h. 17).

Hình 15

Hình 16

Hình 17

III - KIỂU RỦ CẮM TRONG BÌNH CAO

Độ nghiêng của cành chính trong kiểu cắm rủ :

● nghiêng > 90° (cành chính dài nhất nghiêng thấp hơn miệng bình).

1. Chuẩn bị

a) Vật liệu

- Vạn niên thanh hoặc cây phỉ Nhật
- Hoa cúc hoặc hoa cẩm chướng.

b) Bình cắm : (h.18)

- Lọ hình ống vuông: $h = 34cm$; $D = 9cm$

Hình 18

Độ dài cành chính:

● = (D + h) x 1,5

■ = ● x 3/4

Bố trí các cành chính (h.19)

Hình 19

2. Các bước cắm hoa

- Đặt cành sao cho phần gốc ở trong thành bình, ngọn ngả ra trước về bên trái (h.20a).

- Cắm cành hoa ngả sang phải khoảng 75° (h.20b)

- Cắm thêm hoa cúc, một bông cao hơn, bông còn lại ngả trước, về phía trái của (h.21a)

Cắm thêm các nhánh vạn niên thanh nhỏ (h.21b).

Lưu ý : Nếu cắm kiểu rủ trong bình thấp, nguyên tắc cũng giống như bình cao nhưng khi bày cần đặt bình lên một chiếc đôn hoặc treo lên cao.

a)   b)

Hình 20

a)   b)

Hình 21

THỰC HÀNH

Giáo viên hướng dẫn học sinh (chọn loại hoa, lá phù hợp với từng địa phương) tập cắm hoa các kiểu thẳng, nghiêng, rủ với các loại bình cao, bình thấp. Mỗi học sinh thực hành cắm được tối thiểu ba lọ hoa với ba kiểu cắm khác nhau.

KIỂU CẮM HOA PHƯƠNG TÂY

Khi cắm hoa, người phương Tây thường thích chọn những loài hoa khác nhau trong một bình cắm. Sự pha trộn của nhiều loại hoa với nhiều màu sắc khác nhau mang lại vẻ rực rỡ, tươi thắm, vui tươi của bình hoa. Người phương Tây cũng thường cắm hoa theo từng mùa hoặc các dịp lễ. Hoa có màu sắc tươi thắm dùng cho mùa xuân, màu rực rỡ dùng cho mùa hè, hoa trạng nguyên và quả thông dùng trong dịp Tết và ngày lễ giáng sinh, hoa huệ dùng cho những dịp lễ trang nghiêm...

Khi chọn hoa để cắm theo kiểu phương Tây, cần chú ý đến những điểm sau:

- Chọn màu của hoa:

+ Chọn màu hợp nhau: thuộc loại màu tương đồng (hai màu có vị trí cạnh nhau), cách chọn này thường tạo cho bình hoa có dáng vẻ trang nhã, lịch sự.

+ Chọn màu đối nhau: thuộc loại màu tương phản (hai màu có vị trí đối nhau), cách chọn này thường tạo cho bình hoa có dáng vẻ rực rỡ, vui tươi.

- Chọn màu của bình cắm:

Theo cách chọn hoa ở trên thường trong một lọ hoa có hai màu chủ đạo, nên chọn màu của bình giống màu của một trong hai màu đó hoặc nhạt hơn để không lấn át màu của hoa.

Ngoài hoa và bình cắm cần phải phù hợp với nhau, khăn lót bình hoặc khăn trải bàn cũng cần phải phù hợp với màu của bình.

Vì không thể sắm nhiều loại khăn lót và nhiều loại màu bình cho phù hợp các loại hoa, cho nên phải chọn bình có màu phù hợp với nhiều loại hoa, ví dụ màu xanh lá cây. Hai màu vô sắc là màu đen và màu trắng được người phương Tây thường chọn cho màu của bình cắm.

Hoa cắm theo kiểu phương Tây có rất nhiều dáng, nhiều kiểu nhưng cơ bản vẫn là kiểu "Dạng tam giác", "Dạng tròn", "Dạng chữ S".

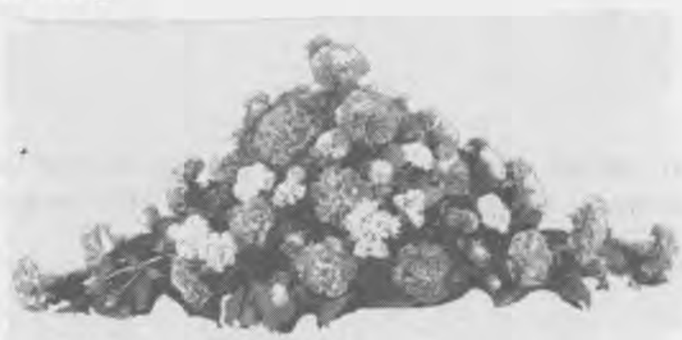
I - KIỂU CẮM HOA DẠNG TAM GIÁC

Đây là kiểu cắm hoa thường gặp của người phương Tây.

Nhìn ngang tầm mắt hoa được cắm có hình:

- Tam giác cân (h.22);

- Có thể là tam giác vuông.

Hình 22

Mẫu cắm hoa dạng tam giác

1. Chuẩn bị

a) Vật liệu

- 6 bông cẩm chướng
- 9 bông cúc
- Hoa salem
- Hoa baby
- Lá dương xỉ

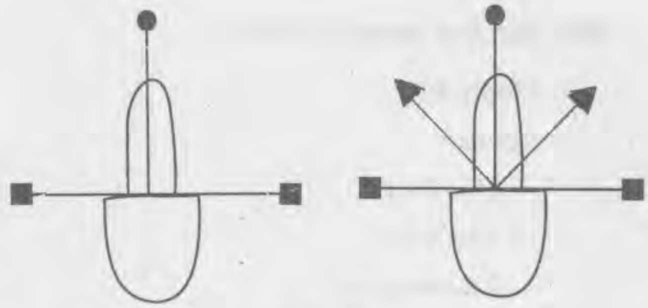
b) Bình cắm : lẵng đan.

2. Các bước cắm hoa

- Cắm các bông cẩm chướng và tạo đỉnh của tam giác (h.23a);

- Cắm hoa cẩm chướng xác định "khung" tam giác một cách cụ thể hơn (h. 23b).

- Cắm hoa salem, hoa baby, hoa cúc vào giữa những khoảng trống (h.24).

a) *Hình 23* b)

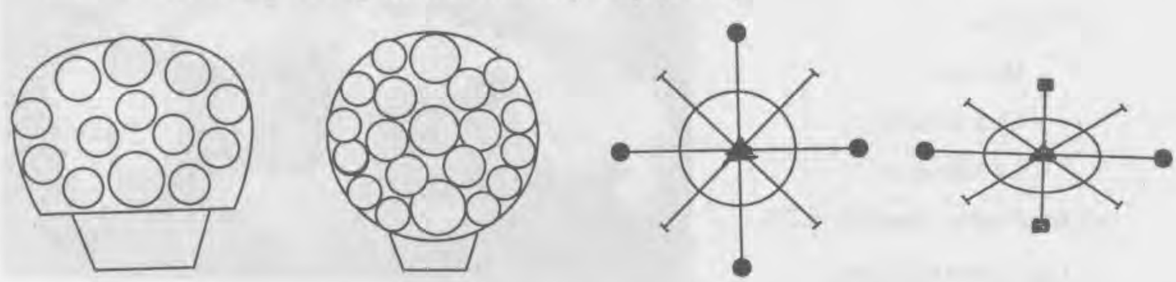

Hình 24

II - KIỂU CẮM HOA DẠNG TRÒN

Nhìn ngang tầm mắt hoa được bố trí theo dạng đối xứng nhau có hình tròn, nửa hình tròn (còn gọi là bán nguyệt hay cầu vồng) (h.25a).

Nhìn từ trên xuống thường có hình tròn hoặc elip (h.25b).

a) Nhìn ngang tầm mắt b) Nhìn từ trên xuống

Hình 25

* Mẫu cắm hoa dạng hình tròn

1. Chuẩn bị

a) Vật liệu

- Hoa hồng;
- Hoa baby;
- Lá dương xỉ.

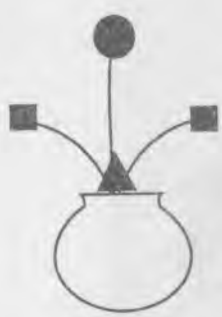
b) Bình cắm: bình gốm (h.26).

Hình 26

2. Các bước cắm hoa

- Cắm các cành hoa ●, cành hoa ■, cành hoa ▲ tạo thành "khung chính" của hình tròn (h.27a).
- Cắm các bông hồng còn lại cho kín "khung" hình tròn;
- Cắm hoa baby xen kẽ với các bông hồng (h.27b).

a)

b)

Hình 27

* Mẫu cắm hoa dạng bán nguyệt

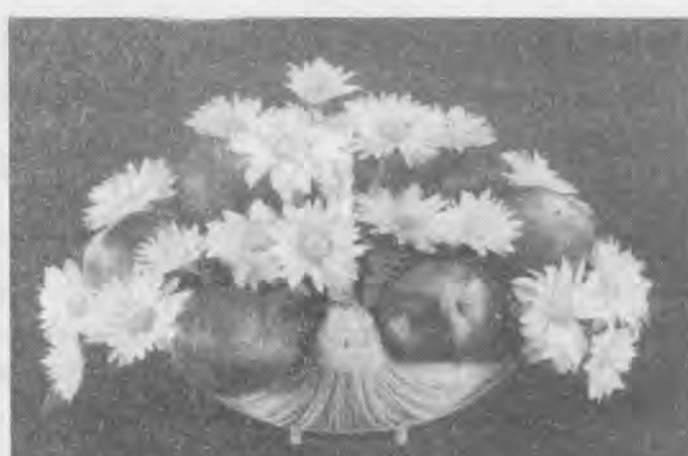
Nhìn ngang tầm mắt hoa được bố trí theo dạng đối xứng nhau có hình bán nguyệt.

1. Chuẩn bị

a) Vật liệu

- Hoa cúc;
- Quả táo nhỏ;
- Lá dương xỉ.

b) Bình cắm: lẵng đan (h.28).

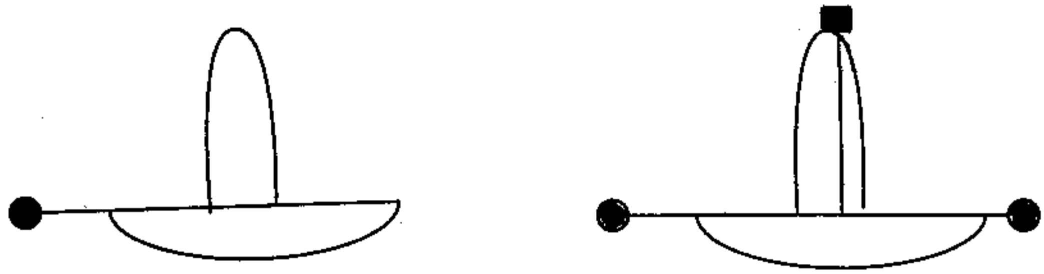

Hình 28

2. Các bước cắm hoa

- Cắm cành cúc ● (● = D) (h.29a) ;

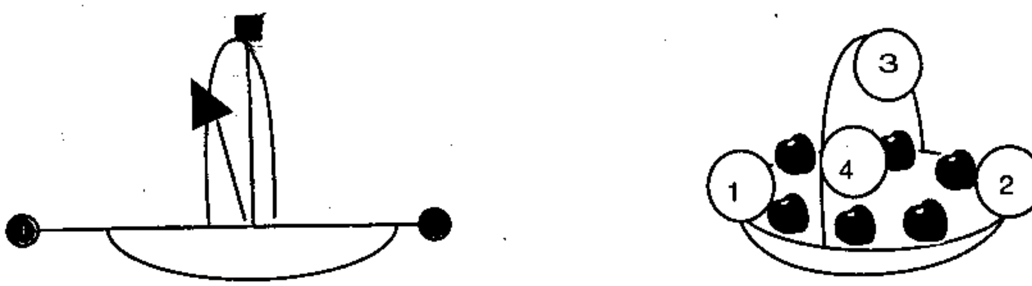
- Cắm cành cúc vừa sát quai lẵng (nếu không có quai đo = 3/4) (h. 29b);
- Đặt quả quanh miệng lẵng (chèn kĩ để quả không bị rơi).

a) *b)*

Hình 29

- Cắm cành cúc vừa sát quai lẵng (h.30a) (nếu không có quai đo = 3/4);
- Cắm xen lá dương xỉ ;
- Thứ tự cắm các cành chính (h.30b).

a) *b)*

Hình 30

III - KIỂU CẮM HOA DẠNG ĐƯỜNG CONG CHỮ S

Đây là kiểu cắm hoa dễ thực hiện với những cành hoa, lá dễ uốn cong được bố trí theo hình chữ S (h.31)

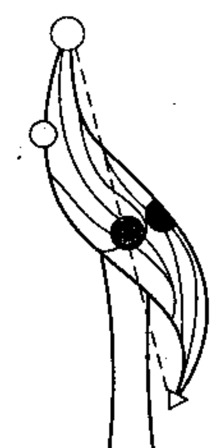
*** Mẫu cắm hoa dạng chữ S**

1. Chuẩn bị

a) Vật liệu

- Hai nhánh hoa lan tím;
- Hai cành lá măng hoặc rong đá.

b) Bình cắm: bình cao.

Hình 31

2. Các bước cắm hoa

- Cắm hai nhánh lan tím theo hình chữ S, hoa nhiều ở trung tâm chữ S, gần miệng lọ (h.32).

- Cắm lá măng hoặc rong đá phía sau hoa (h.33);

THỰC HÀNH

Giáo viên hướng dẫn học sinh (chọn loại hoa, lá phù hợp với từng địa phương) tập cắm hoa các kiểu dạng tam giác, kiểu dạng tròn, kiểu đường cong chữ S. Mỗi học sinh thực hành cắm được tối thiểu ba lọ hoa với ba kiểu cắm khác nhau.

Hình 32

Hình 33

MỘT SỐ MẪU CẮM HOA TRANG TRÍ

1. Cắm hoa trang trí phòng khách

Muốn trang trí phòng khách cần chọn những bình hoa phù hợp với căn phòng, màu sắc tường, đặc biệt chọn vị trí thích hợp để khi đặt bình hoa vào đó, vẻ đẹp của bình hoa sẽ được tôn lên.

Hoa trang trí phòng khách rất đa dạng, phong phú ; kiểu dáng phụ thuộc vào ý thích của từng người. Nhiều khi hoa ở phòng khách thể hiện tâm trạng của chủ nhân; nhưng có khi lại theo sở thích của người sẽ đến để tỏ lòng mến khách hoặc được cắm theo chủ đề buổi gặp mặt...

Từ xưa, ở nước ta có truyền thống khi gia đình có đại tang, dù tết đến cũng không cắm hoa mà thay bằng quất, cây cảnh, nếu có dùng hoa người ta chỉ dùng loại hoa trang nhã, khiêm nhường như hoa mai trắng.

a) Vật liệu

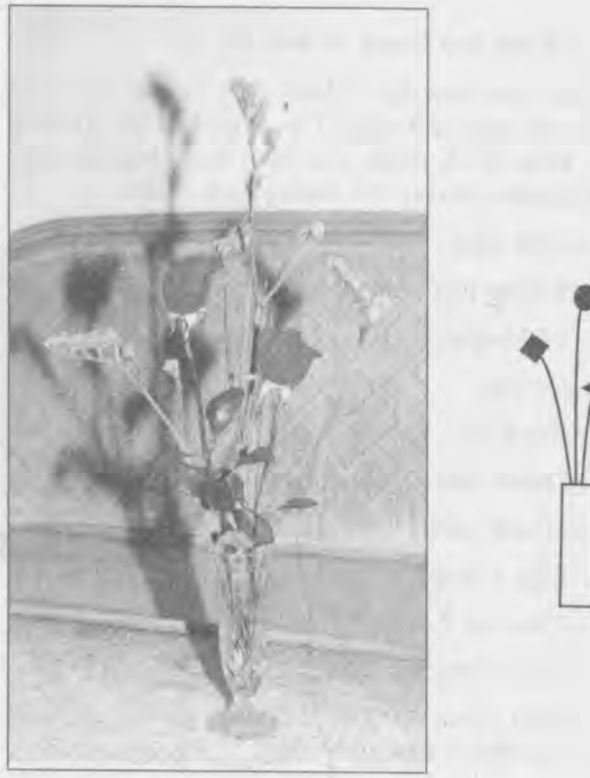
- 2 bông hồng;
- 1 cành salem.

b) Bình cắm

Bình thủy tinh cao.

c) Cách cắm

- Cắm cành salem● = 1,5(D + h), thẳng đứng;
- Cắm bông hồng ■ = 2/3●, nghiêng trái 15°.
- Cắm bông hồng ▲ = 2/3/■, nghiêng phải 10° (h.34).

Hình 34

2. Cắm hoa trang trí tủ, kệ

Các dạng hoa đặt trên tủ, kệ có thể dùng bình cao, thấp khác nhau nhưng khi cắm nên chọn các cành chính thanh mảnh, duyên dáng tạo cảm giác nhẹ nhàng.

a) Vật liệu

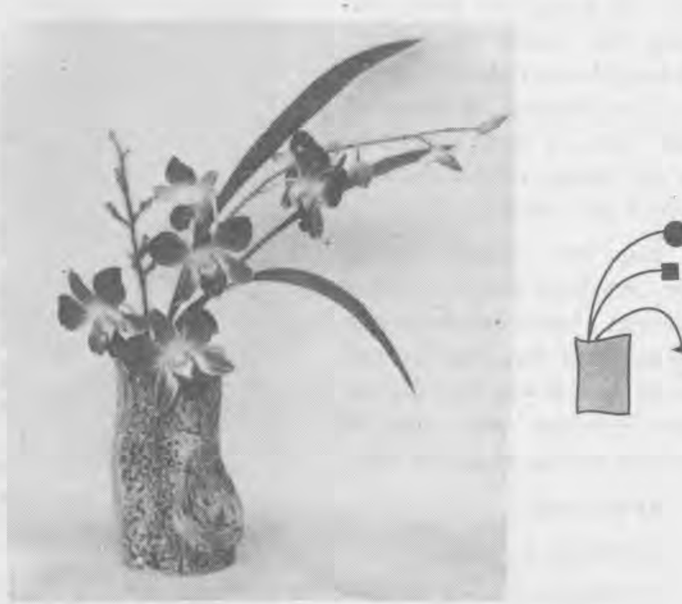
- 1 nhánh lan tím;
- 3 lá địa lan;
- 1 cành rong đá.

b) Bình cắm

Bình cao dáng đoạn cây khô.

c) Cách cắm

- Cắm lá địa lan● = 1,5(D + h), nghiêng phải 30°.
- Cắm lá địa lan ■ = 3/4●, nghiêng phải 75°.
- Cắm lá địa lan ▲ = 2/3 ■, nghiêng phải rủ thấp hơn miệng bình;
- Cắm cành lan tím nghiêng theo lá địa lan■;
- Cắm cành rong đá xen vào khe trống (h.35).

Hình 35

3. Cắm hoa trang trí bàn ăn

Các bình hoa đặt ở chính giữa bàn ăn phải được cắm thấp, toàn diện, không vướng tầm mắt của người ngồi đối diện. Các bình hoa này thường có màu sắc rực rỡ để thể hiện sự vui tươi phấn khởi. Kích thước của bình hoa phải cân đối với bàn ăn, thường bình hoa sau khi hoàn thành chiếm khoảng 1/6 đường kính bàn ăn.

a) Vật liệu

- 9 bông hoa hồng môn;
- Lá khuynh diệp;
- Cỏ gấu;
- Rong đá.

b) Bình cắm: đĩa hình bầu dục.

c) Cách cắm

- Cắm 2 hoa ● = D + h;
- Cắm hoa ◆ = 2/3● ;
- Cắm 4 hoa ■ = 2/3●
- Cắm 2 hoa vào giữa 2 khoảng cách ● và ◆ tạo thành một hình cung;
- Cắm xen kẽ lá khuynh diệp và rong đá thấp dưới hoa, 4 ÷ 5 lá cỏ gấu vươn ra tạo vẻ mềm mại, tự nhiên (h.36).

Hình 36

4. Cắm hoa trang trí tường

Các dạng hoa treo tường dùng để trang trí thay cho những bức tranh treo tường. Khi treo lên hoa phải được đặt ở vị trí thoáng (không có tranh, lịch...), hoặc phía trên cửa sổ, không vướng vào đầu người đi lại ở dưới.

Hoa treo tường thường được cắm theo dạng rủ, trông mềm mại ; bình cắm thường là lẵng mây tre đan, ống tre các loại, vỉ đan, vì vậy hoa thường được cắm vào mút xốp và buộc vào các loại bình cắm trên.

a) Vật liệu

- 2 nhánh lá măng;
- 2 bông hoa hồng;
- 5 nhánh lan vũ nữ.

b) Bình cắm: lẵng đan.

Hình 37

c) Cách cắm

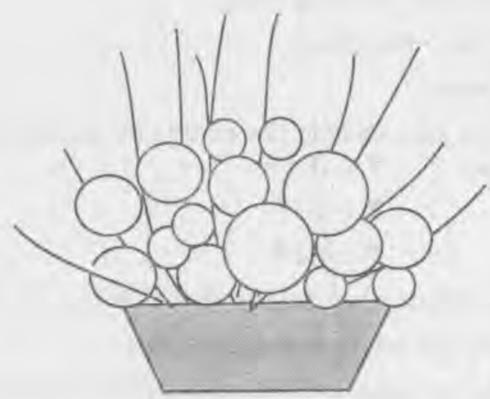
- Cắm nhánh lá măng dài rủ xuống phía dưới, hơi uốn sang phải;
- Cắm nhành lá măng ngắn hơi uốn sang trái, vươn lên theo chiều cao của quai lẵng;
- Cắm hoa hồng sát quai lẵng, bông thứ hai thấp hơn, gần phía giữa lẵng ;
- Cắm lan vũ nữ viền quanh hai bông hồng (h.37).

5. Cắm hoa theo một số chủ đề

a) Cắm hoa hội nghị

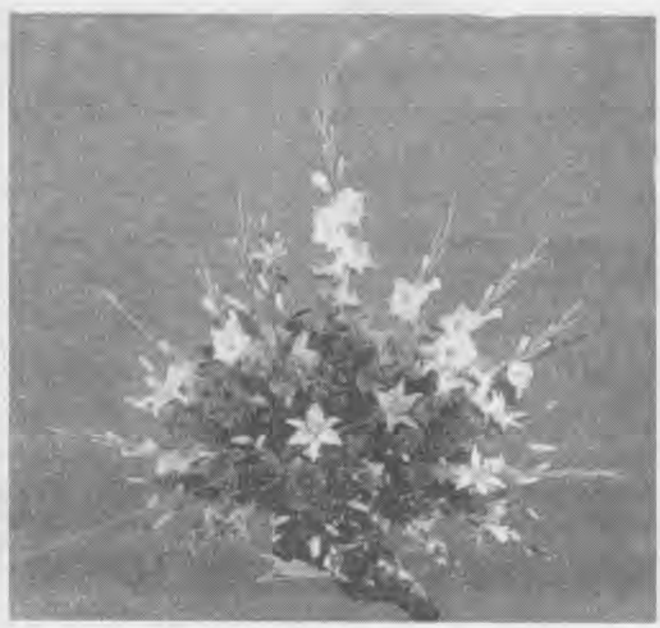
Cắm hoa hội nghị có thể cắm vào bình cao, thấp tùy vị trí đặt hoa; có thể cắm toàn diện hoặc cắm một mặt, chọn hoa đa dạng, màu rực rỡ nhưng đều cắm theo kiểu thẳng đứng để thể hiện sự nghiêm trang.

Hình 38

Hình 39

b) Cắm hoa trang trí cho các ngày lễ hội

Màu sắc của các bình hoa này thường rực rỡ, đôi khi phải dùng thêm các phụ liệu như nến, khung hình trái tim, ruy băng thắt nơ, vòng kim tuyến, bưu thiếp... làm nổi bật ý nghĩa của đề tài: lễ cưới, lễ hỏi, sinh nhật hay lễ giáng sinh hoặc một kỉ niệm đặc biệt...

BÌNH HOA CHO NGÀY KỈ NIỆM

* ***Vật liệu:***

- 6 bông cẩm chướng;
- Rong đá;
- Ruy băng thắt nơ;
- Giấy ghi số lần kỉ niệm.

* ***Bình cắm :*** Bình cao

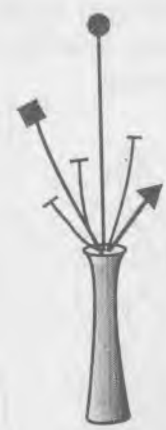
* ***Cách cắm :***

- Cắm hoa cẩm chướng (kể cả độ cao của giấy ghi số lần kỉ niệm) ● = D + h

■ = 2/3●

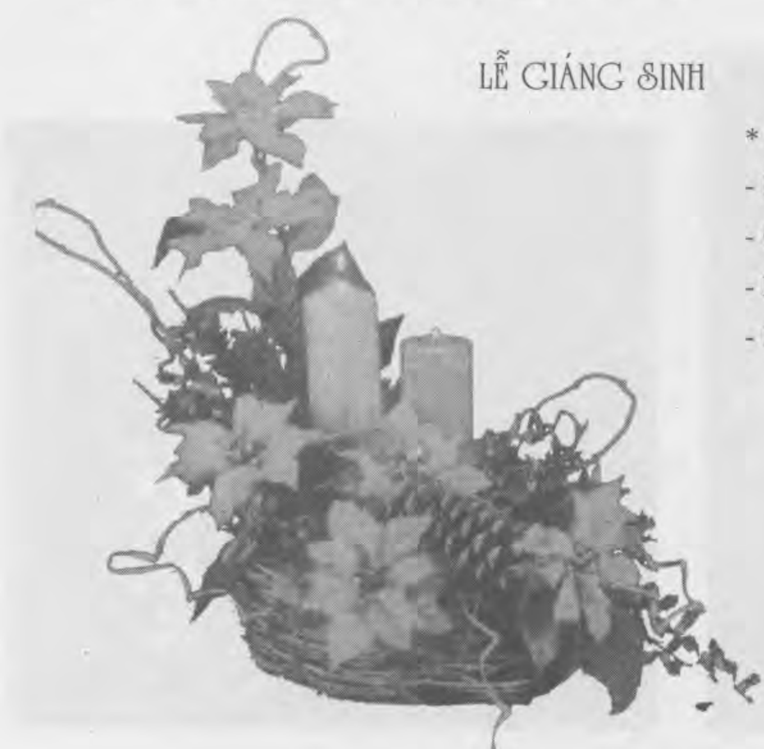
↑ = 1/3■

- Những bông còn lại cắm xen kẽ với các hoa chính.
- Gắn giấy ghi số lần kỉ niệm lên hoa;
- Dùng nơ ruy băng thắt ở sát miệng bình cắm (h.40).

Hình 40

LỄ GIÁNG SINH

* ***Vật liệu:***

- Hoa trạng nguyên;
- Quả thông;
- Lá thông;
- Nến màu đỏ.

Hình 41

* ***Bình cắm:*** khay đan (h.41).

* ***Cách cắm:***

- Cắm hoa trạng nguyên vươn dần lên theo hình lưỡi liềm;
- Đặt quả thông vào khoảng giữa 3 bông trạng nguyên thấp nhất;
- Cắm 2 cây nến màu đỏ ở trung tâm;
- Cắm xen lá vào giữa những chỗ trống.

LỄ HỘI TÌNH YÊU (Valentin)

* ***Vật liệu:***

- Hoa hồng trắng;
- Hoa lưu li.

* ***Bình cắm:*** đĩa gốm hình tim

* ***Cách cắm:***

- Cắm cành lưu li ● = D + h
- Cắm bông hồng ■ = 1/2 ●
- Cắm những bông lưu li ngắn phía trước hoa hồng (h.42).

Hình 42

THỰC HÀNH

Giáo viên hướng dẫn học sinh (chọn loại hoa, lá phù hợp với từng địa phương) tập cắm hoa trang trí phòng khách, cắm hoa trang trí tủ kệ, trang trí bàn ăn, cắm hoa treo tường, cắm hoa theo chủ đề. Mỗi học sinh tập cắm tối thiểu một lần từng nội dung trên. Giáo viên nên động viên khuyến khích học sinh sáng tạo trong cách cắm hoa, tránh dập khuôn.

MỘT SỐ MẪU THAM KHẢO

*** Mẫu 1**

a) Vật liệu

- 7 bông hồng;

- Lá măng đuôi chó.

b) Bình cắm

Bình thủy tinh cao.

c) Cách cắm

- Cắm bông hồng cao nhất ⚲ = 1,5 (D + h), thẳng đứng;

- Bông hồng thứ hai: ⚑ = 2/3⚲

- Bông hồng thứ ba: ↑ = 2/3⚑

- Cắm xen các bông hoa phụ và các cành lá măng (h.43).

Hình 43

*** Mẫu 2**

a) Vật liệu

- Hoa lan tiên;

- Lá ngọc trâm.

b) Bình cắm

Bình cao dáng đoạn cây khô.

c) Cách cắm

- Cắm cành hoa thẳng đứng ⚲ = (D + h) x 1,5

- Cắm cành hoa ⚑ = 3/4⚲, nghiêng trái 30°.

- Cắm lá ↑ = 2/3⚑, nghiêng phải 75° (h.44).

- Cắm cành hoa T giữa cành hoa ⚲ và lá ngọc trâm.

Hình 44

*** Mẫu 3**

a) Vật liệu

- Hoa hồng;
- Rong đá.

b) Bình cắm

Bình thủy tinh cao.

c) Cách cắm

- Cắm hoa hồng ● = 1,5(D + h)
- ■ = 2/3● nghiêng trái 15°
- ▲ = 3/4■ nghiêng phải 45°;
- Cắm rong đá xen kẽ (h.45).

Hình 45

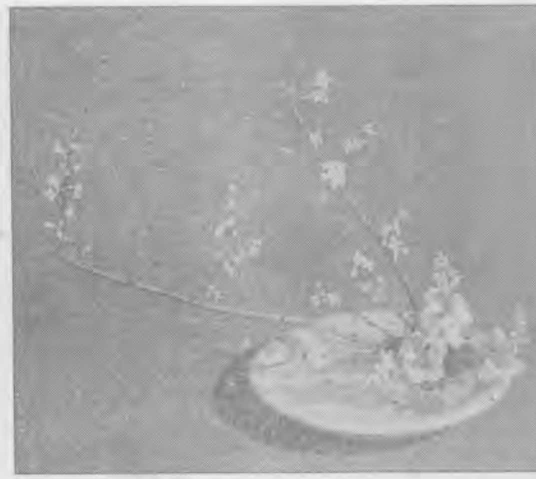

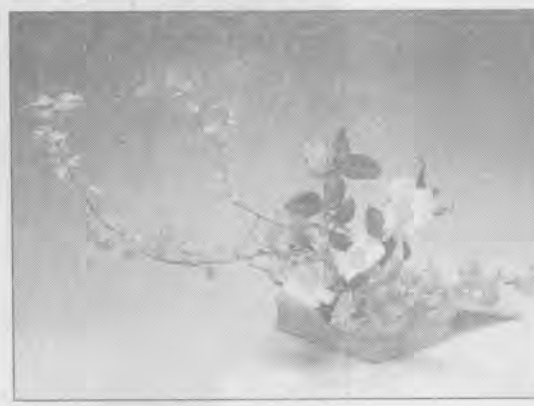

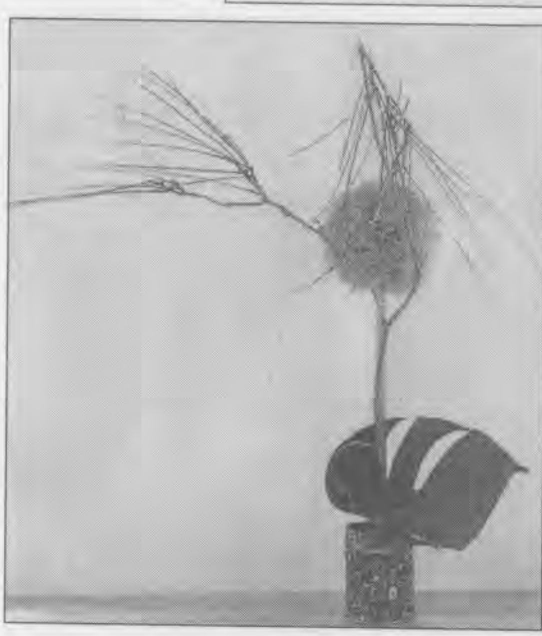

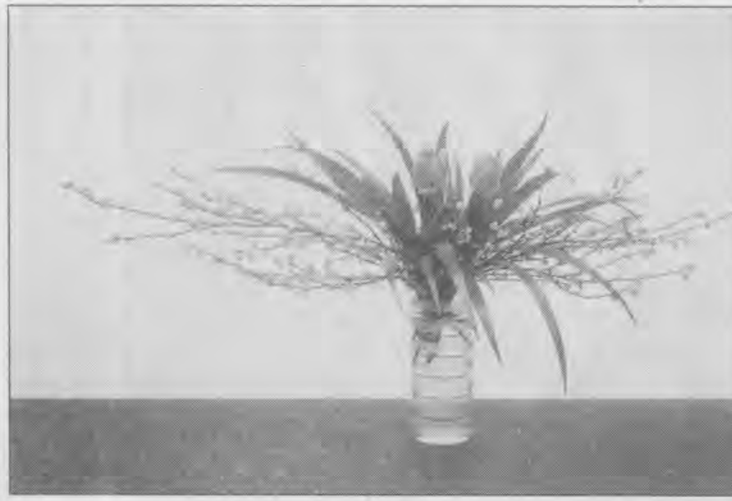

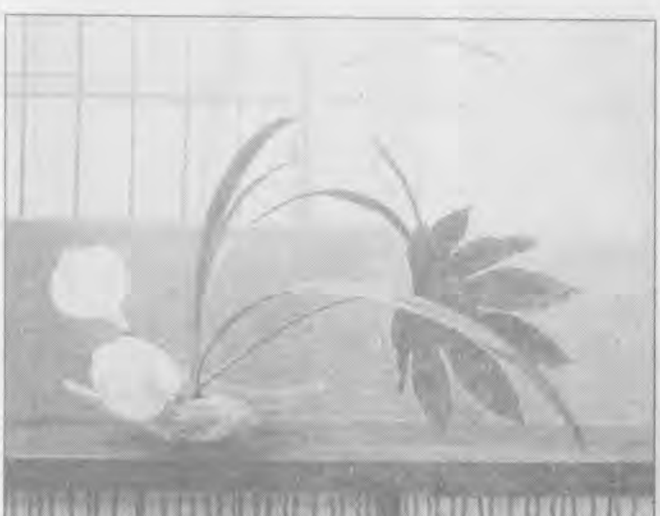

TÀI LIỆU THAM KHẢO

MÀU THỜI GIAN NGHỆ THUẬT HOA KHÔ NHẬT BẢN	**Mami Kawasaki**
NGHỆ THUẬT CẮM HOA NHẬT BẢN	**Yazahashi**
NGHỆ THUẬT CẮM HOA NHẬT BẢN	**Reiko Takanaka**
CẮM HOA NGHỆ THUẬT TỪ TRƯNG BÀY ĐẾN GIAO TẾ	**Nhà xuất bản Mĩ thuật**
NGHỆ THUẬT SỬ DỤNG MÀU SẮC TRONG CUỘC SỐNG	**Đào Đăng Trạch Thiên (biên dịch)**
CẮM HOA NGHỆ THUẬT VÀ TRANG TRÍ	**Anh Sơn - Đỗ Hiệp**
NGHỆ THUẬT CẮM HOA	**Triệu Thị Chơi - Mai Lựu**
NGHỆ THUẬT CẮM HOA	**Phạm Thị Mai Lựu**
HOA VÀ NGHỆ THUẬT CẮM HOA	**Phương Huyền**
THỰC HÀNH HOA TRANG TRÍ	**Triệu Thị Chơi**
CẮM HOA BỐN MÙA	**Đài Lan**
NGÔN NGỮ CỦA LOÀI HOA	**Nguyễn Bích Nhã - Châu Nhiên Khang**
MẪU HOA HỒNG	**Nhà làm hoa Nguyễn Du**
TRỒNG HOA LAN	**Nguyễn Công nghiệp**
CẮM HOA THEO IKEBANA	**Minobu Ohi, Senu Ikenobo, Houn Ohara và Soju Teshigahara**

MỤC LỤC

Chịu trách nhiệm xuất bản :
Chủ tịch HĐQT kiêm Tổng Giám đốc NGÔ TRẦN ÁI
Phó Tổng Giám đốc kiêm Tổng biên tập NGUYỄN QUÝ THAO

Biên tập :
TRẦN NGỌC KHÁNH

Sửa bản in :
NGUYỄN THU HẰNG

Trình bày bìa :
TÀO THU HƯƠNG

Chế bản :
PHÒNG CHẾ BẢN (NXB GIÁO DỤC)

NGHỀ LÀM HOA VÀ CẮM HOA

Mã số : 6H143T7 – DAI

In 1.500 cuốn, khổ 19 x 27 cm, tại Công ty CP In Phúc Yên.
Số xuất bản: 11 - 2007/CXB/26 - 2119/GD.
In xong và nộp lưu chiểu tháng 1 năm 2007.

CÔNG TY CỔ PHẦN SÁCH ĐẠI HỌC - DẠY NGHỀ
HEVOBCO
25 HÀN THUYÊN – HÀ NỘI
Website : www.hevobco.com.vn

8 931980 757246

Giá: 15.000đ

CÔNG TY CỔ PHẦN SÁCH ĐẠI HỌC - DẠY NGHỀ
HEVOBCO
25 HÀN THUYÊN – HÀ NỘI
Website : www.hevobco.com.vn

Bạn đọc có thể mua tại các Công ti Sách - Thiết bị trường học ở các địa phương hoặc các Cửa hàng của Nhà xuất bản Giáo dục :

Tại Hà Nội : 25 Hàn Thuyên ; 187B Giảng Võ ; 232 Tây Sơn ; 23 Tràng Tiền ;

Tại Đà Nẵng : Số 15 Nguyễn Chí Thanh ; Số 62 Nguyễn Chí Thanh ;

Tại Thành phố Hồ Chí Minh : 104 Mai Thị Lựu, Quận 1 ; Cửa hàng 451B - 453, Hai Bà Trưng, Quận 3 ; 240 Trần Bình Trọng – Quận 5.

Tại Thành phố Cần Thơ : Số 5/5, đường 30/4 ;

Website : www.nxbgd.com.vn

8 934980 757246

Giá: 15.000đ